

L. M. R. TROSCU-SINES
A. B. 1967

REVISTA BIBLIOTECILOR

9
1967

Revista bibliotecilor

PUBLICAȚIE
A COMITETULUI DE STAT
PENTRU CULTURA ȘI ARTA

S U M A R

- Șerban CIOCULESCU : Centenarul Bibliotecii Academiei Republicii Socialiste România . . . 513
George BAICULESCU : Etapele de dezvoltare a Bibliotecii Academiei Republicii Socialiste România . . . 515

- Beatrice ARION, Atanase LUPU : Preocupări actuale . . . 526
Constantin MĂTUȘOIU : Învățămîntul bibliologic . 532
V. AURARU : Seminar regional la Oradea . . . 534
A.T. : Măsuri de raționalizare a muncii. Consfătuirea de la Tirgoviste organizată de Biblioteca regională „N. Iorga” — Ploiești . . . 536
Aron GRÜNBERG, Elena DINICĂ : Criterii și proporții în finanțarea bibliotecilor publice . . . 538

Experiența noastră

- Rodica SIRBU : Da, se pot organiza și acțiuni neformale cu cartea ! . . . 543
Lidia COJOCARU : Sistemul de organizare a Bibliotecii cooperativei meșteșugărești din Arad . 545

- Diverse 546
Cronică : 549

Biblioteci de peste hotare

- A. LUPU : Traditii și nou în bibliotecă. Impresii după o călătorie în Franța . . . 549
Natalia PROTOPODESCU : Bibliografia sovietică în preajma aniversării Marii Revoluții Socialiste din Octombrie . . . 553
Știri 555

Profiluri

- Sorina BERCESCU : Cartea și biblioteca în creația lui Montaigne (375 de ani de la moartea marelui umanist) 556

Lucrări de specialitate

- Nicolae Iorga și cultura poporului ; Encyclopedia of Librarianship 559

Fișier

- Neagu, Fănuș. *Vară buimacă* ; Delavrancea. *Cella. Vraja* ; Răcăciuni, Isalia. *Amintiri* ; Cazimir, Ștefan. *Caragiale — universul comic* ; Piru, Al. G. *Ibrăileanu — viața și opera* ; Vladimov Gheorghii. *Marele zăcămint* ; Georgescu, P. A. *Teatrul spaniol clasic*. Gullan, C. I. *Omul în jocurilor africane* ; French, Warren. *Frank Norris* 561

- Calendar (octombrie, noiembrie, decembrie 1967) . 567

Consultații

- Getta Elena Rally : *Catalogarea (III)* 570
Poșta redacției 575

ANUL XX

Nr. 9

SEPTEMBRIE, 1967

REDACȚIA

Strada Biserica Amzai 5—7
Raionul „30 Decembrie”
București, Oficiul poștal 100
Telefon 13.94.04

CENTENARUL
BIBLIOTECII
ACADEMIEI
REPUBLICII
SOCIALISTE
ROMÂNIA

Centenarul
Bibliotecii Academiei
Republicii Socialiste România

Prof. univ. Șerban Cioculescu
membru corespondent al Academiei,
director general al Bibliotecii Academiei
Republicii Socialiste România

Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România a luat ființă la un an după întemeierea Societății Academice Române (1866). Este firesc, așadar, ca sărbătorirea, anul acesta, a centenarului bibliotecii, să se facă oarecum în umbra festivității din anul trecut, închinată aceleia care este alma mater a tuturor instituțiilor de cultură științifică și umanistică din țară. Însăși poziția, ca să spunem așa, topografică a bibliotecii îi simbolizează profilul moral al modestiei: ea trebuie căutată la capătul unei alei, către fundul curții și este acoperită vederii trecătorilor de pe stradă printr-o deasă perdea de pomi și de verdeață, alcătuită altădată parcul unei vaste locuințe boierești. Către clădirea nouă, de stil modern, în beton armat, cu largi geamuri și cu puternici stâlpi exteriori, ridicată pe locul vechii Bibliotecii a Academiei Române, își îndreaptă pașii, din zorii zilei, cercetătorii împătimiti de toate vîrstele, pentru lecturi de lungi ceasuri, care se curmă cu puțin înainte de miezul nopții. În colecțiile ei, unele vechi de trei veacuri, cum sînt cărțile de la mănăstirea și colegiul Sfîntul Sava, care au aparținut învățatului istoric și cartograf stolnicul Constantin Cantacuzino, altele cu un secol

mai recente, ca faimoasa bibliotecă a domnilor Nicolae Alexandru și Constantin Mavrocordat, vizitatorii români și străini fac de fiecare dată noi și noi descoperiri, satisfăcându-și astfel, pe lângă setea nestinsă de cunoaștere, și plăcerea înaintea frumosului bibliofilic.

La îmbogățirea mereu sporitoare a fondului de cărți științifice și literare de actualitate, se cuvin subliniate masivele achiziții de cărți rare, manuscrise prețioase, documente istorice, stampe, portrete, numismatică, cu precădere din fondul național. Numeroși sînt și colecționarii moderni care au dăruit marii biblioteci academice întreaga lor bibliotecă. Mă gîndesc la legatul academicianului dr. C. Ionescu-Mihăiești, al cărui dulap cu cărți franceze rare conține giuvaierie ale bibliofiliei vechi și noi, de la Povestile (Le Contes) lui La Fontaine în ediția fermierilor generali și trecînd peste somptuoasele ediții ilustrate ale romanticilor, către zilele noastre. Dacă se vorbește prea des despre inefabilul în poezie, nu se poate contesta că există un „nu știu ce” al cărții care, dincolo de elementele analizabile: vechimea cărții, raritatea ei, calitatea legăturii, a hîrtiei, a literei, a ilustrației se concretizează în emoția cu care ne simim parcă a ține în mîini, ca pe o gingașă floare de seră, cartea de mare preț, cartea mult dorită și visată, cartea sortită să nu fie a nici unui, ca să fie a tuturor. Utile dulci, cum spune adagiul latin, Biblioteca Academiei, în vasterile ei colecții, de milioane de cărți și de periodice și în sutele de mii de documente, care oglindesc istoria patetică a patriei noastre, oferă cercetătorilor o documentație de prim ordin și bucurii nesecate ale spiritului.

Inițiativa românească din trecut, în privința munificenței tipografice, nu trebuie trecută sub tăcere. Domnitorul Țării Românești, Constantin Brîncoveanu, a tipărit și dăruit în tot răsăritul ortodox cărți românești, cărți grecești, cărți în limba gruzină (tipărite la Tbilisi cu tipar și lucrători din țara noastră) și în limba arabă, la cererea patriarhului Antiohiei. Stema aceluiași principe se găsește pe Psaltira arabă din Alep, de la 1706. Într-o veche carte de bibliofilie apărută la Hamburg, în 1767, putem citi la capitolul introductiv despre cărțile tipărite în țări îndepărtate: „Libri in Provinciis Valachiae et Moldaviae, Jassi et Bucharesti graece impressi” (cărți tipărite în grecește în provinciile Țara Românească și Moldova, Iași și la București). Acesta a fost unul din motivele pentru care N. Jorga a denumit rolul cultural al țărilor române, sub dominație turcească, dar spiritualicește autonome și creatoare, „Byzance après Byzance”. Cărți grecești s-au tipărit în sec. XVII și XVIII în Țara Românească și la Snagov, Rîmnic și Tirgoviște. Beizadeaua Constantin Brîncoveanu, fiul întii născut al domnitorului valah, traduse și tipări la București (1706) în greaca modernă, o traducere din Victiile paralele grecești și romane de Plutarch. Cărțile profane apăreau astfel rari nantes, printre cele sacre.

Ca structură, Biblioteca Academiei Române, încorporîndu-i-se în 1901, prin transfer, Biblioteca Centrală din București, a devenit biblioteca națională a României, cu toate sarcinile corespunzătoare. Prin legea depozitului legal (1885), ea primește în dublu exemplar orice imprimat din țară, de la simplul afiș sau foaie volantă, la periodic și carte. Pe locul vechiului local, devenit necorespunzător ca spațiu și cerințe ale conservării colecțiilor, s-a ridicat noua construcție, între anii 1927 și 1937, cu săli de lectură și depozite mai largi, prevăzute cu mobilier și instalații moderne. Biblioteca dispune și de depozite în afară de incinta ei, precum și de filiale la Cluj, Iași, Tîrgu-Mureș și Timișoara. La colecțiile ei de cărți și periodice, cele mai însemnate și numeroase din țară, s-au adăugat cu anii, pe aceeași treaptă superioară, colecțiile speciale de manuscrise, stampe, gravuri, desene, acuarele, hărți, compoziții muzicale, numismatică și filatelie. Prin transferările efectuate de Ministerul Finanțelor și de Poșta Centrală, Academia dispune de unele din cele mai rare tezaur de numismatică și de filatelie din lume, tezaur mărite și prin danii particulare absolut remarcabile.

O intensă activitate științifică este desfășurată de personalul bibliotecii, care lucrează la ținerea la zi a bibliografiei naționale a cărților, a periodicelor și a evidenței creșterii colecțiilor. Se tipăresc bibliografiile naționale retrospective (cărți și periodice), numeroase bibliografii speciale, cu privire la activitatea oamenilor de știință și a scriitorilor români, precum și a corespondenței lor. Alte bibliografii sînt consacrate catalogelor de manuscrise române, slave și grecești. O secție specială a bibliotecii se ocupă cu schimburi de cărți și de reviste cu bibliotecile și instituțiile științifice din lumea întreagă, întreținînd corespondența cu aproape o sută de țări. Prin aceste schimburi, biblioteca alimentează atît filialele ei din țară, cît și toate unitățile științifice de pe lângă cele 14 secții ale Academiei. O metaforă banală, dar perfect justificată, ar putea face din Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România, stupul în care se concentrează lamura culturii românești, în care se distilează, prin mii de celule nevăzute, substanța spiritualității naționale.

ETAPELE DE DEZVOLTARE A BIBLIOTECII ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

Scopul principal al creării Societății Academice Române, în 1866, a fost acela de a servi ca organ central de unificare și dezvoltare a culturii naționale.

Ideea unității culturale pentru întreg poporul român, indiferent de stăpînirile sub care se afla, domina, încă din primele decenii ale secolului trecut, toate conștiințele înaintate ale cărturarilor români. Astfel, cele dintii gazete de știri destinate poporului român, apărute la București și la Iași, se vor numi *Curierul românesc* (1829—1848, 1859) și *Albina românească* (1829—1858), iar primele reviste de literatură și istorie se vor adresa, prin titlul și conținutul lor, românilor de pretutindeni: revistele publicate în 1840—1845 de către M. Kogălniceanu se vor numi *Dacia literară* (1840) și *Arhiva românească* (1840—1841, 1845); a lui N. Bălcescu și A. T. Laurian, în 1845—1848, *Magazin istoric pentru Dacia*; a lui V. Alecsandri, în 1855, *România literară*.

Unirea de la 1859, actul de naștere al statului român național, important fapt politic la care organele de presă amintite și-au adus prețioasa lor contribuție, trebuia consolidată printr-o dezvoltare culturală multilaterală, orientată și susținută astfel ca să poată pregăti conștiința maselor populare pentru luptele ce aveau să aibă, mai târziu, ca rezultate independența de stat a României (1877) și desăvîrșirea unității naționale a poporului român. Instituția pe care și-a creat-o poporul român, cu menirea de a fi organul coordonator al tuturor activităților pentru dezvoltarea unei culturi naționale unitare, a fost Societatea Academică Română.

Cele dintii acțiuni pe care trebuia să le desfășoare tinăra instituție se refereau la cultivarea limbii naționale. Baza de organizare a acestor acțiuni o constituia deci unitatea limbii vorbite a poporului român. Societatea Academică Română a primit într-adevăr, prin decretul de înființare, misiunea specială: a) de a determina ortografia limbii române; b) de a elabora gramatica limbii române; c) de a începe și realiza lucrarea dicționarului român.

Dar înfăptuirea acestei misiuni și a altor acțiuni viitoare, culturale și științifice pentru studiul vieții poporului român presupunea cunoașterea documentelor manuscrise și tipărite de limbă românească, din toate timpurile și din toate țările locuite de români. Necesitatea adunării acestor documente ale culturii noastre naționale a fost ridicată încă în ședința de constituire, din 1867, a Societății Academice și subliniată, în anii ce-au urmat, în numeroase ședințe de lucru ale acesteia. Așa s-a născut ideea organizării, în cadrul Societății Academice, a unei biblioteci românești de studiu. Preocupările ei o desemnau, de la început, ca o bibliotecă națională a poporului român.

1. Epoca de constituire 1867—1885

Biblioteca Societății Academice Române a luat ființă, la 6/18 august 1867, printr-o donație de cărți românești vechi din epoca coresiană și de mai târziu, donație făcută de către cărturarul episcop de Buzău, Dionisie Romano. Importante, în primul rînd, ca documente de limbă românească, cărțile proveneau din bogata bibliotecă a marelui bibliofil Constantin Cornescu-Oltolniceanu, pasionat colecționar preocupat de ideea compunerii unui lexicon românesc etimologic.

Exemplul episcopului de Buzău a găsit, cum era de așteptat, numeroși imitatori, donațiile constituind multă vreme unul din principalele mijloace de creștere a colecțiilor bibliotecii. Ele veneau, la început, de la membrii Societății Academice, mai apoi de la cărturari din afara ei. Totdeauna în fruntea inițiativelor generoase, Al. Odobescu, din membru al Societății din 1870, a cedat bibliotecii acesteia, în mai multe rânduri, de bogata sa bibliotecă personală, un mare număr de prețioase publicații românești și străine de istorie, arheologie, filologie și literatură, indispensabile atât pentru studiul limbii, de literaturii și istoriei naționale, cit și pentru studiul vieții popoarelor învecinate cu poporul român. De amintit că aproape toate publicațiile istorice străine asupra Daciei și asupra Columnei lui Traian au intrat în biblioteca Societății Academice prin donațiile lui Al. Odobescu. Timotei Cipariu și V. A. Urechia, membri ai Societății încă din 1866, au făcut de asemenea remarcabile donații, în special de cărți și periodice românești.

De o mare însemnătate, prin numărul, diversitatea și valoarea lor, au fost donațiile lui Dimitrie A. Sturdza, a cărui activitate, chiar dacă pe plan politic a avut grave scăderi, în sprijinul Bibliotecii Societății Academice s-a manifestat pozitiv. De la alegerea lui ca membru al Societății Academice, în 1874, și pînă la moartea sa, în 1914, acest mare cititor al Bibliotecii a contribuit masiv la creșterea fondului de publicații cu cel puțin 500—1 000 volume în fiecare an, dar mai ales la constituirea și înzestrarea colecției de manuscrise și documente naționale cu opere ale cronicarilor români și cu acte emanate din cancelariile vechilor domnitori ai țărilor românești; la constituirea și înzestrarea cabinetului de stampe și hărți; la orarea cabinetului numismatic, cedînd colecția sa unică de monede și medalii românești. După alegerea sa ca președinte al Societății Academice Române, în 1876, Ion Ghica a dăruit, de asemenea, un important număr de ediții din scriitorii antici, greci și latini, precum și din scriitorii bizantini. În 1878, Ion Ghica a încredințat Bibliotecii prețioasele manuscrise ale marelui democrat-revoluționar Nicolae Bălcescu.

În această perioadă, dar mai ales după ridicarea Societății Academice Române, la 29 martie 1879, la rangul de „Institut național” cu denumirea de Academia Română, Biblioteca Academiei s-a bucurat tot mai mult de atenția și sprijinul cărturarilor români. Dintre donatorii din afara Academiei, amintim pe lt. col. A. G. Asachi, care a dăruit publicațiile tipărite la Iași de scriitorul și editorul G. Asachi, pe generalul G. Adrian, pe istoricul Teodor Codrescu, pe scriitorii: Const. Aricescu, G. Barozzi, Ion Creangă, T. Burada, Al. Macedonski; dintre străini, pe: Léon de Rosny, Emile Picot, P. Sircu din Kiev, Em. Legrand, H. Schuchardt.

Colecțiile Bibliotecii Academice au crescut însă, în mare măsură, datorită donațiilor unor biblioteci întregi care conțineau, pe lângă publicații și manuscrise din fondul național, numeroase cărți și periodice străine din diferite specialități și prețioase publicații documentare și de referință: enciclopedii, dicționare, tratate, colecții de documente. Șirul acestor donații începe în 1876, cu biblioteca arhimandritului Ghenadie Popescu; a istoricului Al. Papiu Ilarian, în 1878; a lui Dim. C. Sturdza-Scheianul, în 1884, un adevărat tezaur pentru studii de istorie națională; a generalului E. Pencovici; a lui C. C. Hepites și Boleslas Hîzdeu, în 1885—1886, cele două din urmă conținînd cărți de medicină și științele naturii.

Pe lângă donații, colecțiile Bibliotecii Academice au mai crescut prin cumpărări, modeste ca număr în această epocă, și pe calea schimbului internațional de publicații, început, în 1870, cu Societatea regală de științe din Copenhaga și continuat cu Societatea pentru studiul limbilor romane din Montpellier, în 1872, dezvoltat apoi după 1879, cu încă alte 50 de societăți științifice, printre care academiile din cadrul Institutului Franței, academiile italiene, spaniole, germane, rusești și americane.

La sfîrșitul anului 1885, colecțiile Bibliotecii Academice, care la 1879 numărau aproape 6 000 de volume cărți și periodice, depășeau totalul de 30 000 de volume. La acestea se adăugau câteva sute de volume de manuscrise și câteva mii de acte și documente istorice, hărți și stampe, monede și medalii, suficiente pentru a servi ca bază de dezvoltare a acestor colecții. Epoca de constituire a Bibliotecii Academice se poate considera, acum, ca încheiată.

Colecțiile Bibliotecii erau adăpostite în localul Universității, unde Societății Academice i se rezervase doar o sală de ședințe și o mică încăpere pentru funcționarii săi. Se înțelege că în atari condiții, colecțiile Bibliotecii nu puteau fi organizate în mod științific și date în folosință publică. Pentru imprimate, care se păstrau în câteva dulapuri chiar în sala de ședințe a membrilor Academiei, pe lângă registrele de intrare, se încercase, pînă la 1879, după indicațiile lui Al. Odobescu, redactarea de cataloage alfabetic și pe materii, realizate însă numai parțial. După 1879, s-a început redactarea unui nou catalog alfabetic, pe fișe mobile de formatul 15 × 21 cm, care a fost continuat aproape un sfert de secol.

Cu destule greutate, Academia crease, între timp, Bibliotecii câteva condiții fundamentale pentru dezvoltarea ei. Se încredințase, în 1884, conducerea lucrărilor Bibliotecii tînărului Ioan Bianu, care funcționa în Bibliotecă încă din 1879 ca bibliotecar-arhivist, și care întrunea pregătirea, pasiunea și energia necesare unui director de bibliotecă; se votase, tot în 1884, *Regulamentul pentru Biblioteca Academiei*, călăuză și program pentru organizarea, în viitor, a colecțiilor și serviciilor acesteia; se puseseră baze serioase pentru lărgirea schimbului internațional de publicații și se obținuse, în 1885, legea exemplarelor obligatorii, care asigură completarea depozitului național. Se creaseră astfel principalele condiții pentru organizarea și dezvoltarea Bibliotecii Academiei. Mai rămăsese de rezolvat problema unui local potrivit pentru instalarea Bibliotecii și a creșterii personalului său științific.

2. Epoca de organizare 1886—1918

Epoca deschisă în 1886 se va caracteriza, în primul rînd, prin stăruințele cu care se va urmări rezolvarea problemei unui local propriu pentru Academie și Bibliotecă și, în al doilea rînd, prin aplicarea unor norme științifice pentru organizarea definitivă a colecțiilor și a cataloagelor. Dezvoltarea creșterii colecțiilor a stat, bineînțeles, permanent, în atenția Academiei și Bibliotecii.

Donațiile de cărți și alte materiale au constituit, și în această epocă, principalul mijloc de îmbogățire a colecțiilor Bibliotecii. Pe lângă vechii donatori — D. A. Sturdza, care va continua să contribuie la creșterea colecțiilor din fondul național cu cărți, manuscrise, documente; Ion Ghica cu corespondență de la N. Bălescu, Gr. Alexandrescu și cu manuscrise și corespondență de la V. Alecsandri; V. A. Urechia, cu manuscrise de cronici moldovene și muntene, — o nouă generație de cărturari va încredința Academiei materiale prețioase din bibliotecile lor personale. Printre cei dinții se situează Titu Maiorescu, care va dăruia, la 25 ianuarie 1902, manuscrisele poetului M. Eminescu, de peste 15 000 de pagini; Const. Erbiceanu, care va oferi (în 1890) tipărituri coresicne; A. Papadopol-Calimah, care donează (în 1894) manuscrise originale ale lui Vasile Alecsandri și C. Negruzzi; la rîndul lor Iacob Negruzzi, Spiru Haret, Paulina V. Alecsandri, soția poetului, G. Bengescu, N. Iorga, Sextil Pușcariu, Nerva Hodoș și mulți alții vor dăruia bibliotecii manuscrise și documente românești. Un număr important de biblioteci întregi, variînd între 1 000 și 10 000 de volume de cărți și periodice, se va primi de la familiile unor personalități ca: mitropolitul Iosif Naniescu, în 1894—1897 (10 000 de volume cărți și periodice); dr. M. G. Obedenaru, în 1895; episcopul Dionisie Romano, ctitorul din 1867 (restul bibliotecii sale, 6 500 de volume, în 1897); prof. C. D. Georgian, în 1908; Gr. Buiociu, în 1912, și dr. Alfred Bernath-Lendway, în 1917. Prețioasă prin marcele său număr de publicații străine privitoare la istoria artei (2 340 de cărți, ediții de lux, în 4 059 volume și 53 de titluri periodice de artă, în 1 487 volume) este donația marelui bibliofil G. Em. Philippescu (în 1912). Dar evenimentul cel mai de seamă, care se încadrează în capitolul donațiilor de biblioteci din această epocă, a fost cedarea de către Statul român către Aademia Română a tuturor colecțiilor Bibliotecii Centrale din București, în virtutea legii promulgate prin decretul nr. 1823 din 11 aprilie 1901. Prin această lege, Statul a transferat Academiei obligația de a întreține o bibliotecă națională, punîndu-i la dispoziție o subvenție anuală pentru împlinirea noii misiuni ce i se încredințase. Biblioteca Centrală venea cu o zestre de 26 035 opere, în 47 736 de volume cărți și periodice, multe din acestea adăugîndu-se la fondul de dublete al Bibliotecii Academiei. E de subliniat că aceasta poseda, în 1901, înainte de încorporarea Bibliotecii Centrale, peste 140 000 de volume cărți și 5 000 de volume periodice.

Prin încorporarea Bibliotecii Centrale din București, istoria de aproape trei secole a unei părți însemnate din colecțiile acesteia a făcut ca Biblioteca Academiei să devină continuatoarea directă a prețioaselor biblioteci din trecut; a bibliotecii de la Sf. Sava, întemeiată în anul 1679 prin importante donații de cărți din partea Stolnicului Constantin Cantacuzino; a bibliotecii Mitropoliei din București, datînd din secolul al XVIII-lea; a bibliotecii de renume european aparținînd domnitorilor Mavrocordați, din același secol; a bibliotecilor din vechile mănăstiri românești.

Devenit, prin funcția sa permanentă una din căile cele mai importante de creștere a colecțiilor Bibliotecii Academiei, depozitul legal, instituit prin legea de la 2 aprilie 1885, aducea acesteia, în trei exemplare, toată producția curentă a tiparului din țară. Modificată și completată, la 19 martie 1904, prin extinderea obligativității legale asupra tuturor categoriilor de imprimare, executate prin toate procedeele de reproducere grafică cunoscute (de astă dată numai în două exemplare), ea a constituit prima lege din țara noastră asupra depozitului național de publicații, rațional întocmită, valabilă și azi în esența ei.

Relațiile de schimb de publicații au continuat să se dezvolte, în această epocă, cu toate țările europene și cu multe țări din cele două Americi. Cumpărările de cărți și alte materiale au fost, de asemenea, în vădit progres. Pe lângă completarea fondului românesc de imprimate și manuscrise, achizițiile Bibliotecii au fost îndreptate deopotrivă asupra cărților de bază, străine, din toate disciplinele științifice și asupra abonamentelor la revistele de diferite specialități, cu scopul de a ține pe cercetătorii Bibliotecii la curent cu progresul științei. În 1918, la sfârșitul epocii de care ne ocupăm, totalul colecțiilor Bibliotecii Academiei număra peste 200 000 de volume cărți, 15 000 de volume periodice, 7 200 de manuscrise, 50 000 de documente, 5 000 de stampe și portrete, 2 200 de hărți și atlase.

Stăruințele Academiei pentru obținerea unui local potrivit cu activitatea sa și a Bibliotecii, local promis prin legea din 1879, au găsit pînă la urmă, ecoul așteptat: Statul a achiziționat și a dăruit Academiei, în 1890, ca deplină proprietate, casele C. St. Cezianu, terenul N. St. Cezianu și oasa cu grădina Bellu din Calea Victoriei și în 1896, casa învecinată Zaleski, împreună cu fondurile necesare amenajării lor. În vara anului 1890, Academia și Biblioteca s-au putut muta și s-au instalat în casa Ceziannu, unde Biblioteca și-a putut așeza, în mai bune condiții de spațiu, colecțiile și organiza, provizoriu, o sală de lectură cu 20 de locuri, la parter, la care aveau acces membrii Academiei, profesorii universitari și alți cercetători. Dar o sală de lectură publică, cu 32 locuri, cu un orar de zece ore pe zi (8—18), Biblioteca Academiei a putut-o deschide de-abia la 10 noiembrie 1898, la etajul casei Zaleski, cumpărată în 1896. Acoastă nouă sală de lectură, prin care au trecut și despre care au scris, cu simpatie și recunoștință, mari personalități din diferite generații, ca Nicolae Iorga, Gala Galaction, D. Panaitescu-Perpessicous, a funcționat pînă în august 1929, deci timp de peste 30 de ani, cînd a fost mutată, iarăși, provizoriu, în clădirea destinată depozitului de imprimate și desohisă la 16 decembrie același an.

După obținerea localului din 1898 și a unei simțitoare creșteri de personal, bibliotecarul Academiei, Ioan Bianu, începea pregătirea noii organizări a colecțiilor Bibliotecii. Cu calitățile sale de bun organizator, ajutat de o echipă de bibliotecari și bibliografi cu bună pregătire, dintre care remarcăm pe Nerva Hodos, Octavian Lugoșianu, Iuliu Tuducescu, St. Orășanu, St. Pop, Al.-Sadi Ionescu, Al. T. Dumitrescu, Ioan Bianu a știut să adopte un sistem de organizare a colecțiilor pe cît de simplu în execuție, pe atît de practic și bun în rezultate. Se punea astfel în practică, pentru prima oară la noi, principiul modern al separării publicațiilor independente (cărți și broșuri) de cele cu creștere periodică (ziare și reviste) și al așezării lor în depozite după sistemul mobil pe formate. Noua organizare a avut în vedere, pe lângă înscrierea, după norme bibliografice precise, a fiecărei publicații la un singur număr din inventar (catalogul topografic), întocmirea de cataloage separate — alfabetice și pe materii — pe fișe de format internațional (7,5 × 12,5 cm) pentru fiecare categorie de imprimate. Pentru descrierea publicațiilor și întocmirea cataloagelor s-au adoptat instrucțiunile aplicate în bibliotecile din Germania, iar pentru catalogul pe materii, început în 1907, s-a folosit sistemul de clasificare stabilit, în 1888, de Otto Hartwig. În 1915, acest sistem a fost părăsit, înlocuindu-se cu sistemul de clasificare zecimală. Noua organizare a colecțiilor, începută în 1902—1903 pentru periodice și în 1905 pentru cărți — operă, în primul rînd, a lui Nerva Hodos și Al.-Sadi Ionescu — și desfășurată pînă în pragul primului război mondial, constituie evenimentul cel mai important din istoria Bibliotecii, temelia solidă pe care au crescut și continuă să se dezvolte colecțiile Bibliotecii și cataloagele lor.

Organizarea pe baze științifice a colecțiilor și a cataloagelor Bibliotecii Academiei a avut o urmare, din cauza înlesnirilor create, o creștere continuă a numărului cercetătorilor care foloseau colecțiile acesteia. În 1906, de exemplu, la o frecvență de 9 351 de cititori s-au consultat 33 299 volume de imprimate, iar alți 1 636 de cititori au consultat 2 998 de manuscrise, 51 965 de documente și 2 208 de cărți românești vechi. Cinci ani mai tîrziu, în 1910, frecvența cititorilor de imprimate a crescut la 12 643, cărora li s-au comunicat 33 044 de volume, iar alți 2 474 cititori au consultat 4 119 de manuscrise, 39 701 de documente și 1 170 de cărți românești vechi. În sala de lectură a imprimatelor, cititorii mai aveau la îndemînă, cu acces liber la raft, o bibliotecă de

referință de peste 1 700 de volume. Biblioteca Academiei Române devenise astfel principala bibliotecă din țară în care se puteau face studii științifice asupra țării și poporului român.

Paralel cu lucrările interne necesare pentru organizarea colecțiilor și cataloagelor, Biblioteca Academiei a mai desfășurat și o intensă activitate bibliografică, publicând mari repertorii de bibliografie retrospectivă asupra fondului național de tipărituri. Cel dintâi repertoriu a fost *Bibliografia publicațiilor periodice românești... 1817—1887* (indice cronologic), întocmită și publicată de Alexandru Pop în 1889. Dar lucrarea care a făcut epocă în cultura națională a fost *Bibliografia românească veche*, care cuprinde cărțile publicate în limba română și cărțile în orice limbă publicate în țările române de la 1508 pînă la 1830, elaborată de Ioan Bianu și Nerva Hodoș (tom. I—III, 1903—1912) și de Ioan Bianu și Dan Simonescu (tom. III—IV, 1936—1944). Ea face parte dintr-un mare plan al bibliografiei naționale retrospective românești, alcătuit de Ioan Bianu și aprobat de Academie la 28 februarie 1895. O nouă bibliografie a periodicelor românești (indice alfabetic) au tipărit, în 1913, Nerva Hodoș și Al-Sadi Ionescu: *Publicațiunile periodice românești*, tom. I, 1820—1906. Biblioteca Academiei a mai tipărit un periodic bibliografic de creștere, pentru toate colecțiile, între anii 1905 și 1915, avînd titlul *Creșterea colecțiilor*, periodic care poate fi socotit, pentru cartea națională, ca o bibliografie curentă. Deosebit de aceste publicații bibliografice, s-au mai întocmit și tipărit următoarele cataloage descriptive de manuscrise: *Catologul manuscriselor românești din Biblioteca Academiei Române*, tom. I, întocmit de Ioan Bianu și apărut în 1907, și tom. II, întocmit de Ioan Bianu și Remus Caracaș, apărut în 1913; *Catologul manuscriselor grecești din Biblioteca Academiei Române*, întocmit de C. Litzka și apărut în 1909, cataloage care constituie prețioase instrumente de lucru pentru identificarea și cercetarea bogatului fond de manuscrise din Biblioteca Academiei Române.

3. Epoca de dezvoltare 1919—1947

Desăvîrșirea unității naționale, în 1918, care adusese după sine creșterea teritoriului statului a avut ca urmare o intensificare a activității culturale și științifice în cadrul statului național întregit. Această activitate era urmată de o creștere a producției editoriale și tipografice, care punea Bibliotecii Academiei, în perioada crizei economice ce a urmat primului război mondial, sarcini și probleme noi de rezolvat pentru conservarea, proclucarea și valorificarea acestei producții sporite. Pe de altă parte, lărgindu-și relațiile internaționale, Biblioteca Academiei, singura deținătoare a fondului național, era tot mai mult soliciată și obligată să îndeplinească sarcinile unui oficiu central de documentare. Infruntînd, cu destule greutate, criza economică care a persistat mai bine de zece ani, Biblioteca Academiei a izbutit, grație energiei stăruitoare a lui Ioan Bianu, să înlăture pe rînd, piedicile care-i frînau activitatea — localul devenise cu totul neîncăpător, atît depozitele, cît și sala de lectură, iar personalul supus, din cauza slabei remunerări, unei permanente fluctuații — și să-și asigure noi condiții de dezvoltare, potrivit rolului însemnat pe care-l avea în cultura națională și prestigiului de care se bucura.

Pe calea devenită tradițională a donațiilor, Biblioteca avea să primească noi dovezi de prețuire și încredere din partea cîrturarilor români. Numărul sporit al donatorilor din această epocă cuprinde pe Nicolae Iorga, Iacob Negruzzi, Nicolae Titulescu, Marcu Beza, Const. I. Karadja, Ruxandra Vlahuță, G. Oprescu, I. E. Torouțiu, Jean Steriadă, dr. Const. Ionescu-Mihăiești, Em. Bucuța și mulți alții, care au oferit Bibliotecii prețioase cărți, manuscrise și documente naționale și rare cărți străine privoitoare la țara și poporul român. La acestea s-au adăugat legate importante de bibliotecii întregi: de la arhitectul Virgil Pleșoianu, în 1921; de la fizicianul St. C. Hepites, în 1922; de la juristii Ștefan Longinescu, în 1931, și C. Hamagiu, în 1935; de la naturalistul Ștefan Sibleanu, în 1925; de la Elena G. Coșbuc, în 1941, și Fanny Rebreanu, în 1947. Importante colecții de stampe, rămase de la filologul Ovid Densusianu și D. A. Pappazoglu; de numismatică, rămase de la M. C. Sutz, Ștefan Capșa și N. Docan, precum și inegalabila colecție de monede, medalii și sigilii, geme și camee, rămasă de la marelui colecționar Const. Orghidan, au îmbogățit, în această epocă, vechile colecții speciale ale Bibliotecii, constituite încă din secolul trecut.

La cele aproximativ 50 000 de volume imprimate intrate în Biblioteca Academiei între 1919—1948, pe calea donațiilor, depozitul legal adăugă, în același timp, aproape 140 000 de volume cărți și peste 10 000 de titluri de ziare și reviste. Achizițiile de cărți

și abonamentele la reviste străine, reduse pe timpul crizei economice, au putut fi sporite, după 1931, la aproape 1 000 de volume cărți și 150 de abonamente în fiecare an, asigurându-se astfel cercetătorilor un minimum de documentație în disciplinele sociale așezându-se astfel pe picioare după război mondial a întrerupt însă brusc orice posibilitate de achiziții de cărți străine. Din 1939 și pînă tîrziu, Biblioteca Academiei nu s-a mai putut ține la curent cu cartea străină.

Schimbul internațional de publicații a fost deosebit de activ între cele două războaie mondiale, numărul instituțiilor cu care se întrețineau relații de schimb sporind de la 200 la peste 700. Contribuția schimbului de publicații la îmbogățirea colecțiilor Bibliotecii Academiei numără, în această epocă, 22 000 de volume cărți și broșuri și 1 000 de titluri noi de periodice științifice cu peste 40 000 de volume și fascicule.

Luînd în considerare numai numărul colecțiilor de imprimate, sporite prin cele patru mijloace de completare, putem afirma că, în anii 1919—1943, cu toate greutățile crizelor economice de după primul război mondial și lipsurile de tot felul din timpul celui de-al doilea, dezvoltarea colecțiilor Bibliotecii s-a făcut în mod cu totul excepțional. Dacă la începutul acestei epoci, după 53 de ani de la înființarea Bibliotecii, numărul volumelor de imprimate se ridica, cum am văzut, la circa 200 000, în numai acești din urmă 30 de ani numărul lor a crescut cu aproape 240 000 volume cărți, la care trebuie să adăugăm cel puțin 60 000 volume periodice.

Lipsa de spațiu, care începuse să devină din nou o piedică în calca organizării colecțiilor, s-a rezolvat, în parte, în 1928—1929, prin construirea unui depozit modern, cu rafturi de metal și încălzire centrală, în care s-au instalat colecțiile de imprimate — cărți și periodice — și în care s-a organizat, în mod provizoriu, o sală de lectură cu 65 locuri, deschisă publicului cercetător la 16 decembrie 1929. Peste cîteva ani, în 1936—1937, s-a putut realiza clădirea actuală a Bibliotecii Academiei, care a încorporat și depozitul din 1928—1929, și care a fost dată în folosință la 11 mai 1937. Aci au fost strînse la un loc toate colecțiile și serviciile bibliotecii, în condiții excelente de păstrare și folosire, cu o sală de lectură pentru imprimate de 90 de locuri și săli speciale de lucru pentru celelalte colecții ale Bibliotecii.

Lucrările de ordonare și catalogare a publicațiilor și a materialului din colecțiile speciale s-au continuat și în această epocă potrivit normelor stabilite și aplicate încă din 1903—1905. Influențate de criza economică de după primul război mondial, aceste lucrări n-au putut intra în ritmul lor normal decît spre sfîrșitul perioadei de criză, cînd s-a obținut o creștere a salariilor și un început de stabilizare a personalului. În plină criză de personal, Biblioteca Academiei a pierdut pe singurul bibliotecar emerit ce-a mai rămasese din generația aceluia cu care Ioan Bianu pornise organizarea de la 1903—1905, pe Al. Sadi Ionescu, căzut fulgerător la masa sa de lucru, în plină putere de muncă, la 20 septembrie 1926. Lipsit, astfel de experiență și sprijinul devotat al vechiului său colaborator, Ioan Bianu, care era înaintat în vîrstă (împlinise 70 de ani), a încredințat conducerea secțiilor de imprimate la doi dintre tinerii bibliotecari care s-au dovedit, în timpul crizei, atașați de Bibliotecă și care au făcut apoi o lungă carieră în slujba acesteia: lui Traian Popovici, la sectorul catalogării cărților (ajutat mai tîrziu de Ioan Lupu, care va conduce serviciul clasificării cărților), și lui G. Baiculescu, la sectorul catalogării periodicelor, căruia i s-au mai încredințat și lucrările cancelariei Bibliotecii, achizițiile de publicații, schimbul cu străinătatea și conservarea colecțiilor. Lucrările de catalogare a imprimatelor au cunoscut curînd o nouă dezvoltare: la sectorul cărților, pe lângă publicațiile curente (de aproximativ 10 000 opere anual), s-au mai putut cataloga biblioteci întregi din vechile donații, cum era biblioteca G. Em. Philippescu, și recataloga un mare număr de cărți din vechile fonduri ale Bibliotecii Academiei; la sectorul periodicelor s-au continuat lucrările de recatalogare a periodicelor românești cu caracter administrativ din vechile fonduri, a anuarelor, a calendarelor și almanahurilor românești și străine, precum și a tuturor colecțiilor de periodice străine, provenite, cele mai multe, din schimbul internațional de publicații, cîte mai rămăseseră în aceste fonduri, ridicînd astfel numărul colecțiilor de periodice catalogate, de la 5 000 cît era la începutul anului 1923, la peste 14 000 în 1935. Progrese însemnate s-au realizat în această epocă și în organizarea colecțiilor speciale ale Bibliotecii, dotate fiecare cu inventare și cataloage pe fonduri și categorii, întocmite, pentru manuscrise și documente, de Iuliu Tuduceșcu, G. Nicolaiasa și Damian P. Bogdan, pentru stampe și hărți, de I. C. Băcilă; pentru numismatică, de C. Moisil.

La 13 februarie 1935, firul vieții lui Ioan Bianu s-a rupt. Dar înainte de a închide ochii pentru totdeauna, el a avut marea satisfacție de a-și fi realizat planul său din tinerețe, urmărit cu tenacitate și devotament nețărmurit pentru țară și pentru cultura românească în cei 57 de ani de oficiere ai săi: acela de a pune baze solide bibliotecii noastre naționale, organizată după modelul marilor biblioteci naționale din străinătate. În locul său, a fost ales la conducerea Bibliotecii, generalul Radu R. Rosetti,

membru activ la secțiunea istorică a Academiei, care a funcționat cu titlul de conservator al Bibliotecii Academice timp de zece ani, pînă în anul 1945. El a fost urmat, pînă în 1948, de Ioan I. Nistor.

Creșterea, în 1929 și în 1937, a numărului locurilor de lectură în sala publică pentru imprimate, de la 32 la 65 și apoi la 90, a permis valorificarea tot mai intensă a acestora și o dublare a frecvenței cercetătorilor. În 1928, de pildă, numărul acestora se urcase la 13 000, iar al cărților comunicate la peste 43 000; în 1935, frecvența crescuse la 20 000, iar numărul cărților consultate la 66 000. Peste zece ani, în 1945, numărul celor dinții era de 25 000, iar al cărților comunicate de 75 000. Dacă adăugăm că, în tot acest timp, au mai circulat, sub formă de împrumut, peste 100 000 de publicații la aproape 50 000 de cercetători, putem afirma că ajutorul pe care Biblioteca Academiei l-a dat culturii naționale, în această nouă epocă din istoria ei, a atins proporții neobișnuit de mari.

Activitatea bibliografică a Bibliotecii, care s-a resimțit cel mai mult din cauza crizelor economice, a fost reluată după războiul de întregire, fără să poată înregistra însă toată amploarea din epoca precedentă. S-a putut continua și sfîrși opera de mare prestigiu a Bibliotecii, *Bibliografia românească veche*, partea a 2-a din tom. III, întocmită de Ioan Bianu și Dan Simonescu (publicată în 1936), și tom. IV, întocmit de Dan Simonescu, care este un supliment de adăugiri și îndreptări pentru toată perioada 1508—1830 (publicat în 1944). De asemenea, s-a tipărit, în 1928, sub îngrijirea lui G. Baiculescu, un volum din *Creșterea colecțiilor* pe anii 1916—1919, continuat în 1936 și 1943 cu creșterile pentru colecțiile speciale (deci fără imprimate) pe anii 1920—1935 și 1938—1942, și creșterile generale (împreună cu imprimatele) pe anii 1936—1937, volume apărute sub îngrijirea lui A. P. Todor. Din *Catalogul manuscrisurilor românești* s-a publicat, în 1931, vol. III, întocmit de Ioan Bianu și G. Nicolaiasa, iar din *Catalogul manuscrisurilor grecești* s-a publicat, în 1940, tomul II, întocmit de Nestor Camariano.

La realizările importante înfăptuite de Biblioteca Academiei se cuvine să adăugăm cele două normative referitoare la organizarea colecțiilor și serviciilor Bibliotecii și la îmbunătățirea mijloacelor de creștere a publicațiilor curente: un nou *Regulament pentru Biblioteca Academiei* (1936), care trebuia să consfințească dezvoltarea pe care o luaseră, de la 1884 încolo, serviciile bibliotecii și gruparea lor rațională în secții și cabinete, și o nouă lege pentru depozitul național de publicații (1941).

La sfîrșitul acestei epoci, pe care am numit-o „epoca de dezvoltare” a Bibliotecii, din cauza creșterii cu totul deosebite a colecțiilor sale și pentru noile și variatele sale preocupări și manifestări, Biblioteca poseda: 550 000 de volume cărți și broșuri (împreună cu dubletele), 180 000 de volume periodice, 120 000 de foi volante, 8 200 de manuscrise, 200 000 de acte și documente istorice, 22 000 de stampe și fotografii, 1 050 de albume, 2 800 de hărți și planuri, 2 020 de atlase, 8 000 de note muzicale, 32 000 de monede și medalii.

Accasta este moștenirea pe care Biblioteca Academiei Republicii Populare Române a primit-o, în 1948, de la Biblioteca vechei Academii. O bibliotecă „mică”, dacă o socotim după numărul general de volume (deși unică în țară cu acest număr de volume), cu multe goluri în numeroase discipline — căreia guvernările din trecut i-au precupețit todeauna sprijinul, Academia fiind, precum se știe, pînă în 1948, o instituție autonomă — dar totuși o bibliotecă „mare”, prin colecțiile ei naționale, reprezentate aci în marea lor majoritate.

Datorăm această adevărată mîndrie a poporului nostru patriotismului unui șir întreg de generați donatori, dar în primul rînd vocației și sacrificiului de sine al lui Ioan Bianu, întemeietorul de fapt al Bibliotecii, care timp de aproape șase decenii a adunat, printr-o neasemuită muncă, în acest tezaur unic, rarele colecții științifice pe baza cărora se poate studia întreaga viață a poporului român.

4. În epoca construirii socialismului 1948—1967

În 1948, Academia Română a fost transformată într-o instituție cu o nouă structură, o nouă organizare și un nou conținut științific și ideologic, cu denumirea de Academia Republicii Populare Române. Unitatea sa principală, cea mai veche și mai activă pînă atunci, Biblioteca Academiei, a fost reprofilată și reorganizată ca un puternic centru de documentare, spre a putea răspunde cu eficiență la toate nevoile

de informare și documentare impuse de dezvoltarea impetuoasă și multilaterală a activității din cadrul Academiei și al institutelor ei de cercetare. Potrivit sarcinilor noi pe care le primea, Biblioteca era obligată: să procure cărți și periodice fundamentale, din toate specialitățile, pentru documentarea academicienilor și cercetătorilor științifici din institutele Academiei; să urmărească, să execute și să dezvolte schimbul internațional de publicații; să înființeze biblioteci filiale și să organizeze cursurile bibliologice pentru pregătirea personalului ei de specialitate; să alcătuiască și să pună la îndemina cercetătorilor „cantoteci centrale generale” (cataloge colective); să publice lucrări bibliografice și documentare. Aceste sarcini au fost îndeplinite rind pe rind, colecțiile și activitatea Bibliotecii cunoscând în cei aproape 20 de ani din epoca construirii socialismului în țara noastră o dezvoltare cu totul neașteptată, care depășește de peste 16—17 ori volumul creșterilor anuale din epoca anterioară și aproape de șapte ori numărul total al colecțiilor din cei 80 de ani anteriori ai Bibliotecii.

Cea dintâi și cea mai importantă acțiune a Bibliotecii, în această epocă, a fost deci procurarea unui mare număr de publicații, din toate domeniile de activitate științifică, dar cu deosebire din domeniul științelor naturii și al științelor tehnice. Această masivă procurare de cărți și periodice era necesară și urgentă, întrucât activitatea științifică a noii Academii începuse să se desfășoare în numeroase unități de cercetare — filiale la Iași și Cluj, baze la Timișoara și Tg. Mureș, institute și centre la București — pe lângă care trebuia create biblioteci de specialitate, înzestrate și completate continuu cu cărțile și periodicele românești și străine, de care acestea aveau neapărată nevoie. Acțiunea aceasta susținută de a crea și dezvolta o bogată rețea de biblioteci științifice speciale, Biblioteca Academiei a continuat-o pînă în 1960, cînd s-a făcut descentralizarea lor, socotindu-se că aceste unități își căpătaseră o bună organizare și un personal corespunzător, instruit la cursurile profesionale teoretice și practice, ținute, în mod periodic, în cadrul Bibliotecii Academiei. În cei zece ani de dezvoltare a acestor biblioteci speciale, Biblioteca Academiei le-a înzestrat cu peste 300 000 de volume cărți, cu 160 000 de fascicule de periodice și cu circa 100 000 de traduceri și microfilm, ceea ce constituie un patrimoniu științific de mare importanță. Unitățile de specialitate din rețeaua de biblioteci a Academiei primesc azi, prin cumpărare, în medie 8 000 de cărți românești și străine în fiecare an și sînt abonate la peste 5 000 de periodice românești și străine, iar Biblioteca Academiei, singură, primește peste 3 000 de cărți anual și este abonată la 1 200 de periodice.

A doua acțiune, tot atît de importantă, a Bibliotecii Academiei a fost reorganizarea și dezvoltarea schimbului internațional de publicații, care a înregistrat de asemenea o creștere impresionantă: de la 702 unități străine, în 1949, numărul pe Academie al acestora se urca, în 1960, de pildă, la aproape 8 000 de unități din peste 90 de țări, cu un total anual de publicații primite de aproximativ 80 000—90 000 de volume și fascicule. Biblioteca singură primește astăzi, prin schimb, 7 000—8 000 de cărți anual și 1 400 de titluri de periodice, cu un total de peste 35 000 de fascicule.

Pe calea depozitului legal care, în epoca noastră socialistă, funcționează cu maximum de eficiență, Biblioteca Academiei a primit în acest timp peste 160 000 de volume de tipărituri executate în țară. Importante donații, primite atît din partea unor instituții de partid și de stat, cît și de la unii academicieni și alte persoane dinafara Academiei, au îmbogățit de asemenea Biblioteca acesteia cu numeroase publicații și manuscrise românești, care completează fondul național, și cu publicații și stampe străine. Merită de semnalat donația acad. Const. Ionescu-Mihăilești, formată din 300 de cărți rare franceze, ilustrate, cu prețioase legături artistice, și donația acad. M. Ciucă, conținînd 260 de gravuri originale cu piese de Albrecht Dürer, Rembrandt și Van Dyck, de Gericault, Daumier, Toulouse-Lautrec și alții. Excepțională, prin numărul și valoarea conținutului său, este donația acad. G. Oprescu, care numără peste 8 000 de gravuri și desene, din toate epocile istoriei graficei universale, de la Marcantonio Raimondi și Lucaș van Leyden, trecînd prin Dürer și Cranach, Van Dyck și Rembrandt, pînă la Goya, Delacroix și Daumier. Merită de asemenea a fi remarcate donația de peste 11 000 de scrisori originale de la personalități culturale românești, primită de la moștenitorii lui I. E. Torouțiu, și donația Băncii Naționale a R. S. România, de aproximativ 50 000 de monede.

Un alt mijloc, de mare eficiență, de a îmbogăți colecțiile Bibliotecii l-au constituit achizițiile de la anticariate și particulari. Pe calea aceasta, colecțiile Bibliotecii s-au putut completa, în ultimii 18 ani, cu un mare număr de imprimate, îndeosebi din fondul național, și cu materiale de o excepțională valoare din categoria colecțiilor speciale: manuscrise și documente românești, corespondență autografă a unor scriitori și oameni de cultură români și străini, gravuri și desene de artiști români și străini, hărți și atlase, note muzicale, piese numismatice.

Creșterea aceasta uriașă a tuturor colecțiilor Bibliotecii Academiei a necesitat dezvoltarea corespunzătoare a personalului științific și tehnic (de la 30 bibliotecari, cîți erau în 1948, la aproape 125 în 1951 și la peste 180 în 1966, la care s-a adăugat și un număr de aproape 100 de lucrători auxiliari), pentru ca procesul de prelucrare a publicațiilor să se poată ține la curent cu ritmul și volumul intrărilor. Pregătit la cursurile profesionale organizate în instituție, pe categorii și cicluri de cîte doi ani, personalul de la secția imprimatelor a izbutit să treacă prin toate operațiile de prelucrare creșterile curente și loturi importante din donațiile intrate cu ani în urmă și să recatalogheze cea mai mare parte din vechile fonduri ale Bibliotecii Academiei; să introducă în ambele cataloage ale cărților — alfabetice și pe materii — fișa unică tipărită; să realizeze pentru publicațiile periodice, pe lângă catalogul alfabetic, un catalog pe materii și unul geografic; să organizeze un serviciu special de catalogare în grup pentru colecțiile de foi volante și pentru alte broșuri cu circulație restrînsă. Fondurile de manuscrise au fost supuse unor operații de verificare și triere în vederea unei juste repartizări pe categorii, potrivit specificului, conținutului și valorii lor științifice și documentare, întocmindu-se totodată, pentru buna lor folosire, un index general alfabetic pe fișe de format internațional. S-au organizat, acum pentru prima oară, fondul de corespondență și fondul de arhive personale, iar pentru documente s-a continuat inventarierea și catalogarea lor cronologică. Colecțiile de stampe (gravuri, desene), organizate în trecut pe serii tematice, au fost inventariate pe fonduri potrivit tehnicii lor de execuție, continuîndu-se a se întocmi, pentru fiecare din acestea, cataloage alfabetice și pe materii. Inventare topografice pe fonduri se țin, de asemenea, pentru colecțiile de hărți și atlase, cu cataloage alfabetice, geografice și pe materii, și pentru colecțiile de muzică, cu cataloage alfabetice și pe materii. Construirea unui nou depozit, în 1960—1961, a lărgit posibilitățile de conservare a colecțiilor de imprimate și a unora din colecțiile speciale (Hărți-Atlase, Muzică).

Restructurarea din 1948 a Academiei mai impunea Bibliotecii acesteia crearea unui organ care să sprijine cu o largă documentație cercetările ce se desfășurau în cadrul institutelor și al colectivelor Academiei și să continue, pe vechiul făgaș al tradiției bibliografice create în Academie, elaborarea marilor repertorii bibliografice cu caracter general, care să înregistreze în mod sistematic și cît mai complet produsele tiparului național, înlesnind astfel identificarea și valorificarea lor. Secția de bibliografie și documentare, creată în acest scop, a întocmit și a publicat numeroase buletine bibliografice, pe domenii, asupra materialelor intrate în Bibliotecă, o serie de ghiduri documentare (în științele naturii, în științele agricole, în științele sociale), de indexuri bibliografice (*Index des travaux scientifiques publiés dans les périodiques et les recueils édités par l'Académie de la R.P. Roumaine*, apărut în 1957), de cataloage colective, de bibliografii cu caracter special: *Materialismul dialectic și științele contemporane ale naturii* (1963), *Bibliografia literaturii române* (1965) pentru perioada 1948—1964. Această activitate de documentare a fost dezvoltată prin efectuarea pe scară largă de microfилme și fotocopii la cererea diferitelor instituții științifice și cercetători din țară și din străinătate.

Din seria marilor repertorii naționale începute în epocile trecute Secția de bibliografie și documentare a pus în lucru, încă din 1957, *Bibliografia românească modernă* (a cărților) pentru perioada 1831—1918 și repertoriul: *Publicațiunile periodice românești*, tom. II, pentru perioada 1907—1918, împreună cu un supliment de adăugiri și îndreptări pentru perioada 1790—1906. Cel dintîi, pentru care s-au redactat circa 100 000 de notițe bibliografice se găsește în faza de completare cu publicații aflate în alte biblioteci, iar cel de-al doilea, redactat de G. Baiculescu, Georgeta Răduică și Neonila Onofrei, se află sub tipar la Editura Academiei. Secția de bibliografie și documentare a mai întocmit, în anii 1953—1954, *Bibliografia românească contemporană*, pentru perioada 1944—1952, și a publicat o serie de biobibliografii în scopul popularizării operelor marilor figuri care au activat pentru progresul științific în țara noastră. În colaborare cu Institutul de istorie „Nicolae Iorga” al Academiei R. S. România, Biblioteca Academiei a mai pregătit și publicat, în 1966—1967, *Bibliografia analitică a periodicelelor românești, 1790—1850*, întocmită de I. Lupu, N. Camariano și O. Papadima.

Asimilată, încă din 1954, cu un institut de cercetare științifică, Biblioteca Academiei și-a pregătit și planificat o activitate științifică cu caracter teoretic, iar experiențele dobîndite în munca de bibliotecă au fost generalizate și aduse la cunoștința lucrătorilor din biblioteci la Sesiunea științifică de bibliologie și documentare, organizată de Biblioteca Academiei în decembrie 1955. Pentru cunoașterea activității științifice a cercetătorilor din cadrul Bibliotecii Academiei și din alte biblioteci și centre de documentare, aceasta a tipărit, între anii 1955 și 1963, cinci tomuri din publicația *Studii și cercetări de bibliologie*, bine apreciată în cercurile de specialitate din țară

și de peste hotare, publicație care, din 1964, apare cu titlul *Studii și cercetări de documentare și bibliologic*, fiind totodată și organul Centrului de documentare științifică al Academiei R.S. România. Alte lucrări științifice și documentare ale unor cercetători din Biblioteca Academiei, publicate în această epocă, au fost cataloagele de manuscrite slave și românești (P. P. Panaitescu și G. Strempel) și cataloagele de corespondență a scriitorilor Vasile Alecsandri, Mihail Kogălniceanu și Ion Ghica (Marta Anicaneanu, Augustin Z. N. Pop, Nicolae Liu). Această bogată activitate științifică, ale cărei baze trănice le-a pus personalitatea puternică a lui Ioan Bianu, a fost desfășurată, în anii construirii socialismului, sub îndrumarea competentă a acad. Barbu Lăzăreanu și a acad. Tudor Vianu, directori generali ai Bibliotecii în anii 1948—1957 și, respectiv, 1958—1964. La organizarea acestei activități științifice a adus o contribuție însemnată Mircea Malița, director științific al Bibliotecii între anii 1950—1957, care a promovat, în rindul cadrelor științifice ale acesteia, elemente tinere cu bună pregătire universitară și cu reale aptitudini pentru munca științifică de bibliotecă.

Înzestrarea masivă de după 1950, prin cumpărări și schimbul internațional, a colecțiilor Bibliotecii cu publicații recente din toate domeniile științifice, dar cu deosebire din domeniul științelor exacte și aplicate, a atras un număr tot mai mare de cercetători din toate unitățile Academiei și dinafara ei, pentru folosirea tezaurului documentar multilateral ce se adunase aci. În anul 1955, de pildă, sălile de lectură ale Bibliotecii au avut o frecvență de 72 806 cercetători, cărora li s-au comunicat 384 098 de volume, față de numai 24 531 cititori în 1945, cu 75'000 de volume comunicate. După organizarea și dezvoltarea bibliotecilor speciale de pe lângă institutele științifice ale Academiei, frecvența cercetătorilor statonici ai Bibliotecii s-a stabilizat în jurul mediei de 55 000 anual, cu o consultare de aproximativ 250 000 de volume.

Pentru asigurarea unei bune desfășurări a procesului de organizare a acestui mare volum de muncă, Biblioteca Academiei cuprinde astăzi următoarele secții: I. Completarea fondurilor de publicații; II. Prelucrarea publicațiilor și întocmirea cataloagelor; III. Organizarea colecțiilor speciale (manuscrite, stampe, hărți etc.); IV. Conservarea și consultarea colecțiilor; V. Bibliografie și informare științifică. În cadrul acestor secții lucrează cercetători științifici, bibliografi, bibliotecari, paleografi, muzeografi, muzicografi, numismați și personal tehnic auxiliar, în total 280 de persoane.

Înceind această scurtă cronică despre activitatea Bibliotecii Academiei, de la înjgheburile ei, în 1867, și pînă azi, este locul să arătăm că, în totalitatea lor, colecțiile acesteia depășesc azi numărul de 5 700 000 unități, peste 6/7 din acest număr reprezentînd creșterea uriașă, din ultimii 17—18 ani pe care au asigurat-o măsurile excepționale luate de regimul nostru socialist pentru dezvoltarea activității științifice în anii construirii socialismului. Repartizate pe categorii, aceste colecții cuprind:

- 1) 1 400 000 de volume cărți (550 000 de titluri de cărți în 650 000 de volume, plus 750 000 de volume dublete);
- 2) 2 950 000 de unități periodice (33 800 de titluri în 450 000 de volume și fascicule, plus 2 500 000 de volume și fascicule dublete);
- 3) 360 000 de unități foi volante și broșuri (260 000 de foi volante și 100 000 de broșuri, publicații prelucrate în grup);
- 4) 446 160 de unități manuscrite și documente (9 568 de volume manuscrite, 282 216 de documente istorice, 146 000 de scrisori, 1 830 de piese de arhivă, 5 632 de volume cărți românești vechi, 914 de volume cărți rare, plus 122 dosare arhive personale);
- 5) 340 000 de unități stampe (60 900 de gravuri, 19 800 de desene, 140 000 de fotografii, 11 511 de clișee fotografice, 100 000 de reproduceri tipografice, 2 000 de albume cu reproduceri tipografice);
- 6) 14 000 de unități hărți (4 400 de hărți în foi volante, 1 800 de atlase și hărți pliate în tomuri, 250 de hărți murale, 4 000 de planuri de moșii, 3 500 de dublete);
- 7) 32 500 de unități note muzicale (4 500 de manuscrite muzicale, 23 000 de tipăriți muzicale, 1 000 fotocopii; 4 000 de discuri, plus o bandotecă de 15 000 m);
- 8) 218 180 de piese numismatice (155 300 de monede, 17 920 de medalii, 705 de sigilii, 425 de piese motrologice, 645 de piese gliptice, 1 730 piese de muzeu, 39 995 de piese filatelice, 1 460 de reproduceri).

Recapitulînd, constatăm că numai colecțiile centrale ale Bibliotecii Academiei cuprind:

- 1) 4 660 000 de unități imprimate,
  - 2) 1 050 840 de unități colecții speciale.
- Total general: 5 710 840 de unități.

Bibliotecile din rețeaua Academiei, organizate separat sub îndrumarea Bibliotecii Academiei, posedă laolaltă un număr de 1 154 076 de volume cărți și 618 584 de volume și fascicule cu periodice, ceea ce ridică totalul unităților de imprimate în întreaga rețea de biblioteci a Academiei la cifra impresionantă de 7 483 500 unități.

De-a lungul unui secol de existență, Biblioteca Academiei a contribuit la creșterea tezaurului de valori spirituale ale țării, la dezvoltarea creației înaintașilor științei și culturii românești, la lupta lor pentru unitatea națională și progresul social. Cercetările privind trecutul țării și viața poporului român în toate manifestările ei s-au întreprins, în marea lor majoritate, pe baza colecțiilor și materialelor strinse de-a lungul anilor în Biblioteca Academiei. Încă din ultimul deceniu al secolului trecut și din primele decenii ale secolului nostru, studiile fundamentale de istorie națională, datorate lui D. Onciul, Nicolae Iorga, V. Pârvan, de istoria limbii și istoria literaturii, datorate lui Ovid Densusianu, Sextil Pușcariu, Nicolae Iorga, G. Bogdan-Duică, mai târziu lui N. Cartoian și G. Călinescu, ca și edițiile de texte vechi românești, datorate lui B. P. Hasdeu și Ioan Bianu, și cele din cronicari și din scriitorii noștri clasici și moderni, datorate lui P.P. Panaitescu și Const. C. Giurescu, lui E. Lovinescu, Tudor Vianu și P. Panaitescu-Perpessicius, Paul Zarifopol și Șerban Cioculescu — ca să dăm doar câteva exemple dintr-un număr mare de variate realizări — s-au putut înfăptui numai datorită existenței în Biblioteca Academiei a materialelor și a colecțiilor necesare elaborării lor.

În epoca actuală de desăvârșire a construcției socialismului în țara noastră, marea acțiune de cunoaștere și de cinstire a luptelor poporului român pentru libertate, independență și progres social, pentru valorificarea moștenirii lui culturale și științifice, întreprinsă de statul nostru socialist, se desfășoară folosind pe scară largă masiva informație și documentele cuprinse în colecțiile acestei biblioteci. Reeditarea, după criterii științifice, a operelor scriitorilor noștri clasici și moderni și a oamenilor noștri de știință, întocmirea de tratate generale (*Istoria României*, *Istoria literaturii române*), de monografiile literare și științifice și de studii speciale sau de sinteză asupra unor personalități din viața științifică și culturală a poporului nostru, acțiune de asemenea în curs de desfășurare, nu au fost și nu sînt posibile fără cercetarea edițiilor originale, a presei, a manuscriselor, a arhivelor personale, a corespondenței și a vastului material iconografic cuprins și organizat în bogatele colecții ale Bibliotecii Academiei. Organizând și oferind cercetării științifice, desfășurate azi în unitățile Academiei și în alte institutii din țară, un vast material documentar, românesc și străin, Biblioteca Academiei a sprijinit, cu toată activitatea sa, procesul de construire a socialismului în toate domeniile vieții științifice și culturale a poporului român. Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România are tradiții vechi și bogate, contribuția ei la înaintarea științei și culturii române fiind unanim recunoscută și apreciată. Cu începere din 1964, ca mai sprijină, cu numeroasele și variatele ei colecții, activitatea Centrului de documentare științifică al Academiei Republicii Socialiste România, înființat în acel an, pentru asigurarea documentării necesare bunei desfășurări a cercetării științifice în unitățile de cercetare ale acesteia.

În anii construirii socialismului, în afară de Biblioteca Academiei R. S. România, care este prima bibliotecă națională și cea mai mare bibliotecă științifică cu profil enciclopedic din țară, statul român a înființat, în 1955, o nouă bibliotecă națională, Biblioteca Centrală de Stat, cea mai mare bibliotecă publică științifică a țării, avînd ca sarcini principale: îndrumarea metodică a activității vastei rețele de biblioteci publice; organizarea, urmărirea și repartiția depozitului legal; publicarea bibliografiei naționale curente și coordonarea schimbului de publicații cu țările străine. Între cele două biblioteci naționale s-au stabilit, de la început relații de bună colaborare, în primul rînd în domeniul elaborării și al editării bibliografiei naționale și al schimbului internațional.

Potrivit liniilor directoare tratate de Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, care asigură dezvoltarea pe o treaptă superioară a procesului de desăvârșire a construcției socialiste în toate domeniile de activitate economică, științifică și socială, Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România, ca bibliotecă academică și ca primă bibliotecă națională a poporului român, îndrumată și puternic sprijinită de forul său tutelar, va căuta ca, în viitor, să-și îndeplinească cu tot mai multă eficiență sarcinile ei fundamentale și permanente: de a intensifica ritmul de creștere a capacității ei de documentare; de a asigura organizarea sistematică și valorificarea tot mai largă a colecțiilor sale; de a completa tezaurul național de manuscrise și tipărituri; de a grăbi, pe linia sa tradițională, lucrările de întocmire și de publicare a bibliografiei generale a culturii românești și a cataloagelor descriptive pentru manuscrisele, gravurile și hărțile din fondul național; de a continua studiile și cercetările de bibliologie pentru cunoașterea și valorificarea materialelor celor mai reprezentative din tezaurul național.

PREOCUPĂRI ACTUALE

În numărul anterior al revistei, am abordat câteva probleme concrete ale activității bibliotecilor publice, a căror rezolvare devine tot mai necesară, în lumina sarcinilor trasate de partid cu privire la organizarea științifică a producției. Am subliniat resursele existente pentru îmbunătățirea muncii bibliotecare în mai multe direcții: o mai justă organizare și structurare a rețelei de biblioteci, îmbunătățirea centralizării achizițiilor și a prelucrării publicațiilor, coordonarea activității bibliografice, raționalizarea și standardizarea operațiilor de bibliotecă.

În continuare, ne vom ocupa de alte aspecte ale activității bibliotecilor publice, în legătură cu folosirea judicioasă a forțelor și a timpului de muncă, cu modul de școlarizare, recrutare și perfecționare profesională a cadrelor.

Rezerve ale timpului de muncă

Lipsită poate de spectaculozitatea altor activități culturale, munca de bibliotecă se caracterizează însă prin complexitate, presupune o temeinică formație culturală, o informație bogată și cit „mai la zi”, cerc răbdare, tact pedagogic și o pregătire de specialitate corespunzătoare. Fie că este vorba de operațiile tehnice de catalogare, de clasificare, de bibliografiere ori de activitatea cu cititorii, toate acestea îl solicită multilateral pe bibliotecar, obligându-l la permanente căutări.

Încorporarea noilor achiziții în fondurile bibliotecii și prelucrarea lor, activitatea de împrumut a publicațiilor, munca bibliografică și propaganda cărții, sub diferite forme, organizarea și întreținerea fondurilor, administrarea recuperării împrumuturilor, formează împreună un proces permanent. Activitatea bibliotecară nu cunoaște pauze.

Acolo unde sînt bibliotecari inimoși și pricepuți — și sînt mulți asemenea bibliotecari —, acolo unde munca lor este observată și apreciată și unde continuitatea

este considerată drept condiție de bază a bunului mers al activității, bibliotecile sînt bine și temeinic organizate, satisfac cerințele lecturii publice.

Folosirea integrală a timpului de muncă în biblioteci trebuie să preocupe însă într-o măsură mult mai mare comitetele de cultură și artă, bibliotecile regionale și raionale, fiind una dintre laturile de bază ale organizării și normării muncii.

Care sînt rezervele de timp deseori nefolosite? Pe ce căi se scurge o parte din timpul de muncă al bibliotecarului, timp pretios pentru organizarea activității bibliotecilor, pentru ținerea la zi a luorărilor?

În marile unități bibliotecare, activitatea fiecărui serviciu (clasificare, catalogare, bibliografie etc.) se desfășoară după norme aproximative, rareori fundamentate științific. Totuși, aici există un criteriu de măsurare a cantității de muncă depuse de bibliotecar într-un anumit interval de timp. Rezerve de timp nefolosite sau nefolosite integral apar mai ales la bibliotecile de mărime medie și la bibliotecile mici.

Studiile întreprinse demonstrează că, într-o bibliotecă comunală, de pildă, unde frecvența medie zilnică este de 30—40 de cititori, doar o pătrime din timpul de muncă este afectat servirii cititorilor. Ce se întâmplă în rest?

Sînt mulți bibliotecari care, pe baza experienței acumulate, știu să lucreze rațional, știu să folosească timpul de muncă. Ei efectuează, în pauzele incerte care se creează în timpul de servire a cititorilor, diferite alte operații care le incumbă în aceeași măsură: verifică, trec în evidență și prelucrează publicațiile de curînd achiziționate, întocmesc cataloagele, revizuiesc fondul de cărți, asigură ordinea în așezare, pregătesc manifestări de masă, se ocupă de organizarea circulației publicațiilor prin filiale, de luorările referitoare la recuperările publicațiilor rămase la cititorii peste termenul stabilit etc. De asemenea, o parte a timpului o folosesc pentru informarea lor gene-

rală bibliografică, pentru familiarizarea cu publicațiile recent apărute, ca și cu literatura de specialitate. A fi la curent cu tot ce e nou, este una dintre principalele obligații profesionale ale oricărui bibliotecar. În felul acesta, timpul de muncă este folosit din plin, nu există goluri în activitate, iar lucrările bibliotecii sînt la zi.

Unii bibliotecari însă, nu procedează astfel. Fie din neștiință, fie din inorție, sau, pur și simplu, din dezinteres, ei pierd un timp de muncă prețios și accasă pierdere se răsfrînge asupra nivelului activității, asupra organizării și aspectului bibliotecii, asupra calificării lor profesionale.

În condițiile în care, în afară de apelurile periodice pe care le fac, forurile de resort de la regiuni și raioane ar trece la stabilirea unor sarcini precise pentru toți bibliotecarii comunali, a unor norme realizabile și stimulative, în condițiile în care s-ar efectua un control riguros al îndeplinirii acestora, situația s-ar schimba, desigur.

Se vorbește, de pildă, de ani de zile, despre organizarea cataloagelor în bibliotecile comunale. Sarcinile legate de acest important sector al activității de bibliotecă sînt trecute dintr-un plan de muncă în altul și lucrurile nu se vor schimba, atît timp cît comitetele regionale și raionale de cultură și artă, bibliotecile regionale și raionale, nu vor stabili ce lucrări să efectueze fiecare bibliotecar, termenele pentru îndeplinirea acestora, controlînd sistematic cantitatea și calitatea muncii depuse.

Există însă și cazuri în care bibliotecarii nu folosesc deplin, rațional, timpul de muncă pentru rezolvarea treburilor din bibliotecă, nu atît din vina lor, cît din pricină că sînt obligați să îndeplinească alte munci care nu au nici o legătură cu activitatea bibliotecii. În urma apariției *Hotărîrii C.C. al P.C.R. și a Consiliului de Miniștri cu privire la reglementarea programului de muncă și întărirea disciplinei în întreprinderi, ministere, instituții centrale, sfaturi populare și organizații obștești*, astfel de lucruri nu mai pot fi tolerate. Într-o anchetă întreprinsă în rîndul directorilor de bibliotecă raionale din țară, majoritatea și-au exprimat părerea că ar fi bine ca bibliotecile comunale să fie incluse în nomenclatorul sfaturilor populare raionale, și aceasta pentru că, nu peste tot, sfaturile populare comunale înțeleg așa cum trebuie rolul lor în îndrumarea și controlul bibliotecarului.

Destul de frecvent, bibliotecarii, considerați funcționari administrativi ai sfatului, sînt obligați să se ocupe în timpul orclor de muncă de alte treburi. Ei fac

de serviciu la telefon, participă la ședințele diferitelor comisii ai căror membri sînt (raionul Bistrița-regiunea Cluj); completează rapoartele agricole (raionul Zalău — regiunea Cluj); multiplică texte la șapirograf, organizează concursuri artistice (raionul Dorohoi-regiunea Suceava), fac lucrări de secretariat la sfatul popular (raionul Sebeș-Alba — regiunea Hunedoara). Răspunzînd la ancheta amintită mai sus, Aurica Nechita — directoarea Bibliotecii raionale Săveni-regiunea Suceava — spunea: „Insuși comitetul de cultură și artă trimite metođiștii bibliotecii raionale să se ocupe de probleme care ies din sfera activității bibliotecilor”; iar Elena Constantin, directoarea Bibliotecii raionale Călărași-regiunea București: „...la biblioteca raională, toți salariații fac de serviciu la telefonul sfatului raional o dată sau de două ori pe lună și atunci unele secții ale bibliotecii se închid”. În raionul Tg. Neamț, bibliotecarii comunali sînt folosiți pentru lucrări de contabilitate, înosări, recensămîntul animalelor, redactarea de somații; în raionul Botoșani, scriu diferite panouri, copiază procese-verbale; la Fetești, sînt folosiți drept curieri sau recenzori.

Și în legătură cu obligația bibliotecarului privind activitatea culturală în general, lucrurile trebuie bine înțelese. Bibliotecarul este unul dintre principalii factori care impulsionează activitatea culturală în comună. El are datoria să contribuie la pregătirea manifestărilor culturale-artistice, alături de directorul cîmîpului cultural, de cadrele didactice. Dar, nici una dintre acestea nu trebuie să fie făcută în detrimentul activității bibliotecare, așa cum se întîmplă, uneori, în raionul Dorohoi, de pildă.

O sursă importantă a pierderilor de timp o constituie și faptul că bibliotecile sînt încă încărcate într-un potop de scriptologie. Ar fi foarte utilă o anchetă cu privire la timpul de muncă pe care-l consumă un bibliotecar întocmind diferite rapoarte și dări de seamă, diferite planuri, completînd formulare, tabele etc. Un timp de muncă imens se consumă cu prilejul verificărilor gestionare, cînd bibliotecarii sînt obligați să reinventarieze colecțiile, să strîngă publicațiile imprumutate etc. Vor trebui găsite modalități pentru simplificarea acestor operații, care nu justifică nici pe departe valoarea timpului de muncă ce se consumă cu acest prilej.

Fără a putea fi încadrată în limitele unor norme, activitatea de îndrumare metođică poate fi, de asemenea, mai bine organizată, mai bine dozată, pentru a i se spori eficiența. Oare în munca directorilor bibliotecilor regionale și raionale și a metođiștilor nu sînt încă serioase

rezerve care ar putea fi folosite cu mai multă judiciozitate? Bineînțeles că da. Asupra acestor aspecte, revista noastră s-a referit de câteva ori în ultimul an. Poate că viciul fundamental al muncii de îndrumare și control constă în faptul că aceasta are drept criteriu aproape unic de apreciere „terenul”. Directorii de biblioteci, metodiști, alți lucrători ai bibliotecilor regionale și raionale, nu dau finalitate și eficiență îndrumării pe teren, în ciuda unor eforturi depuse, pentru că — așa cum s-a mai spus — la baza activității de îndrumare în întregime ci, nu stau criterii fundamentate, ci de conjunctură, de moment. Aceasta este de altfel și opinia majorității celor care se ocupă de îndrumarea metodică a bibliotecilor. La ancheta la care ne-am mai referit am primit astfel de răspunsuri: „Problema numărul unul în activitatea noastră este îmbunătățirea muncii metodice” (D. Manole — directorul Bibliotecii raionale „V. I. Lenin” din București); „Munca metodică poate deveni eficientă dacă directorul bibliotecii raionale și metodiștii consacră mult timp urei bibliotecii, și anume atât cât este nevoie pentru a determina îmbunătățirea activității acesteia în compartimentele principale: organizarea fondurilor și a cataloagelor, pregătirea manifestărilor de masă cu cărțile etc.” (Gellert Geza — directorul Bibliotecii raionale Odorhei — Regiunea Mureș-Autonomă Maghiară); „Bibliotecarul șef este trimis prea des pe teren. Activitatea lui nu este apreciată decât în funcție de zilele de teren efectuate” (Emilia Chiriță — bibliotecar șef la Biblioteca raională Hateg — regiunea Hunedoara).

Observații tot atât de judicioase s-au făcut și în legătură cu calitatea asistenței tehnice de specialitate în munca de îndrumare. Bibliotecarii comunali sînt deseori derutați de indicații contradictorii, venite din partea activiștilor comitetelor de cultură și artă și ai organizațiilor obștești, bine intenționați, dar necalificați în biblioteconomie. Desigur că, pentru a aprecia în mod just activitatea bibliotecarilor și pentru a-i îndruma corespunzător, organele de îndrumare și control trebuie să se conducă după criterii științifice. Aceasta presupune, încă de la început, elaborarea normelor pentru diferitele operații tehnice și a instrucțiunilor de serviu pe baza regulamentelor tip, stabilirea unor indici comparabili privind calitatea muncii bibliotecarilor. Se va obține astfel nu numai o sporită eficiență a controlului și îndrumării, întărirea disciplinei în muncă, creșterea responsabilității tuturor celor care lucrează în biblioteci,

ci implicit și creșterea exigenței și a competenței celor care se ocupă de îndrumarea activității bibliotecilor. Aceasta impune desigur și creșterea prestigiului și autorității bibliotecilor raionale, investirea acestora cu responsabilități mai directe, care să depășească caracterul consultativ, de recomandare, cel puțin în respectarea normelor tehnice bibliotecare și în pregătirea profesională a cadrelor.

Bibliotecarii

Reușita oricăror încercări de optimizare a organizării muncii, de sporire a randamentului și a calității activității bibliotecare este condiționată, în momentul de față, de schimbarea structurală a politicii de recrutare, formare și perfecționare profesională a bibliotecarilor. Cunoașterea și recunoașterea generală a acestui adevăr transformă o nouă consemnare a lui într-o repetare care nu aduce nimic nou. Totuși, este inevitabil să fie amintit, atunci cînd este luată în discuție soluționarea unor probleme fundamentale ale activității bibliotecilor publice.

Cea mai spinoasă dintre aceste probleme (din nou nu sintem inediti) este accentuata fluctuație a cadrelor de bibliotecari, fluctuație dizolvantă a oricăror încercături bune. Iată câteva date noi.

„A venit vara, se apropie examenele de admitere în facultăți... Acum începe perioada predării fondurilor. Va trebui să stai pentru această treabă cite o săptămînă în multe biblioteci comunale...” mărturisea Florica Ieremia, directoarea Bibliotecii raionale Aleșd, regiunea Crișana. Și această situație nu este numai la Aleșd, ci din păcate, în multe alte locuri. Bibliotecarii care s-au angajat „pe un sezon”, sau „pînă găsește post în învățămînt”, sau „pînă reușesc la facultate” își „iau zborul” din biblioteci, mai ales vara, fiecare, după interesele sale. În raionul Botoșani, se schimbă aproximativ 18 bibliotecari anual; la biblioteca raională Turda s-au perindat 5 directori în ultimii 6 ani; la Biblioteca raională Sighet, între 1961—1966, 18 bibliotecari. La Dorohoi, 50% din totalul bibliotecarilor se schimbă anual, iar în raionul Beiuș, Ioan Igne, directorul bibliotecii raionale ne informează că: „Din 1956, de cînd lucrez la această bibliotecă, s-au perindat, la cele 34 de biblioteci din raion, 146 de bibliotecari. Din aceștia, 41 pînă în 1960, iar ceilalți 105, din 1960 pînă la 1 mai 1967”.

Profesia de bibliotecar implică, prin ea însăși, stabilitate, continuitate. Schimbarea unui bibliotecar, mai ales la o bibliotecă comună, aduce după sine mul-

te neajunsuri în relațiile cu publicul, are consecințe, adesea negative, asupra întregii activități și în mod deosebit asupra organizării colecțiilor și a cataloagelor.

Efectele economice ale fluctuației cadrelor care lucrează în biblioteci trebuie, de asemenea, luate în seamă. Schimbarea, o dată pe an sau mai des a bibliotecarului într-o comună implică, în primul rând, închiderea pe termen de aproximativ două săptămâni a bibliotecii pentru verificare. La operațiile de predare-primire trebuie să fie prezent și directorul bibliotecii raionale (acolo unde este mare fluctuație de cadre, directorul bibliotecii raionale este imobilizat săptămâni întregi cu supravegherea acestor predări-primiri).

De aceea, trebuie reglementată hotărât problema angajării bibliotecarilor.

„Se încadrează absolvenții de liceu care n-au reușit la facultate sau nu au găsit post în învățământ și vor da examen la facultate în anul următor. Încadrările se fac fără ca biblioteca orașenească să fie consultată și fără ca viitorii bibliotecari să facă o practică minimă” afirmă Leznic Zoița de la biblioteca orașenească Hunedoara; „Criteriile de angajare a bibliotecarilor nu sînt judicioase. Angajarea bibliotecarilor se face de către sfatul popular comunal. E drept, comitetul raional de cultură și artă avizează angajarea, dar aceasta e o simplă formalitate și se face cu mare întîrziere, după ce omul respectiv a început să lucreze” (Carmen Brîndușa-Rustoiu — Biblioteca regională Banat); „Continuitatea în muncă a cadrelor este una din condițiile de prim ordin, care asigură buna organizare a activității bibliotecarilor. Aceasta trebuie asigurată încă de la angajare. Trebuie să avem grijă pe cine angajăm să lucreze în bibliotecă” (Silvia Crăciun — directoare la Biblioteca raională Medgidia — regiunea Dobrogea); „Este necesar ca angajarea bibliotecarilor să fie făcută la propunerea bibliotecii raionale, după o perioadă de practică” (Leon Mircea — director la Biblioteca raională Reghin).

În concluzie, ceea ce se impune pentru îmbunătățirea recrutării cadrelor constă în: centralizarea numirilor, transferurilor și demiterilor survenite în rîndul cadrelor de specialitate din biblioteci la raioane și regiuni; scoaterea locurilor vacante în concurs; depunerea unor examene din partea candidaților prin care să se verifice cunoștințele și aptitudinile cerute de profesia de bibliotecar, verificarea cunoștințelor și mai ales a aptitudinilor noilor încadrați, într-o anume perioadă de timp, după care să se procedeze la angajarea lor definitivă.

Cu aceasta s-ar realiza desigur doar începutul, urmînd ca pe baza unei mai judicioase selecții să se asigure o sistematică muncă de calificare și perfecționare profesională.

Corespunde actualul sistem de formare a cadrelor ?

În bibliotecile regionale, universitare, în multe biblioteci raionale și chiar în unitățile mai mici, lucrează o serie de bibliotecari și bibliografi, care s-au format ca specialiști în ultimii 20 de ani. Dar cum au ajuns ei la o calificare superioară în acest domeniu? După cum se știe, în anii aceștia, la noi în țară au funcționat alternativ sau simultan, dar totdeauna un timp limitat, două școli medii de bibliotecari, o școală tehnică de doi ani post-liceală și o secție universitară de cinci ani în cadrul Facultății de filologie a Universității din București. În prezent, singura sursă de formare a bibliotecarilor este secția de biblioteconomie de la Facultatea de filologie a Institutului pedagogic de 3 ani din București. Pentru studenții din ultimii ani ai facultăților din Universitatea bucureșteană, figurează și un curs facultativ de specializare în bibliologie.

Dintre absolvenții tuturor acestor școli și facultăți s-au ridicat cele mai bune cadre de bibliotecari și bibliografi tineri, conducători de biblioteci regionale și raionale, șefi de servicii în biblioteci științifice și de învățământ superior, bibliotecari și bibliografi specialiști. Este adevărat însă că numărul acestora este foarte redus, în raport cu totalul absolvenților tuturor școlilor amintite și că astăzi există o mare disproporție între necesitățile de cadre calificate pentru bibliotecile de toate tipurile și posibilitățile de satisfacere a lor prin sistemul de învățământ bibliologic existent; în consecință, posturile de bibliografi și bibliotecari care reclamă studii superioare sînt ocupate de absolvenți ai facultăților de filologie, istorie, filozofie, drept etc., iar cele pentru care se cer studii medii, de absolvenți ai liceelor și școlilor echivalente, aceștia calificîndu-se abia după aceea, la locul de muncă, prin seminarii și cursuri de scurtă durată sau stagii de practică.

Această constatare precizează singură răspunsul la întrebarea de mai sus: corespunde actualul sistem de formare a cadrelor de bibliotecari? Răspunzînd la ancheta întreprinsă de revista noastră pe tema formării și perfecționării bibliotecarilor, profesori universitari de specialitate, conducători de mari biblioteci, specialiști cu înaltă calificare, directori de biblioteci raionale, bibliotecari din bibliotecile

mici și mijlocii, au fost unanimi în aprecierea că actualul sistem de pregătire generală și de specialitate a bibliotecarilor nu răspunde decât în foarte mică măsură cerințelor numeroase și diverse ale bibliotecilor de diferite grade și că reglementarea viitoare va trebui să urmărească instituirea unui sistem de învățământ în trepte, care să asigure specialiști pentru diferite categorii de biblioteci și pentru diferite funcții din cadrul acestor biblioteci.

Este deci necesar să se pornească de la convingerea că profesia de bibliotecar este într-adevăr o profesie și că nu poate fi exercitată decât de cadre cu pregătire de specialitate, fără ca prin aceasta să se păcătuiască printr-o specializare foarte îngustă.

Mulți dintre cei care au răspuns la ancheta amintită, au propus înființarea unui liceu de specialitate, ai cărui absolvenți să primească diploma de bibliotecar, să aibă deci o profesie bine stabilită, urmînd să conducă bibliotecile comunale sau să ocupe unele posturi din bibliotecile raionale și regionale.

În continuare, în cadrul unui institut de învățământ superior, absolvenții liceului de specialitate s-ar putea progăti pentru a deveni bibliotecari-specialiști. Din rîndul acestora se vor recruta directori de biblioteci, metodiști, bibliotecari și bibliografi specialiști.

O propunere foarte importantă, de care trebuie să se țină seama, este aceea de a se crea posibilități bibliotecarilor să se califice și în cadrul învățămîntului de specialitate fără frecvență. În momentul de față, bibliotecarii care urmează diferite facultăți fără frecvență rămîn în biblioteci numai pînă la terminarea studiilor, iar pe urmă pleacă să lucreze în specialitatea pentru care s-au pregătit. Existența unui învățămînt bibliologic fără frecvență va reține cadrele în biblioteci, oferindu-le o calificare, o profesie.

Este necesar ca Ministerul Învățămîntului și Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă să studieze cu atenție cerințele și posibilitățile existente și să găsească soluția cea mai bună, pornind de la convingerea că de existența unor cadre calificate, a unor bibliotecari profesioniști depinde îmbunătățirea radicală a activității bibliotecare în țara noastră.

Diferențierea, prin specializare, a bibliotecilor științifice, tehnice, ca și diversificarea serviciilor bibliotecilor publice, impun ca recrutarea cadrelor necesare să se realizeze și din rîndul absolvenților diferitelor facultăți sau, pentru bibliotecile mici, ai liceului. Calificarea profesională a acestor absolvenți ar necesita un curs de pregătire intensivă în domeniile biblio-

teconomei, cu o durată de 6—8 luni, ca și un sistem de perfecționare profesională ulterioară.

Perfecționarea profesională, exigențe și necesități

În decursul anilor, diferitele cursuri de perfecționare profesională, ca de altfel și cele de inițiere, și-au scurtat durata de la 6 luni, la 3, apoi la 30 de zile și două săptămîni, ajungînd în ultimul timp la o săptămîină (cursurile regionale și raionale). Este lesne de înțeles că în aceeași proporție — dacă nu mai mare — a scăzut și cantitatea cunoștințelor transmise precum și nivelul calitativ al calificării sau perfecționării propuse. Același lucru s-a petrecut cu studiul de practică, înaintea angajării, care s-a tot scurtat pînă cînd a dispărut cu totul în multe locuri. Seminariile lunare, acum trimestriale, pentru bibliotecarii din bibliotecile publice, nu constituie cicluri încheiate de perfecționare profesională, transformîndu-se — așa cum s-a arătat deseori în paginile revistei noastre — în ședințe de lucru pentru transmiterea de instrucțiuni, sau pentru analiza activității etc. În prezent, instrucțiunile în vigoare cu privire la instruirea și perfecționarea acestei categorii de bibliotecari, stabilite prin *Dispoziția* Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă din decembrie 1966, prevăd: organizarea pe plan central, o dată la doi ani, a unor seminarii cu o durată de 10—15 zile pentru directorii bibliotecilor regionale, raionale și orașenești și pentru șefii de serviciu din aceste instituții; organizarea pe plan regional, o dată la doi ani, a unor seminarii de 5—10 zile cu bibliotecarii din bibliotecile regionale, raionale și orașenești și a unor seminarii anuale, cu o durată de 7 zile pentru bibliotecarii comunali și sătești; în cadrul raioanelor, se prevede organizarea de seminarii trimestriale cu o durată de două zile pentru bibliotecarii comunali și sătești și ședințe de lucru lunare pentru analiza activității și transmiterea sarcinilor imediate ce stau în fața așezămintelor culturale într-o anumită perioadă. Se prevede de asemenea și organizarea altor forme de instruire a cadrelor: schimburi de experiență, lecții model etc.

Din păcate, deși nu s-ar putea spune că prevăd minimul necesar, aceste instrucțiuni nu sînt respectate, și în practică se face și mai puțin. În multe locuri, marea fluctuație a cadrelor împiedică organizarea cursurilor și le face, de altfel, ineficiente. Mulți directori de biblioteci

raionale au adus argumentul, de altfel valabil, că nu e rentabil ca un bibliotecar care stă câteva luni într-o bibliotecă să fie ținut o parte însemnată din acest timp la cursuri, mai ales că acestea nu-l întorească deoarece el intenționează să părăsească biblioteca.

Și cursurile de perfecționare pe plan central au scăzut, alături de frecvență, și ca durată. Inițiativa — dovedită extrem de utilă — de a organiza cursuri de perfecționare profilate pe domenii, marcată de seminarul de catalogare de 3 săptămâni, din 1966, nu este continuată, deși bibliografia, metoștii, bibliotecarii din serviciile de completare sau relații cu publicul așteaptă astfel de cursuri dedicate exclusiv preocupărilor lor. Pe aceeași linie, ar trebui generalizată, în regiuni, experiența Bibliotecii orășenești „Mihail Sadoveanu” din Capitală. Pentru bibliotecarii din București seminariile au fost transformate, pentru o perioadă de 3 ani, în cursuri de instruire generală și de specialitate cu cicluri complete. Au fost începute ciclurile de clasificare și catalogare, de bibliografie și de propagandă a cărții etc., precum și cele de istorie a literaturii române și universale, de artă și estetică etc.

Organizarea perfecționării profesionale pentru bibliotecarii aparținând celorlalte rețele de bibliotecă este mult mai deficitară. Dacă în bibliotecile centrale universitare, în alte câteva mari biblioteci științifice se organizează cursuri de perfecționare profesională locale, restul bibliotecarilor din bibliotecile institutelor de învățământ superior din țară, din bibliotecile specializate, tehnice și documentare, din bibliotecile școlare și ale sindicatelor au prilejul foarte rar și cu totul întâmplător să frecventeze vreo formă de perfecționare profesională.

Introducerea unui sistem stabil de formare și perfecționare profesională, pentru toate categoriile de bibliotecari, impune o altă rezolvare, aceea a elaborării și editării literaturii de specialitate. Este timpul să apară demult anunțatele cursuri ale catedrelor de biblioteconomie din învățământul superior, manualul bibliotecarului, istoria cărții, ca și un cod românesc de catalogare, un manual de clasificare și un manual de bibliografie etc. Cele câteva materiale existente, în general traduceri, editate cu mulți ani în urmă, sînt și epuizate și depășite de practica bibliotecară.

În încheiere, trebuie să arătăm că toate acestea, ca și alte reglementări și măsuri vizînd formarea și perfecționarea profesională vor trebui să pornească de la principiul că *profesia de bibliotecar, tre-*

buie să devină, într-adevăr, o profesie. Mai ales în societatea noastră, este firească cerința fiecărui om de a avea o meserie, o specialitate stabilă, și trebuie spus că, în momentul de față, bibliotecarii nu au sentimentul profesionalizării — în accepția bună a cuvîntului, sentiment pe care trebuie ajutați să-l capete.

Pe lângă un sistem de învățămînt și de perfecționare ulterioară, în bibliotecă trebuie să se instituie salarizarea în funcție de pregătire și de vechime. Bibliotecarii cer, de asemenea, un *sistem de atestare și de grade*, similar celui din învățămînt, care să constituie un stimul pentru ei, alături pentru a-i reține în bibliotecă și pentru a-i determina să se pregătească, să se specializeze în diferite laturi ale profesiei lor.

De asemenea, diferitele cursuri, seminarii, stagii de studiu pe care le urmează, să confere bibliotecarilor certificate de absolvire, aprecieri cu privire la nivelul cunoștințelor, acte oficiale care să atragă posibilitatea acordării unor stimulente bibliotecarului respectiv, ridicarea salarizării etc.

Toate acestea se pot realiza în condițiile în care va dispărea concepția potrivit căreia se consideră că oricine poate fi bibliotecar, că un absolvent de liceu teoretic poate beneficia de aceleași drepturi ca și un absolvent al unei școli de specialitate, că vechimea, nivelul cunoștințelor, randamentul în muncă, nu sînt elementele de bază în aprecierea bibliotecarilor și în retribuirea lor. Profesia de bibliotecar — ca altele altele — să fie consfințită și apărută de o legislație corespunzătoare.

★

Acestea sînt problemele de primă importanță în activitatea bibliotecilor, a căror rezolvare se impune cu precădere în perioada actuală. Colectivele de bibliotecari, pornind de la analiza temeinică a muncii, de la aprecierea obiectivă a rezultatelor obținute, au în atenția lor, în momentul de față, descoperirea rezervelor care mai există în diferite compartimente ale activității bibliotecare, căutarea soluțiilor pentru îmbunătățirea acestei activități în ansamblu.

Preocupările pentru rezolvarea cit mai judicioasă a acestor probleme legate de organizarea, de conducerea și de buna desfășurare a muncii în bibliotecă sînt, de fapt, menite să slujească preocupării majore a bibliotecarilor — ridicarea continuă a nivelului activității cu cititorii.

Beatrice ARION
Atanase LUPU

Învățămîntul bibliologic

Recentul studiu¹⁾ al Ministerului Învățămîntului ridică o serie de probleme de principiu a căror valabilitate este indiscutabilă și în ceea ce privește învățămîntul superior bibliologic. În cele ce urmează, exprimăm unele observații și propuneri legate îndeosebi de activitatea secției de biblioteconomie a Institutului pedagogic de 3 ani din București.

Parc probabil nefiresc să începem cu o problemă care în mod normal trebuie amintită în încheiere, și anume, repartizarea absolvenților. Nu oredem însă să greșim dacă afirmăm că *destinația* secției reprezintă o problemă principală în orice analiză a profilului, organizării și conținutului învățămîntului bibliologic.

Cum este reglementată în prezent repartizarea absolvenților secției respective?

Ținînd seama de faptul că secția este principala formă de învățămînt superior pentru pregătirea bibliotecarilor, absolvenții ei pot ocupa diferite funcții de specialitate în toate bibliotecile, de la categoria I pînă la categoria a IV-a, indiferent de tipul acestora — naționale, universitare, publice etc.

După părerea noastră însă, principiul formării unor specialiști cu dreptul de a ocupa funcții prestabilite, judicios în sine, trebuie neapărat completat cu acela al pregătirii unor bibliotecari specializați pe domenii de activitate sau cel puțin pe tipuri de bibliotecă.

Avînd în vedere numărul redus al anilor de studiu, în cadrul secției se realizează o pregătire generală biblioteconomică, în condițiile actuale de timp nefiind posibil să se asigure o specializare pe domenii științifice sau pe tipuri de bibliotecă. După opinia noastră, o asemenea situație nu poate fi considerată satisfăcătoare. Este adevărat că, pe lângă deosebiri de necontestat între diferitele tipuri

de bibliotecă, acestea au elemente comune. Dacă ar fi să ne oprim numai asupra „tehnicilor” bibliotecare: inventariere, descriere, clasificare etc. este cunoscut că în bibliotecile din țara noastră se aplică norme generale unitare. În același timp însă, particularitățile, specificul unei categorii sau altele de bibliotecă (în ceea ce privește funcțiile, organizarea, administrarea sau chiar tehnica de bibliotecă) rămîn o realitate. Din acest punct de vedere, formarea cadrelor pentru anumite bibliotecă constituie încă o problemă nerezolvată. De dorit ar fi, evident, să existe un învățămînt superior bibliologic la două-trei nivele, diferențiat potrivit corințelor de cadre ale principalelor rețele de bibliotecă.

După cum s-a mai arătat și cu alte prilejuri, una din măsurile răspunzînd acestui deziderat ar fi și transformarea într-o secție cu durată de cinci ani a actualului curs facultativ de bibliologie de la Universitatea din București. În cadrul acestei secții, specializarea studenților s-ar realiza în două direcții: pe tipuri de bibliotecă sau pe domenii științifice.

Cole de mai sus vor fi dezbătute, desigur, mai pe larg, atunci cînd se va realiza dezideratul extinderii învățămîntului superior.

Aș vrea să spun acum cîteva cuvinte despre planul de învățămînt al actualei secții de biblioteconomie.

Ca la orice formă de învățămînt superior, la secția de biblioteconomie se predau discipline de cultură generală și discipline de specialitate.

Analizînd planul de învățămînt se constată că biblioteconomiei și bibliografiei le sînt rezervate 645 de ore din totalul de 2.637. Rezultă că bugetul de timp disponibil ar putea să fie judicios repartizat, astfel încît ponderea pe care trebuie s-o aibă disciplinele de specialitate să nu fie prejudiciată.

În prezent, în cadrul cursului de *Organizarea fondurilor și a catalogelor*, pentru descrierea publicațiilor — problemă esențială în formarea bibliotecarilor, n-au putut reveni mai mult de zece ore, ceea ce, evident, este absolut insuficient. Într-o situație similară sînt și alte cursuri. Astfel, apreciem că trebuie afectate mai multe ore cursului de bibliografie, fapt care ar permite tratarea mai amplă a problemelor informării și documentării, corespunzător cu locul pe care îl ocupă acestea în activitatea modernă de bibliotecă și cu importanța care se acordă în prezent cercetării științifice, cu atît mai mult cu cît nu există altă formă de învățămînt superior pentru pregătirea unor cadre de specialiști în acest domeniu.

¹⁾ Studiu privind dezvoltarea învățămîntului superior. În: Scintela, 36, nr. 7407, 20 iul 1967, p. 3—4.

Utilitatea generală a fiecărei discipline prevăzute în planul de învățămînt nu poate fi contestată. Considerăm însă că, întrucît multe obiecte de studiu reprezintă reluarea celor parcurse în școala medie, la o parte din acestea s-ar putea renunța. Altele ar putea fi reduse ca număr de ore, în acest fel devenind posibilă nu numai lărgirea cadrului de timp pentru dezvoltarea cursurilor de specialitate, dar și introducerea unor cursuri care, fie și pe durata unui singur semestru, ar familiariza pe bibliotecari cu noțiunile de bază în ceea ce privește sociologia aplicată, istoria artei, utilizarea modernă a bibliotecilor etc.

Tot la această categorie de probleme semnălam și faptul că se predau acum două cursuri — unul intitulat *Noțiuni de psihologie generală*, iar celălalt *Noțiuni de pedagogie generală*. Credem că un singur curs de psihologie a lecturii ar fi mult mai indicat, deoarece cunoștințele predate aici nu trebuie să vizeze numai întregirea orizontului cultural-științific al studenților, ci urmează să fie aplicate într-o activitate bine stabilită, aceea de îndrumare a lecturii cititorilor. Orelle corespunzătoare de practică ale cursului ar putea fi dedicate unor studii fructuoase în serviciile de relații cu cititorii ale bibliotecilor.

În situația în care rețeaua de bibliotecii a C.S.C.A. va rămîne, așa cum în mod nejustificat este în prezent, singurul „beneficiar” al secției de biblioteconomie, s-ar mai impune sporirea numărului de ore pentru tratarea aspectelor privind conducerea și administrarea bibliotecilor și mai ales munca de îndrumare metodologică a bibliotecilor. Mai mult, în acest caz am opta și pentru reintroducerea unui curs care figura în programa fostei școli tehnice de activiști culturali — *Cunoștințe fundamentale asupra producției industriale și agriculturii*.

Susceptibilă de îmbunătățiri este și ordinea programării disciplinelor în anii de studiu. Astfel, dintre materiile de specialitate, în anul I se studiază numai *Istoria cărții și a bibliotecilor*. Or, cursul *Organizarea fondurilor de publicații și a cataloagelor* este recomandabil să înceapă din anul I, deoarece cunoașterea aspectelor completării cu publicații a bibliotecilor, evidenței, descrierii bibliografice etc., ar pregăti înțelegerea problemelor tratate la celelalte discipline de specialitate.

În legătură cu adaptarea învățămîntului teoretic la specificul atît de pronunțat al secției, socotim că și cursurile care completează pregătirea biblioteconomică a studenților pot veni mai mult în sprijinul acestei pregătiri. Bunăoară, în predarea limbilor străine moderne este necesar să

se utilizeze, ori de cîte ori este posibil, texte de specialitate în limba franceză, rusă și engleză pentru a facilita lectura cărților și periodicelor de biblioteconomie în limbile respective. Cursul *Activitatea culturală de masă. Metode audio-vizuale* ar putea fi întregit prin organizarea unor vizite și a unor aplicații practice în instituții culturale. Și, în sfîrșit, cursul *Noțiuni de istoria științei și tehnicii* care îmbunătățește întrucîtva profilul net umanistic al secției poate fi dezvoltat, în sensul că alături de principiile de bază privind evoluția tehnico-științifică, ar trebui să înfățișeze lucrările fundamentale despre diferitele domenii ale științei, bineînțeles fără ca prin aceasta să dubleze cursul de bibliografie specială.

În ceea ce privește instruirea practică a studenților, după cum am arătat la început, stabilirea locului și caracterul acestei activități întîmpină o anumită dificultate tocmai din cauza profilului actual al secției. Unitățile în care se desfășoară practica sînt biblioteci universitare, regionale și raionale reprezentative. În fiecare din aceste categorii de biblioteci multe aspecte de muncă au un caracter particular iar unele chiar lipsesc (activitatea metodică, îndrumarea unor categorii de cititori etc.). O programă de practică adecvată este posibilă și de altfel se și realizează dar aceasta nu rezolvă problema în discuție, la absolvirea institutului, studenții fiind repartizați și în biblioteci al căror specific nu-l cunosc decît teoretic.

Cîteva măsuri sînt totuși ușor de adoptat: mărirea duratei de practică, cel puțin dublarea ei întrucît în prezent este de cîteva ori mai mică chiar decît la fosta școală tehnică de activiști culturali, și deplasarea ei la sfîrșitul anului trei sau, oricum, nu înainte de căpătarea cunoștințelor principale despre evidența publicațiilor, deservire, clasificare etc.

Prin sporirea, an de an, a numărului de candidați la examenul de admitere la secția de biblioteconomie, acesta devine un veritabil concurs, un mijloc de selecție a celor mai pregătiți absolvenți de liceu. Se constată însă că ei întîmpină totuși, îndeosebi în primul an, dificultăți în însușirea cunoștințelor predate, nefiind de loc familiarizați cu problemele muncii bibliotecilor. Opinem deci ca, așa cum se procedează și în alte țări, să fie admiși cu prioritate candidați care au lucrat în prealabil într-o bibliotecă. Din experiența noastră rezultă, de altfel, că studenții care anterior au făcut un stagiu de bibliotecă obțin rezultate peste media colegilor lor.

În încheiere am vrea să amintim de o problemă relativ adiacentă, dar nu lipsită de importanță. La îmbunătățirea activității desfășurate în cadrul secției de bi-

bioteconomie credem că ar contribui și organizarea unei biblioteci de specialitate pe baza actualului fond de publicații al cabinetului metodic. Ea ar trebui să dețină cărți și periodice de specialitate, serii complete din materialele metodico-bibliografice editate pînă în prezent, lucrări de referință, și un număr limitat de cărți din toate domeniile, care să servească aplicațiilor practice de seminar (inventariere, descriere, clasificare etc.). Pentru activitatea de seminar sînt necesare: fișe, registre și alte formulare tipizate de bibliotecă, precum și diferite aparate auxiliare: de proiecție, de citit microfilme, de înregistrare fonice etc.

Creșterea colecțiilor bibliotecii documentare s-ar realiza, în continuare, prin grija bibliotecii institutului, pe baza recomandărilor făcute de cadrele didactice ale secției de bioteconomie.

C. MĂTUȘOIU

SEMINAR REGIONAL LA ORADEA

Nu mi-a fost dat de prea multe ori să particip la seminarii cu bibliotecarii în organizarea și desfășurarea cărora prezenta comitetelor de cultură și artă locale să semnifice mai mult decît rolul unui „antet de circumstanță”. E firesc, prin urmare, ca primul lucru pe care sînt îndemnat să-l remarc în legătură cu seminarul regional la care am luat parte la începutul verii în Oradea să fie tocmai contribuția activă a comitetului regional și a comitetelor raionale de cultură și artă la realizarea acțiunii. Nu atît prezența la seminar a secretarilor acestor comitete îndreptățește cuvenita apreciere, cît mai ales interesul pe care ei l-au dovedit în abordarea problemelor referitoare la activitatea bibliotecilor publice din Țara Crișurilor.

Efortul bibliotecii regionale s-a concretizat, în primul rînd, în elaborarea materialelor care au fost prezentate cu acest prilej.

Informarea asupra muncii desfășurate de bibliotecă în primul trimestru al anului curent a relevat un bilanț mai bun decît cel al perioadei corespunzătoare a anului trecut. Numărul mare de cititori însoriși a fost considerat pe bună dreptate ca fiind o premisă favorabilă pentru permanentizarea acestora și pentru realizarea unui indice de lectură superior. În schimb, numărul relativ mic al cărților neliterare împrumutate a fost apreciat ca fiind conșcinta poate nu atît a unor preferințe de lectură unilaterale, cît mai ales a slabei reprezentări a acestei categorii de cărți în rafturile bibliotecilor. Ameliorarea acțiunii de completare a colecțiilor reclamă — după cum s-a susținut și în cadrul discuțiilor — o intervenție mai activă a directorilor bibliotecilor raionale în efectuarea comenziilor, precum și crearea de posibilități pentru unitățile pe care aceștia le conduc de a folosi 15—20% din totalul alocațiilor destinate cumpărării de cărți pentru achiziții din librăriile locale.

Pornindu-se de la unele considerații din materialul prezentat cu privire la evoluția unor biblioteci din regiune, a fost luată în discuție problema criteriilor care trebuie să călăuzească organele de îndrumare și control în aprecierea activității unei biblioteci. Această problemă de mare interes, și cu implicații concrete pentru cei care fac parte din activul cultural, merită a fi supusă unei dezbateri mai largi.

Neajunsurile tot mai evidente ce decurg din perpetuarea paralelismului în organizarea sistemului nostru de biblioteci au fost din nou semnalate. Exemplul Beiușului, localitate cu numai 8 600 de locuitori, unde pe o rază de cîteva sute de metri, sînt nu mai puțin de 21 de biblioteci, dintre care 6 cu personal salariat, vorbește de la sine.

Un spațiu larg a ocupat în discuții (subliniem intervențiile secretarilor comitetelor de cultură și artă Crișana, Criș ș.a.) necesitatea închegării unui sistem de școlarizare menit să asigure profesionalizarea lucrătorilor din biblioteci. Propunerea făcută de către unul din vorbitori ca statutul profesional al bibliotecarilor să fie reglementat pe principii asemănătoare celor existente în învățămînt a întrunit acordul participanților. Necesitatea creării unor forme de calificare și perfecționare în trepte și asigurarea unei retribuții corespunzătoare vechimii în munca de bibliotecă și gradului de pregătire profesională reprezintă — după cum au dovedit discuțiile din cadrul seminarului — nu numai un deziderat al lucrătorilor din biblioteci, dar și o convingere a celor care conduc des-

tinele activității culturale la nivelul regiunii Crișana și al raioanelor.

Asistența de specialitate acordată bibliotecilor de la sate și îndrumarea lecturii cititorilor au figura: ca teme principale în ordinea de zi a seminarului.

Analiza problematicii activității de îndrumare metodică, întreprinsă la sediul bibliotecii raionale din Salonta, unde participanții la seminar s-au și deplasat, a relevat în esență eforturile ce se fac pentru a traduce în practică prevederile regulamentului de organizare și funcționare a bibliotecilor în raport cu capacitatea și condițiile de care beneficiază aceste instituții în momentul de față, cu cele scontate pentru viitorul apropiat. Relația dintre sarcinile bibliotecilor raionale în servirea populației din localitatea de reședință și obligațiile care le revin pentru îndrumarea unităților din raion, profilul profesional al bibliotecarului-metodist, aportul lucrătorilor din serviciile de specialitate ale bibliotecilor regională și raională în activitatea de îndrumare au fost luate în seamă ca principale aspecte particulare ale temei dezbătute. Concluziile au consemnat faptul că în metodologia acestei activități există încă o doză mare de improvizație, de diletanțism. Se consumă un număr prea mare de deplasări pentru vizite întâmplătoare și, în general, aceste deplasări sînt mult prea scurte pentru a lăsa urme eficiente în unitățile respective. Se cer nu numai un plus de competență din partea celor ce fac muncă de îndrumare (și această competență nu se poate dobîndi doar din practică), ci și unele măsuri de raionalizare și de susținere materială a acestei activități.

E necesară o delimitare a sarcinilor de control de cele care reprezintă îndrumarea efectivă a bibliotecarilor. Preocupările cu caracter administrativ-gospodăresc trebuie să fie luate din seama metodiștilor și să fie trecute în sarcina exclusivă a sfaturilor populare.

Propuneri interesante s-au făcut și în legătură cu lărgirea posibilităților de informare în privința literaturii de specialitate. Prin grija Bibliotecii Centrale de Stat și a bibliotecilor regionale, s-ar putea realiza mai multe traduceri din literatura bibliotecomică a altor țări, s-ar putea elabora materiale de sinteză și alte mijloace de informare. Dezbateri teoretice de ținută și schimburi de experiență organizate între regiuni pot contribui la ridicarea activității de îndrumare metodică.

Partea din programul seminarului consacrată problemelor legate de îndrumarea lecturii nu a fost dacă ținem seama de

greutatea specifică a temei și de intențiile organizatorilor, la nivelul așteptat.

După o lecție alcătuită cu sîrg și migală, dar lipsită de tentația ineditului, după cîteva scurte referate ale unor biblioteci raionale care, cu mici excepții, s-au menținut la suprafața problemelor, discuțiile n-au înlăturat nota de monotonic instalată în atmosfera seminarului orădean. Cea mai bună reparație pe care nu numai organizatorii, ci și participanții o pot acorda, pare a fi reluarea temei (îndrumarea lecturii cititorilor) într-un viitor seminar. În cîteva biblioteci s-a întreprins un studiu serios asupra lecturii. Anchetarea unui număr corespunzător de cititori, precum și cercetarea unei bibliografii mai noi pot asigura premise pentru abordarea corespunzătoare a temei. În ce ne privește, ne vom înscrie la cuvînt cu plăcere.

★

Există, credem, temeiuri să dorim ca în programarea și desfășurarea seminarilor cu bibliotecarii să intervină elemente înnoitoare, care să confere acestor reuniuni profesionale un rol activ în viața bibliotecilor. După ce au fost ani de zile încorsetate în tiparul unor programe și tematici elaborate pe plan central, seminariile pot astăzi să exprime mai amplu stările de lucruri locale, căutările, inițiativa și reușitele bibliotecarilor, toate acestea, încadrate bineînțeles în contextul dezvoltării generale a biblioteconomiei.

Dar practicile din perioada anterioară trag încă înapoi. Se reiau teme de atîtea ori prezentate, se discută adesea la un nivel ce ține de elementar, se utilizează un limbaj profesional sărac, anacronic, se programează experiențe cu virtuți îndoielnice. Trebuie să se renunțe la ideea că seminariile pot constitui o formă de calificare în sensul propriu al cuvîntului, ca și la practica de a le transforma în ședințe de comunicări și instructaj. Programul fiecărui seminar ar trebui consacrat unei singure teme, ceea ce ar permite o reflectare și dezbateră complexă a sa, bilanțul trebuind în asemenea condiții să însemne rezolvarea problemei sau cel puțin crearea premiselor pentru aceasta. Nu lecții concepute după rigori didactice cu referate și coreferate, ci studii rezultate din investigații efectuate pe teren, informări privind evoluția biblioteconomiei pe plan mondial, iată ce credem că trebuie să figureze în ordinea de zi a seminarilor, dacă dorim să ajungem acolo încît acestea să capete cu timpul caracterul unor mici sesiuni științifice.

V. AURARU

MĂSURI DE RAȚIONALIZARE A MUNCII

CONSFĂȚUIREA DE LA TÎRGOVIȘTE ORGANIZATĂ DE BIBLIOTECA REGIONALĂ „N. IORGA” – PLOIEȘTI

În zilele de 11—12 iunie 1967 a avut loc la Tîrgoviște consfătuirea cu activul bibliotecilor raionale și orașenești din regiunea Ploiești, organizată de Biblioteca regională „N. Iorga” Ploiești. Au participat de asemenea reprezentanți ai Comitetului regional de cultură și artă Ploiești și ai Comitetului executiv al Statului popular raional Tîrgoviște, metodisti ai Bibliotecii Centrale de Stat.

Programul consfătuirii a cuprins, pe lângă referate de strictă specialitate, o expunere interesantă a prof. Mircea Georgescu privind trecutul istoric și cultural al orașului-gazdă și vizitarea Muzeului tiparului și cărții vechi românești inaugurat de curînd în oraș, a complexelor muzeistice Curtea domnească și Mănăstirea Dealului. Considerăm ca deosebit de oportună ideea tinerii consfătuirilor și a schimburilor de experiență în orașe cu vechi tradiții culturale, ca și a programării unor vizite la obiective muzeistice sau culturale; familiarizarea participanților cu trecutul localităților de pe teritoriul regiunii contribuie la suscitarea interesului pentru cercetări locale și îmbogățește orizontul cultural al bibliotecarilor. Reținem de asemenea metoda distribuirii în rîndul participanților a unei bibliografii referitoare la problemele discutate în decursul consfătuirii.

În cadrul consfătuirii propriu-zise au fost susținute patru referate bazate pe

concluziile rezultate din controlul efectuat în luna aprilie 1967 de o brigadă a Bibliotecii regionale Ploiești în cele 8 biblioteci raionale existente pe teritoriul regiunii. Expunerile au abordat, prin prisma raționalizării și a organizării științifice a procesului de muncă, aspecte fundamentale ale activității de bibliotecă.

Referatul intitulat *Probleme actuale privind completarea și organizarea fondurilor de publicații ale bibliotecilor raionale și orașenești din regiunea Ploiești*, prezentat de S. Potou, șef de serviciu la Biblioteca regională Ploiești, analizează, în prima parte, creșterea colecțiilor de publicații din bibliotecile raionale în raport cu solicitarea lor de către anumite categorii de cititori. Dureros de semnificative ni s-au părut cifrele privitoare la circulația cărții tehnice într-o regiune intens industrializată: deși bibliotecile raionale sînt înzestrate cu un fond cuprinzător de carte tehnico-științifică (de la 7,7% la Cislău pînă la 13% la Tîrgoviște și Buzău), numărul celor care le consultă este îngrijorător de scăzut: în cursul unui an, în toate cele opt biblioteci raionale din regiunea Ploiești, au fost consultate doar 20 de publicații de nivel tehnic superior. Referatul a reliefat de asemenea sarcinile care revin bibliotecarilor în munca de preluare a fondurilor și de organizare a catalo-

gelor. În încheiere, a fost expus proiectul normativ experimental privind timpul de lucru la principalele operații din sectorul prelucrare și organizare a colecțiilor, care trebuie discutat, analizat și apoi aplicat la nivel rațional într-o perioadă de muncă de 2 luni. De asemenea a fost propusă o schemă de organizare a activității în mod eșalonat, în funcție de importanța operațiilor. În vederea experimentării normelor, li s-au înmănat participanților formulare-model pentru fotografierea timpului de muncă și pentru înregistrarea randamentului constat în decursul experimentului.

Referatul intitulat *Bibliografia, bibliotecarul, cititorul*, prezentat de St. Năstăsescu, bibliograf la Biblioteca regională Ploiești, a pus accent pe formarea instrumentelor bibliografice la nivel rațional și pe cunoașterea de către bibliotecari a surselor de informare bibliografică. În continuare, au fost analizate în mod critic unele bibliografii elaborate în bibliotecile din regiune și au fost trasate unele recomandări în vederea îmbunătățirii cantitative și calitative a activităților bibliografice.

Referatul *Bibliotecile raionale și cititorii-copii*, prezentat de Camelia Scupin, șefa Secției de copii a Bibliotecii regionale Ploiești, a analizat componența fondurilor de cărți pentru cititorii-copii, relevând o serie de deficiențe semnalate în constituirea și completarea acestor colecții. Au fost expuse, pe larg, inadvertențele existente în așezarea publicațiilor în rafturi și cauzele care stau la baza imposibilității de a satisface pe deplin cererile de lectură ale școlărilor. S-a arătat că, deși cifric secțiile pentru copii au înregistrat o sporire a numărului de cititori și de cărți citite, totuși îndrumarea lecturii nu se realizează decât în foarte mică măsură după criteriile științifice. S-a insistat de asemenea asupra eficienței și diversificării formelor de propagandă a cărții.

Referatul de încheiere, *Rolul și sarcinile bibliotecilor raionale în asigurarea multiplelor necesități de lectură ale tuturor categoriilor de cititori*, prezentat de Gh. Maxim, directorul Bibliotecii regionale „N. Iorga” Ploiești, a reliefat necesitatea sporirii eforturilor pe linia organizării științifice a întregii activități. Cifrele inserate în referat au privire la eficiența rețelei de biblioteci din orașele regiunii Ploiești sînt deosebit de clocotente; în aceste orașe funcționează 309 biblioteci (8 raionale, 125 sindicale, 98 tehnice, 78 școlare) cu un fond de 1 130 000 de volume, revenind la cei 161 100 de locuitori câte 7,1 cărți pe cap de locuitor, cifră care indică condiții optime de satis-

facere a necesităților de lectură. Dar dacă bibliotecile raionale au atins o medie de 3 500 de cititori anual, în celelalte categorii de biblioteci media este abia între 150 și 380 cititori. De asemenea, 8 biblioteci raionale au înscris 14 000 cititori-elevi, în timp ce 78 de biblioteci școlare au în evidență 30 000 de elevi. Bibliotecile raionale dispun în medie de 30 000 de volume, pe cînd bibliotecile sindicale, tehnice și școlare din regiune au în medie între 2 000 și 5 000 de volume. Cele 900 000 de cărți citite anual în toate categoriile de biblioteci reprezintă un indice de lectură de 9, îngrijorător de mic pentru niște biblioteci urbane (biblioteci raionale: 16; sindicale: 5; școlare: 7).

În vederea atragerii și permanentizării ca cititori a intelectualilor din localitate, bibliotecile raionale trebuie să întreprindă unele acțiuni menite să ducă la constituirea cabinetelor de lectură și de informare; conturarea unor fonduri selectivă la sala de lectură, specifice ca tematică și corespunzătoare nivelului de pregătire a cititorilor, achiziționarea de lucrări monografice și cu caracter de referință, depistarea publicațiilor de interes local. În această acțiune de ridicare a prestigiului bibliotecii și bibliotecarului, un loc central îl ocupă organizarea științifică a instrumentelor de informare și a instrumentelor de muncă, în primul rînd a cataloagelor sistematice și alfabetice. De asemenea, impulsionează, pe baze noi, a activității bibliografice trebuie să stea în centrul preocupărilor la nivel raional.

Dar pentru a răspunde interesului manifestat de cititori, este necesar ca bibliotecarii să-și formeze mai întîi o platformă de cunoștințe teoretice de specialitate, care să-i impună ca factori competenți în informarea și documentarea pe plan local.

În organizarea manifestărilor de popularizare a cărții trebuie să se aibă în vedere, în primul rînd, asigurarea calității și conținutului lor: „Nu formele nu mai corespund sau nu mai permit desfășurarea unei activități de calitate, ci conținutul prin care le realizăm. Nu prezentările de cărți, recenziile, seriile literare, procesele literare în sine nu mai au acces și interes pentru public, ci modul în care le facem și le prezentăm”.

În încheiere, se insistă asupra ideii de raționalizare a muncii tehnice de bibliotecă, asupra importanței introducerii normelor ca factor determinant într-o planificare realistă și științifică.

În cadrul discuțiilor au luat cuvîntul directorii bibliotecilor raionale Tîrgoviște, Cîmpina, Cislău, Rm. Sărat, bibliotecari de la Biblioteca raională Buzău.

Vorbitorii au prezentat remarci interesante și judicioase, atingând probleme importante ale muncii de bibliotecă; din păcate însă, nici unul (cu excepția Elisabetei Dobrin, bibliotecară la Biblioteca raională Buzău) nu a atacat problema centrală a consfățuirii, naționalizarea, nici unul nu a expus idei, soluții, căi noi de rezolvare în direcția problemelor discutate. Stereotipia discuțiilor — îmbrăcînd aceeași mult uzată haină a dărilor de seamă sau a justificărilor pe marginea lipsurilor semnalate în referate — a contrastat în bună parte cu tonul științific, documentat, înnoitor al referatelor.

S-ar putea însă ca discuțiile în afară de obiect să se fi datorat nu numai participanților; o parte din vină o au și organizatorii, care nu au familiarizat din timp pe participanți cu problemele dezbătute, în principal cu ideea normării muncii tehnice de bibliotecă. Credem că difuzarea — în rezumat — a referatelor în rîndul participanților, cu cîtva timp înainte de consfățuire, ar fi fost foarte oportună.

Prin introducerea normelor în munca de bibliotecă trebuie să se urmărească, în primul rînd, obținerea unei eficacități cît mai ridicată, atît în conținut, cît și în ceea ce privește calitatea. În prezent, în bibliotecile noastre, randamentul muncii este destul de scăzut, indicele de folosire a timpului de muncă este mult sub cel prevăzut de nivelul mondial; și aceasta nu numai datorită unei dotări tehnice slabe, ci și unei organizări interne defectuoase a muncii. Or, pentru a se asigura un control eficient al îndeplinirii timpului de muncă și pentru o planificare riguroasă, realistă a activității de bibliotecă, stabilirea unor norme științifice, care să fixeze un număr mediu de operații posibile într-un anumit interval de timp, este absolut necesară.

Rezultat al unei activități prealabile temcinice, schimbul de experiență de la Tirgoviște, în care s-au prezentat propuneri de raționalizare a muncii, are menirea să contribuie la înlăturarea inerției și stereotipiei existente încă în efectuarea operațiilor tehnice de bibliotecă. Materialele consfățuirii și experimentul pe plan regional în curs de desfășurare ar putea constitui o bază de discuții pentru introducerea normelor de muncă și în bibliotecile din alte regiuni ale țării.

Raționalizarea va avea drept scop demonstrarea faptului că munca de bibliotecă este o muncă științifică, care cere o calificare bine determinată și un grad înalt de cunoștințe.

A. T.

CRITERII ȘI PROPORȚII ÎN FINANȚAREA BIBLIOTECILOR PUBLICE

Finanțarea completării colecțiilor și stabilirea unor criterii și normative științifice de repartizare a alocațiilor bugetare în diferite regiuni și în cadrul fiecărei regiuni în parte constituie o preocupare importantă a organelor centrale și locale de stat pentru realizarea politicii culturale stabilite de partid. Dacă ținem seama de întreaga evoluție a rețelei de biblioteci publice de stat, de creșterea permanentă a producției editoriale și a variațiilor tematice a lucrărilor editate, de exigențele crescînde ale cititorilor de la orașe și sate, ne apare evidentă necesitatea abordării problemelor completării fondurilor de publicații în lumina noilor realități.

Oare normele de finanțare a bibliotecilor publice, stabilite de Ministerul Culturii și Ministerul Finanțelor în urmă cu peste 10 ani, mai corespund acestor realități? Evident că transformările survenite în viața social-culturală în ultimii ani pun într-un alt context problema la care ne referim. Necesitatea înlocuirii vechilor norme cu altele, care să fie în concordanță cu întreaga dezvoltare a rețelei de biblioteci și cu perspectivele ce stau în fața acesteia, a fost argumentată într-un articol publicat anul trecut în paginile revistei noastre¹⁾. A continua stabilirea alocațiilor bugetare numai în funcție de tipul și de numărul de biblioteci, fără a ține seama de numărul locuitorilor și de mărimea fondului de publicații din fiecare localitate, ar însemna perpetuarea și adîncirea unor disproporții, care s-au ivit între regiuni și între bibliotecile de același tip din fiecare regiune, privind asigurarea populației cu publicații. Graficul nr. 1 vine în sprijinul acestor aserțiuni.

1) Popescu, Gh. *Finanțarea completării colecțiilor din bibliotecile publice*. Revista bibliotecilor, 20, nr. 10, oct 1966, p. 583.

Fondul de publicații și alocațiile bugetare pentru achiziții, față de nivelul mediu pe un locuitor pe țară (= 100) în anul 1966.

În acest grafic, datele necesare construcției coloanei care reprezintă fondul de publicații au fost calculate pe baza formulei:

Ponderea fondului de publicații din regiune în totalul fondului de publicații pe țară

Ponderea populației regiunii în populația țării

Datele pentru calcul ne-au fost puse la dispoziție de către Direcția centrală de statistică. Ponderea, calculată de noi ca o mărime relativă, exprimă, în formulele date, greutatea specifică a fiecărei regiuni în suma globală pe țară. De pildă, ponderea fondului de publicații din regiunea Bacău în totalul fondului de publicații pe țară exprimă următorul raport:

Numărul de volume din bibliotecile din regiunea Bacău

Numărul de volume din bibliotecile din țară

Această pondere este de 5,7% și dacă avem în vedere că în regiunea Bacău ponderea populației este, de asemenea, 5,7%, raportul se va exprima astfel:

$$\frac{\text{Ponderea fondului de publicații}}{\text{Ponderea populației}} = \frac{57,100}{57} = 100$$

Această cifră ne arată că în regiunea Bacău gradul de asigurare a populației este egal cu media pe țară a acestui indice. Într-adevăr, în regiunea Bacău revin în medie 164 de volume la o sută de locuitori, iar pe țară bibliotecile publice de stat asigură în medie 164 de volume la o sută de locuitori.

Pentru construcția coloanei care reprezintă alocațiile bugetare s-a folosit în principiu aceeași formulă de calcul:

Ponderea alocațiilor din regiune în totalul alocațiilor pe țară.

Ponderea populației regiunii în populația țării

Datele referitoare la alocații ne-au fost comunicate de către bibliotecile regionale prin Fondul de stat al cărții.

Datele calculate pentru fondul de publicații și, respectiv, pentru alocațiile bugetare sînt: Argeș, 98—96, Bacău 100—97, Banat 113—97, Brașov 110—88, București 91—106, Cluj 97—111, Crișana 125—139, Dobrogea 100—100, Galați 100—116, Hunedoara 103—94, Iași 136—100, Maramureș 90—112, Mureș-Autonomă Maghiară 133—133, Oltenia 90—74, Ploiești 82—95, Suceava 115—99, Orașul București 59—82.

Ponderile, pe regiuni, ale fondului și ale alocațiilor pentru achiziții, față de media pe un locuitor pe țară, arată un nivel diferit sub aspectul asigurării de către bibliotecă a populației cu publicații și al posibilității de completare, în continuare, a colecțiilor din bibliotecă. Apare clar că, în regiunile Ploiești, Oltenia, Maramureș, București, Cluj și Argeș, revin mai puține volume pe cap de locuitor decît în celelalte regiuni. Totodată, se observă că în regiunile Ploiești, Oltenia și Argeș alocațiile bugetare pe cap de locuitor se află sub nivelul mediei pe țară. În Oltenia și Argeș, acestea din urmă sînt mai mici chiar și în raport cu fondul de publicații pe cap de locuitor din regiunile respective. Se naște întrebarea: în virtutea căror criterii a avut loc în aceste regiuni repartizarea alocațiilor bugetare pentru completarea colecțiilor? Dacă s-ar fi aplicat normele bugetare fixe, pe tip de bibliotecă, stabilite în urmă cu un deceniu, atunci regiunile respective, caracterizate prin existența multor biblioteci în localități rurale cu o populație relativ redusă, ar fi avansate sub raportul mărimii alocațiilor. În această situație ele s-ar fi prezentat cu indici de asigurare a populației cu publicații mai mari decît în regiunile cu mai puține biblioteci. Dar lucrurile nu stau așa, nici măcar în privința sumelor globale repartizate pentru achiziții. De exemplu, în regiunea Argeș funcționează 9 biblioteci raionale, 240 comunale și 278 sătești; în regiunea Oltenia, 12 biblioteci raionale, 406 comunale și 77 sătești, iar în regiunea Iași, numai 6 biblioteci raionale, 178 comunale și 157 sătești. Deși deosebirile sînt vizibile, suma globală alocată anul trecut pentru completarea colecțiilor a fost mai mică în regiunea Argeș decît în regiunea Iași și aproape egală, cu aceasta din urmă, în regiunea Oltenia. Nici criteriul tipului și al numărului de biblioteci, nici cel al numărului de locuitori și al mărimii fondului de publicații n-au fost luate în considerare.

Graficul ne arată o situație echilibrată în regiunile Dobrogea, Galați și, oarecum, în regiunea Bacău, în sensul că fondul de publicații și alocațiile bugetare sînt echivalente cu nivelul mediu pe un locuitor pe țară.

În regiunile Hunedoara, Brașov, Banat, Suceava, Crișana, Mureș-Autonomă Maghiară și Iași, unde gradul de asigurare cu publicații a populației este superior nivelului mediu pe țară, se remarcă unele oscilații în raport cu alocațiile bugetare care revin pe cap de locuitor. În majoritatea regiunilor citate, acestea din urmă sînt mai mici în comparație cu indicele de asigurare a populației cu publicații. *Luarea în considerare a mărimii fondului de publicații din fiecare regiune nu presupune diminuarea alocațiilor bugetare în regiunile unde gradul de asigurare a populației este mai ridicat, deoarece s-ar ajunge astfel la nivelare.* Este firesc, de exemplu, ca în regiunile unde trăiesc naționalități conlocuitoare să se prevadă alocații pentru achiziționarea de cante în limba română și în limba maternă a acestora. Totodată la atribuirea alocațiilor bugetare, trebuie să se țină seama de creșterea producției editoriale și de necesitatea împropățării permanente a fondului de publicații în toate bibliotecile.

Dezvoltarea armonioasă, privind dotarea cu publicații, nu înseamnă o nivelare în jos. Este necesar să se asigure în toate regiunile o completare variată din punct de vedere tematic și, ca atare, să se prevadă alocații corespunzătoare creșterii producției editoriale. În regiunile unde gradul de asigurare a populației cu publicații este mai mic, este normal să se prevadă fonduri bănești suplimentare, care să permită ridicarea acestui indice.

Se constată însă că, în anul 1967, alocațiile bugetare au fost sub nivelul realizărilor din anul 1966, deși valoarea globală a producției editoriale este planificată să crească cu aproximativ 12%. Cea mai mare scădere se înregistrează tocmai în regiunile care se situează sub nivelul mediu pe țară sau la limită, în ceea ce privește fondul de publicații sau alocațiile bugetare pe cap de locuitor în anul 1966. Astfel, în regiunea București, alocațiile planificate scad cu 28%, în regiunea Oltenia cu 26%, în regiunea Brașov cu 24%, iar în regiunea Dobrogea cu 39%. Această situație confirmă, de altfel, una din concluziile la care a ajuns și Gh. Popescu în articolul citat, și anume: *lipsa unor criterii științifice în stabilirea prevederilor bugetare pentru achiziții de publicații, se mani-*

festă ca o tendință de scădere a sumelor repartizate în acest scop, mai ales în bibliotecile de la sate.

O politică judicioasă de completare a fondurilor de publicații presupune și o proporționare corespunzătoare a alocațiilor bugetare afectate în fiecare regiune pentru diferitele tipuri de biblioteci publice. Repartizarea alocațiilor depinde în exclusivitate de comitetele regionale de cultură și artă, care dirijează prevederile bugetare stabilite de comitetul executiv al sfatului popular regional pentru toate instituțiile culturale.

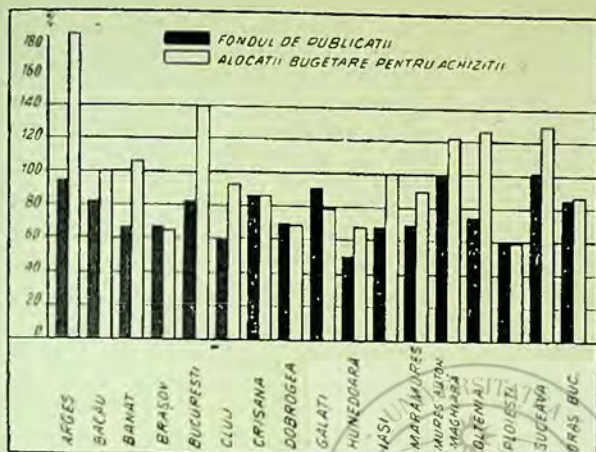
Desigur că, la repartitia prevederilor bugetare între bibliotecile de la orașe și cele de la sate, un criteriu de bază îl constituie mărimea fondului de publicații în raport cu numărul locuitorilor din diferitele localități. Pe țară, revin, în medie, la o bibliotecă raională, 30 305 volume, la o bibliotecă populară sau orășenească, 19 945 de volume, pe cînd la sate revin, în medie, la o bibliotecă comunală, 5 831 de volume și la o bibliotecă satească, 1 456 de volume. Făcînd abstracție de faptul că la orașe funcționează și biblioteci din alte rețele, se constată că în majoritatea regiunilor (fac excepție numai regiunile Suceava și Mureș-Autonomă Maghiară) revin mai multe volume pe cap de locuitor în mediul rural decît în mediul urban. Este firesc să fie așa întrucît bibliotecile de la sate descroșec, în medie, un număr relativ mai mic de locuitori decît cele de la orașe, dar pentru asigurarea unei varietăți tematice a colecțiilor este necesar să se achiziționeze un număr relativ mai mare de volume pe cap de locuitor.

Formulele de calcul din graficiile nr. 2 și 3 sînt similare cu acelea din graficul nr. 1.

Datele calculate pentru fondul de publicații și, respectiv, pentru alocațiile bugetare în mediul urban sînt următoarele: Argeș 95—183, Bacău 82—100, Banat 67—106, Brașov 67—65, București 83—139, Cluj 59—97, Crișana 86—86, Dobrogea 69—68, Galați 52—79, Hunedoara 51—68, Iași 68—100, Maramureș 69—91, Mureș—Autonomă Maghiară 100—122, Oltenia 75—127, Ploiești 60—59, Suceava 102—130, Orașul București 85—87.

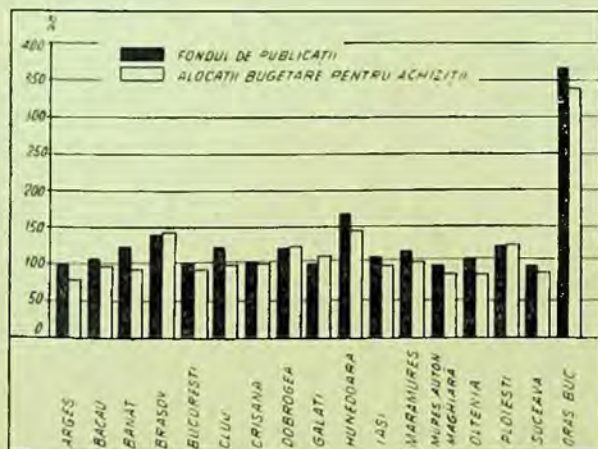
Datele calculate pentru fondul de publicații și, respectiv, pentru alocațiile bugetare în mediul rural sînt următoarele: Argeș 101—77, Bacău 108—100, Banat 128—95, Brașov 143—145, București 103—93, Cluj 123—102, Crișana 108—107, Dobrogea 122—123, Galați 104—111, Hunedoara 169—144, Iași 110—100, Maramureș 118—105, Mureș—Autonomă Maghiară 100—91, Oltenia 108—86, Ploiești 127—128, Suceava 99—92, Orașul București 366—341.

Fondul de publicații și alocațiile bugetare în mediul urban, față de nivelul mediu pe un locuitor pe regiune (= 100) în anul 1966.

Graficul nr. 3

Fondul de publicații și alocațiile bugetare în mediul rural, față de nivelul mediu pe un locuitor pe regiune (= 100) în anul 1966.

Graficele nr. 2 și 3 relevă corelația dintre fondurile de publicații și alocațiile bugetare din mediul urban și din mediul rural față de nivelul mediu pe un locuitor pe regiune. După cum rezultă, gradul de asigurare cu publicații a populației din mediul urban înregistrează indicii cei mai scăzuți în regiunile Hunedoara (51), Cluj (59), Ploiești (60), Banat, Brașov (67) și Iași (68), deci în regiuni cu un grad de urbanizare mai ridicat sau în care funcționează centre universitare. Se remarcă, totodată, variația raportului dintre fondul de publicații și alocația pe cap de locuitor în mediul urban și în mediul rural din fiecare regiune. Astfel, în regiunile Brașov, Crișana, Dobrogea, Ploiești și Orașul București, acest raport este egal. În celelalte regiuni, cu excepția regiunii Galați, ponderea alocațiilor bugetare pe cap de locuitor este mai mare decât ponderea fondului de publicații pe cap de locuitor, în mediul urban, și, mai mică, în mediul rural.

Datele ne arată că există deosebiri între regiuni în modul de repartizare a alocațiilor pe cap de locuitor, între bibliotecile de la orașe și cele de la sate. În regiunile Iași, Bacău și, în parte, Oluj, alocațiile bugetare pe cap de locuitor sînt relativ egale între bibliotecile din mediul urban și cele din mediul rural. În celelalte regiuni, ponderea acestor alocații este mai ridicată, fie la sate (Brașov, Crișana, Dobrogea, Galați, Hunedoara, Maramureș, Ploiești și Orașul București), fie la orașe (Argeș, Banat, București, Mureș-Autonomă, Maghiară, Oltenia și Suceava).

Din aceste observații, se desprinde concluzia că nu există o orientare unanimă a celor ce se ocupă de problemele dirijării fondurilor bănești destinate achizițiilor, care să aibă la bază aceleași criterii de repartizare a alocațiilor între bibliotecile din mediul urban și cele din

mediul rural. Realizarea unui echilibru judicios între înzestrarea bibliotecilor din mediul urban și cele din mediul rural este, de fapt, o problemă de bună gospodărire a alocațiilor pentru achiziții în fiecare regiune în parte. În principiu, la repartizarea acestor alocații trebuie să fie luat în considerare faptul că în mediul rural există biblioteci relativ mici, în care este necesar să se asigure o anumită varietate tematică a colecțiilor. De aici rezultă ca ponderea alocațiilor pe cap de locuitor să fie mai ridicată în mediul rural. Făcând abstracție de alți factori, regiunile se diferențiază prin densitatea populației și prin gradul de urbanizare, ceea ce implică o diversificare și prin numărul de unități administrative și, respectiv, prin numărul de biblioteci de la orașe și de la sate. *La repartizarea alocațiilor bugetare pentru achiziții trebuie să se țină seama, după părerea noastră, de situația fondului de publicații în raport cu populația și de numărul de biblioteci din fiecare regiune.*

Graficul nr. 4

Fondul de publicații și alocațiile atribuite în medie la o bibliotecă comunală pe regiune, față de media pe țară la o bibliotecă comunală (= 100).

*1 Nu au comunicat datele

Regiunile Iași, Maramureș și Ploiești au comunicat date globale privind alocațiile pentru bibliotecile comunale și sătești și nu separat.

Graficul nr. 4 ne conduce spre concluzia că deosebirile privind gradul de înzestrare a bibliotecilor comunale sînt o urmare, pe de o parte, a disproporțiilor existente între alocațiile pentru achiziții atribuite în diferite regiuni și, pe de altă parte, a unei repartii nejudicioase a sumelor alocate în cadrul fiecărei regiuni. Astfel, sub raportul înzestrării cu publicații, bibliotecile comunale din regiunile Oltenia, Argeș și Banat au nivelul cel mai scăzut față de media pe țară a numărului de volume la o bibliotecă comunală. Totodată, aceste regiuni se află mult sub nivelul mediu pe țară și în privința alocațiilor pentru achiziții la o bibliotecă comunală.

★

Analiza datelor privitoare la asigurarea populației cu publicații de către bibliotecile publice și la finanțarea completării colecțiilor pledează pentru introducerea unor noi normative bugetare, bazate pe criterii științifice, corespunzătoare actualei realități. La elaborarea acestor normative ar trebui să se țină seama de creșterea valorii globale a producției editoriale, de varietatea tematică a lucrărilor editate și de cerințele cititorilor față de biblioteci. În acest sens, creșterea corespunzătoare a alocațiilor bugetare, în primul rînd în regiunile cu un grad relativ mic de asigurare a populației cu publicații, repartizarea judicioasă a fondurilor bănești pentru achiziții în fiecare regiune sînt condiții importante pentru dezvoltarea în perspectivă a bibliotecilor publice de stat.

Stabilirea unor criterii științifice de repartie a prevederilor bugetare pentru completarea colecțiilor este o problemă legată de buna gospodărire a fondurilor bănești alocate de statul socialist acestui sector al muncii culturale și, implicit, de dezvoltarea armonioasă a rețelei și activității bibliotecilor publice.

Aron GRÜNBERG
Elena DINICĂ

DA, SE POT ORGANIZA ȘI ACȚIUNI NEFORMALE CU CARTEA!

Am început să lucrez la Biblioteca populară „Al. Sahia” din cartierul Berceni-Sud în primele luni ale anului 1967. Știam că voi fi singură, că frecvența mare a cititorilor, organizarea cataloagelor, acțiunile de propagandă a cărții — mult comentatele acțiuni de propagandă a cărții —, întinderea considerabilă a cartierului, în care nu există decât o singură bibliotecă, sînt destule motive de frămîntare și chiar de teamă.

În munca mea de zi cu zi, am încercat să-mi cunosc cît mai bine cititorii, să le discern preferințele, nivelul de cultură. Fără ostentație, discret, le-am sugerat note-tăți editoriale din diverse domenii, altele — mai cu seamă elevilor —, am căutat să le orientez lectura în direcția încurajării aptitudinilor de care dau dovadă.

Acum sînt la sfîrșitul unui semestru de activitate în această bibliotecă și aș putea spune că mi-am învins o parte din temeri. În șase luni de zile mi-am îndeplinit planul anual la înscrierea cititorilor: anul 1966 s-a sfîrșit cu 1 312 cititori; la începutul lunii iulie 1967 aveam 1 500 de cititori înscriși și aproximativ 20 000 cărți difuzate. Tinerii — elevi din ultimele clase de liceu și studenți — constituie cam 15% din totalul cititorilor și sînt cei mai asidui frecvențatori ai bibliotecii.

Numărul mare de cititori implică însă noi frămîntări pentru bibliotecar, obligă la acțiuni diferențiate, complexe. Gusturile sînt cu alît mai diverse, preocupările lor de asemenea; și atunci cum faci interesantă o acțiune cu cartea, cui te adresezi în primul rînd și ce modalități abordezi?

Am pornit de la ideea stimulării interesului pentru studiu și lectură; apoi am avut în vedere varietatea acțiunilor — puține, dar bune — stîrnind curiozitatea și corespunzînd unor interese imediate de cunoaștere a diverselor categorii de cititori.

Eu sînt de părere că batem pasul pe loc prin recenzii infinite, la care bibliotecarul povestește subiectul cărții prezentate și citește cîteva fragmente din ea. Atenția pe care trebuie să o acordăm cititorului

venit la o acțiune și respectul pentru timpul petrecut de el în incinta bibliotecii ne obligă să abordăm metode noi, cu alît mai diverse cu cît radioul, televiziunea, cinematograful, teatrul, prezintă un grad de atractivitate mai accentuat.

Pornînd de la aceste considerente, voi aminti cîteva din acțiunile de popularizare a cărții întreprinse de biblioteca noastră, acțiuni care s-au soldat, după părerea mea, cu rezultate bune.

Prin ajutorul acordat de bibliotecă în timpul anului școlar pentru pregătirea temelor de lectorat, între cadrele didactice de la cele trei școli medii din cartierul nostru — în special cele de la Școala nr. 102 — și bibliotecă s-a cimentat o colaborare strînsă. Atunci cînd am organizat la școală o acțiune pe teme educative intitulată Mamă, învăță să mă îngrijești, părinții, mobilizați de cadrele didactice, au răspuns cu interes; doctorul de cartier, învățătoarea (acțiunea se adresa mamelor școlărilor din ciclul I) au dezbătut probleme de educație sanitară și școlară, iar părinții au participat activ la discuții, punînd întrebări, cerînd sfaturi, împărțînd din experiența lor în creșterea copiilor.

Rezultatul acțiunii s-a oglindit imediat în activitatea bibliotecii, printr-o cerere mai accentuată de carte din grupa 37.

În timpul vacanței de primăvară a elevilor, am organizat, în colaborare cu aceleași cadre didactice și cu una din deputatele de cartier, un concurs pentru copii intitulat Copiii citesc și povestesc, copiii ghicesc. Doi sau trei copii spuneau replicile unor personaje din basmele cînte, iar ceilalți ghiceau titlul basmelor. La această acțiune au fost antrenati cei mai buni cititori copii, dar și comisia de semei din cartier, care a confecționat mici premii pentru participanți — un șorțuleț, semne de carte, dulciuri. Discuțiile au fost însușite, participarea activă, copiii întrecîndu-se care să răspundă mai repede și mai bine.

Biblioteca noastră numără printre cititorii ei 60 de absolvenți ai clasei a XI-a: aceștia sînt entuziaștii, visătorii, cei care ridică cele mai multe probleme în orientarea lecturii; cu ei am lucrat bibliografiile pentru literatură română la bacalaureat, pentru ei am achiziționat de multe ori cărțile necesare studiului, am tremurat împreună cu ei în timpul examenelor și împreună cu ei m-am bucurat la aflarea rezultatelor, avînd uneori impresia că trec alături de ei pragul liceului, spre viață. Dorînd să-i cunosc mai bine, am făcut o modestă anchetă, ru-

gîndu-i să-mi răspundă în scris asupra aportului bibliotecii în formarea culturii lor, despre posibilitățile de informare și de lectură, despre proiectele lor de viitor.

Culegînd niște răspunsuri ce mi s-au părut interesante, m-am hotărît să-i invit la bibliotecă la o masă rotundă cu tema Aportul bibliotecii în studiul personal al elevilor din clasa a XI-a, convînsă fiind, după răspunsurile date, că vor avea de discutat probleme semnificative.

La această confruntare directă tinerii cititori-bibliotecă am invitat și un scriitor, pe poetul I. D. Pietrari.

Ca organizatoare, m-am mulțumit să fac doar invitațiile (de la început am invitat un număr redus de cititori — 20 de absolvenți), nu am „pregătît” pe participanți dinainte, nu le-am „trasat” teme de abordat, nu le-am „fixat” replici; de aceea, discuția s-a desfășurat în modul cel mai spontan posibil. La început tinerii, neobișnuiți cu asemenea întîlniri, au așteptat să li se pună întrebări și ezitau să ia cuvîntul; dar o singură dorință mărturisită i-a făcut să se dezlănțuie. Și atunci am încercat regretul că nu pot înregistra pe bandă de magnetofon răspunsurile și intervențiile lor. Erau tineri pasionați care, de ani de zile, unii chiar din clasa I elementară, se numărau printre cititorii bibliotecii și care povesteau cum s-au apropiat cu drag de fostele biblioteci (fașă de alte biblioteci, bibliotecă noastră se remarcă printr-o stabilitate relativă a cadrelor: timp de peste 6 ani au funcționat fără întrerupere aceleași două biblioteci, iar de la înființarea ei nu s-au schimbat decît patru salariale), cum le-a fost îndrumată lectura și cum li s-a conturat dorința de a învăța o anumită meserie. M-au „muștruluit” zdrăvăn și pentru faptul că fondul de carte științifică și tehnică este sărac și, ceea ce este și mai grav, învechit și depășit. Toți voiau să devină „cincva” în meseria ce și-o aleseră și vedeam deja în ei pe viitorul atomist sau marinăru, pe viitorul istoric literar, pasionat pentru lectură, care sublinia cu satisfacție, ca o noutate, prezența în bibliotecă a unor cărți în limba franceză*). Chiar

și un începător într-ale poeziei s-a făcut cunoscut prin lectura cîtorva producții proprii, după care a ascultat sfaturile unui poet cu mai multă experiență, I. D. Pietrari, cu care de altfel era „coleg” la Cenaclul literar „George Bacovia”.

Ascultîndu-i vorbind în bibliotecă despre cărți, bibliotecă și chiar bibliotecari, încercam sentimentul utilității muncii mele, mă cuprindea certitudinea că bibliotecarul poate deveni și el un pedagog discret, că o mică parte din intelectul acestor tineri s-a definit și în cursul schimbului de cărți, păreri și idei pe care-l fac, zi de zi, în momentul înmînării și restituirii cărților împrumutate. Atunci mi-am dat seama că acțiunea reușise pentru că corespușese unor cerințe reale ale cititorilor, pentru că adusesse răspunsuri și clarificări unor probleme obiective ale vieții intelectuale a tineretului.

Acțiunea aceasta nu s-a oprit însă numai aici, ci a avut unele urmări neașteptate pentru mine. A doua zi, trei elevi de la trei licee diferite, care făcuseră cunoștință abia cu o zi în urmă, la consfățare, s-au reîntîlnit la bibliotecă pentru a discuta despre radiofonie, pasiunea comună care îi lega, iar la sfîrșit mi-au propus să organizez o discuție referitoare la literatura științifică.

Și iată cum, dintr-o acțiune reușită, bibliotecarul poate trage sugestii pentru organizarea altor consfățări, simfite ca o necesitate de către cititori. Va trebui deci să programez în trimestrul viitor o acțiune avînd ca obiect o temă de literatură științifică, cît mai interesantă — cosmonautică, fizică nucleară etc. — invîtînd și un cercetător științific, specialist în domeniul respectiv.

Deoarece am observat că poezia modernă este mai greu accesibilă cititorilor, mi-am propus de asemenea, pentru lunile următoare, o acțiune prin care să ofer cititorilor o confruntare cu un scriitor consacrat. Cum voi realiza aceasta? Cunoșc în rîndul celor care frecventează bibliotecă unii tineri care scriu poezii și-i voi ruga să le citească în fața unui scriitor. Aceasta din urmă va vorbi despre poezia începătorilor, dar și despre poezia actuală în general, neuitînd să analizeze și un volum de versuri proprii aflat în bibliotecă noastră. Participanții vor cunoaște placheta prezentată de poet și vor avea posibilitatea să se familiarizeze și cu spiritul poeziei actuale

*) Aici merită să fac o digresie în care vreau să subliniez sentimentul penibil ce te cuprinde pe tine, ca bibliotecar, cînd nu știi cel puțin pronunțarea corectă a unui titlu de carte într-o limbă străină: eu am achiziționat cărți în limba franceză pentru că cunosc această limbă, dar este un chin pentru mine să pronunț un titlu în limba engleză sau germană. Cu ani în urmă, la o masă rotundă a Călduzel bibliotecarului, am pus problema oportunității organizării studiului limbilor străine pentru bibliotecari. Ca și atunci, și astăzi, totul a rămas un simplu deziderat...

Experiența acumulată pînă acum m-a convins că nu trebuie să fac concesii din comoditate unor acțiuni neinteresante, șablonizate. Rămîn adevătați a ideii organizării unui număr mic de întâlniri cu cititorii, pregătite nu cu cîteva zile înainte, ci prin munca de zi cu zi a bibliotecarului, acțiuni care să corespundă stringent interesului unui grup anume de cititori și în care să predomine schimbul de păreri liber, spontan, neformal al participanților.

Rodica SÎRBU

*Biblioteca populară „Al. Sahia”
București*

SISTEMUL DE ORGANIZARE A BIBLIOTECII COOPERATIVELOR MEȘTEȘUGĂREȘTI DIN ORAȘUL ARAD

Pînă în anul 1956, în cele 17 cooperative meșteșugărești din orașul nostru funcționau tot atîtea biblioteci, dotate cu fonduri de publicații relativ mici, constituite pe baza alocațiilor repartizate de unitățile cărora le aparțineau. Pe atunci, nu se putea vorbi de un sistem unitar de organizare, fiecare bibliotecă era independentă, completarea colecțiilor era lăsată la latitudinea bibliotecarilor cooperatori, cititorii aveau la dispoziție un număr restrîns de volume. Nu exista o evidență clară a fondului de cărți, achizițiile se făceau la întîmplare și neritmic, erau puțini cititori, deoarece cooperatorii nu găseau cărțile de care aveau nevoie și, de aceea, se adresau altor biblioteci.

După reorganizarea cooperativelor meșteșugărești, în baza hotărîrii Comitetului executiv al UCECOM din anul 1956, a luat ființă actuala bibliotecă prin co-

masarea fondurilor de publicații din cele 17 cooperative. Cele două biblioteci, salariate ale bibliotecii, au avut de rezolvat unele probleme inerente trecerii de la o formă de organizare la alta. O dată cu preluarea colecțiilor din micile biblioteci meșteșugărești, s-a introdus o evidență clară, localul a fost dotat cu mobilier corespunzător, fondul de publicații a fost organizat conform principiilor clasificării zecimale.

Rezultatele acestor măsuri nu au întîrziat să se anate. Biblioteca noastră deservește 2 400 de cooperatori (precum și pe membrii familiilor lor) din cele 5 cooperative cu profiluri diferite, care funcționează în prezent în orașul Arad. Din colecțiile constituite la întîmplare și imprăștiate prin unitățile din întregul oraș, a fost organizat un fond de publicații care, în primul an, număra 18 126 de volume, pentru ca acum să atingă cifra de aproape 25 000 de volume. Cei 1 800 de cititori înscriși în cursul anului trecut au împrumutat peste 20 000 de volume.

Deoarece profilul cooperatiei meșteșugărești constă în deservirea populației, avem numeroase unități răsfrînte în toată raza orașului. Pentru a atrage cit mai mulți cititori și a asigura difuzarea cărții la locul de muncă al cooperativelor și al celorlalți angajați ai cooperativelor, am înființat 120 de biblioteci mobile în unitățile compuse din cel puțin cinci lucrători. Cooperatorii din unitățile mai mici, precum și membrii familiilor lor pot împrumuta cărți direct de la biblioteca centrală. Responsabilii bibliotecilor mobile, aleși din rîndul cooperativelor, sînt cei care fac legătura între biblioteca centrală și cititori. Cunoscînd preferințele și gusturile tovarășilor de muncă, ei se prezintă la biblioteca centrală de unde aleg un număr de cărți, cel puțin două volume de fiecare cooperativ, care este preschimbabil lunar. Fiecare bibliotecă mobilă primește cărți pe bază de borderou și are o fișă în care se trec datele personale ale bibliotecarului, precum și toate primirile și restituirile de cărți. Evidența împrumuturilor se ține pe fișe de cititor.

Biblioteca centrală întocmește bibliografii de recomandare și liste de cărți nou intrate, pe care le difuzează în toate unitățile din localitate. Pentru informa-

rea cititorilor despre colecțiile bibliotecii folosim și alte forme de popularizare: recenzii, seri literare, simpoziune, expoziții de cărți, panouri etc. Bibliotecarele vizitează lunar toate unitățile unde funcționează biblioteci mobile, pentru a controla activitatea acestora și a se informa direct de la cooperatori despre preferințele lor de lectură. Pentru a avea o evidență clară a schimbului de cărți și a deplasărilor făcute de noi în diferite unități, am întocmit un grafic, care redă situația fiecărei biblioteci mobile.

Bibliotecile mobile nu constituie singura cale de procurare a cărților de către cooperatori. Din ce în ce mai mulți sînt acei care se adresează bibliotecii centrale, devenind cititorii ei permanenți.

Noi încurajăm acest fenomen pozitiv, care dovedește creșterea interesului pentru lectură și a pretențiilor cititorilor. Prin servirea directă a acestora la sediu, nu tindem să desființăm bibliotecile mobile al căror rol este bine precizat, nici să „concurăm” bibliotecă rațională, care, de altfel, este frecventată de mulți cooperatori.

Biblioteca noastră nu poate satisface toate cerințele de lectură ale cititorilor, mai ales, dacă ne referim la ultimele noutăți editoriale. Întrucît alocațiile pentru achiziții sînt limitate, nu ne permitem să achiziționăm decît cel mult două exemplare dintr-un titlu. Or, aceste cărți urmează să intre în circuitul bibliotecilor mobile și, pentru a ajunge la toți cititorii care doresc să le citească, trebuie să treacă destul de mult timp. Pentru a satisface, într-o anumită măsură, solicitările mari din partea cititorilor, am stabilit limita de o lună de zile, timp în care titlurile trimise la o bibliotecă mobilă să rămîna la cititorii respectivi.

Deși există astfel de greutăți, sistemul de centralizare a fondului de cărți într-o bibliotecă unică s-a dovedit a fi avantajos. Noi avem posibilitatea să procurăm o varietate mai mare de titluri și să acoperim cerințele cititorilor, deși cu întârziere, pe cînd vechile „bibliotecuțe” ale cooperativelor, achiziționau un număr redus de volume.

În urma comasării fondurilor de publicații ale acestora am ajuns să avem dublete din multe titluri. Față de această situație ar fi necesar să se facă un schimb de dublete cu bibliotecile altor cooperative meșteșugărești din regiune sau din țară.

Lidia COJOCARU

bibliotecară șefă la Biblioteca cooperativelor meșteșugărești din Arad

Diverse

„Principii” didactice stranii . . .

Directoarea liceului comunal din Comarnic, raionul Cîmpina, regiunea Ploiești, are o concepție cel puțin curioasă despre colaborarea cu instituțiile culturale din localitate: a interzis elevilor, sub amenințarea scăderii notei la purtare, să frecventeze și să împrumute cărți de la biblioteca comunală. Dar biblioteca liceului este înființată abia de un an de zile și posedă un fond de publicații cu totul insuficient; lipsesc — bineînțeles — mai ales edițiile de scriitori clasici și contemporani apărute înainte de anii 1965—1966, multe dintre ele absolut indispensabile în procesul de învățămînt.

În schimb, între Școala Vatra Satului din aceeași comună și biblioteca comunală s-a cimentat în decursul timpului o strînsă și rodnică colaborare. Biblioteca școlară nu se consideră „amenințată” în ființa ei de activitate a bibliotecii publice, iar aceasta din urmă apelează adeseori la cadrele didactice ale școlii pentru manifestările de popularizare a cărții.

Oare crede directoarea liceului de la Comarnic că prin „dispozițiile” domniei-sale poate umple lacunele existente în fondurile de publicații ale școlii? Să nu atacăm bunul mers al procesului de învățămînt de dragul îndeplinirii, cu orice preț (în cazul de față cu prețul unei lecturi școlare deficitare), a unor cifre de cititori înscriși și cărți oprite în biblioteca școlară! Frecventarea bibliotecii publice nu reprezintă un pericol pentru integritatea morală și intelectuală a școlarilor! Nu trebuie să se ajungă la situația ca elevii să se înscrie în mod „clandestin” la biblioteca comunală pentru a-și întregi lectura școlară obligatorie!

Mai trist este că asemenea situații se întîlnesc și în alte părți...

**UN CEARȘAF,
UN IBRIC,
UN ANDERSEN . . .**

Magazia de bunuri a taberei de școlari... De sub un teanc de fețe de perne se ișește timid cotorul rupt al unei cărți... printre bocancii așezați grămadă se mai zăresc alte câteva volume... pe podea, într-un colț, așezate — pare-se — „în ordine”, se aliniază vreo 20—30 de cărți fără coperti, prăfuite și mult anterioare, ca apariție editorială, apariției pe lume a copiilor care ar încerca astăzi să le citească. Printre ele, multe, mult prea multe cărți vetuste și puține, mult prea puține cărți care se adresează școlărilor...

Cam acesta este „tabloul general” al

bibliotecilor din taberele de pionieri și școlari de pe teritoriul raionului Cîmpina: tabăra internațională Sinaia (care posedă abia câteva cărți în limbi străine), tabăra „Schiori”-Sinaia (la care jumătate din cele 3 000 de cărți sînt perimate sau degradate), taberele din Bușteni și Telegra. Pleacă un administrator, vine alt administrator; cărțile sînt predate la număr, din primăvară pînă-n toamnă, o dată cu celelalte bunuri ale taberei: echipamentul sportiv, accesoriile dormitoarelor, ale bucătăriei etc. Și, bineînțeles, administratorii nici nu vor să audă de aprovizionare cu cărți noi sau de selectarea celor existente... Le dau și așa destule dureri de cap mingile acelea de fotbal care se pierd mereu... Și ei nu vor să se complice...

Dar organele de resort din învățămînt?...

— Mi-ar trebui ceva mai interesant...

CRONICĂ — CRONICĂ

IN cadrul schimbului internațional de publicații, Biblioteca Centrală de Stat a primit, în primul semestru al acestui an, 6 916 volume (plus 2 384 teze de doctorat din Elveția, Franța și R. F. a Germaniei) și a expediat, în aceeași perioadă de timp, 10 406 volume. Biblioteca Centrală de Stat întreține legături de schimb de publicații cu 1 190 de instituții din 105 țări.

Printre lucrările recent primite, menționăm: Carl M. White. *Bases of modern librarianship* (Oxford-London, 1964); *Classificazione decimale universale*. Edizione abbreviata italiana (Roma, 1964); *Catalogue général des livres imprimés de la Bibliothèque Nationale* (Paris, 7 vol.); Patricia Mihard. *Modern Library Equipment* (London, 1966).

INTRE 1 și 15 august a.c., Direcția secretariat și documentare din Ministerul Învățământului a organizat un curs de inițiere pentru bibliotecarii nou angajați din bibliotecile liceelor de cultură generală. Au participat 85 de bibliotecari din țară și 65 din orașul București. Lecțiile, conștind din expuneri teoretice și aplicații practice, au fost susținute de specialiști din cadrul secției de biblioteconomie de la Facultatea de filologie a Institutului pedagogic din București, de la Biblioteca Centrală de Stat și de la Biblioteca Centrală Universitară din București.

PENTRU descongestionarea bibliotecilor de cărțile aflate într-un număr mare de exemplare (10—20 de exemplare per titlu), Biblioteca regională București a

inițiat scoaterea dubletelor din toate unitățile sale. Cărțile scoase de la bibliotecile comunale au fost centralizate la bibliotecile raionale. O parte a acestora a fost apoi redistribuită între bibliotecile comunale în funcție de necesitățile locale. Restul dubletelor a fost predat Fondului de stat al cărții.

DINTRE manuscrisele achiziționate în cursul primului trimestru al acestui an de Biblioteca Centrală de Stat desprindem:

— cinci scrisori ale lui Lucian Blaga către prof. Petre Drăghici din Sibiu, toate din anul 1930, referitoare la o conferință a lui P. Drăghici, amplificată apoi și definitivată ca studiu asupra operei poetului. Lucian Blaga expune, în aceste scrisori, concepția sa asupra poeziei, lămurște unele afinități pe care, la un moment dat, le-ar putea avea cu alți scriitori, respingând totodată ideea unei influențe a acestora; asemănările dintre folclor și creațiile sale le consideră întemeiate pe înrudirea inconștientă — „c fondul Mioriței pe care-l purtăm în sânge” — și nu pe o preocupare a lui pentru folclor cum s-a susținut etc. etc.

— *Democrația* (Pesta), nr. 1 din 12/24 iunie 1849, primul și singurul număr cunoscut până astăzi al acestui ziar. Redactorul responsabil al foii era Sigismund Pop, deputat revoluționar, dar redactorul, de fapt, poate fi considerat Nicolae Bălcescu. Dintr-o scrisoare a acestuia către Ion Ghica (Pesta, 14 iunie 1849) aflăm: „Aicea se începe o foaie română. N-am vrut să mă dau pe față ca redactor, dar voi căuta a o influența mult și fără asta”. Exemplare din acest ziar sînt foarte rare; pînă acum sînt cunoscute, în țara noastră, doar 4 exemplare.

BIBLIOTECARI !

Incheiați abonamente individuale la REVISTA BIBLIOTECILOR, publicație de specialitate, care vă ține la curent cu problemele teoretice și practice ale profesiei voastre.

Abonamentele se contractează la orice oficiu poștal. Costul unui abonament este de 36 de lei anual.

Tradiție și nou în biblioteci

IMPRESII DUPĂ O CĂLĂTORIE ÎN FRANȚA

Asemeni oricărui călător român, bibliotecarul sosit pentru prima oară în Franța — ba poate acesta ceva mai mult — trăiește în permanență un proces de confruntare între informația livrescă anterioară, impresiile și sentimentele mai vechi pe care i le-au lăsat lectura, filmele, reproducerile de artă, relatările altora și prezența nemijlocită, sub ochi, a valorilor materiale și spirituale ale culturii franceze.

Oamenii, strada cu întregul ei univers, muzeele și expozițiile, construcțiile, chiar și apusul soarelui la Paris sau pe meleagurile Turingiei, lucruri pe care nu le-ai mai văzut vreodată, îți lasă impresia vagă dar constantă a unei reînțineri târzii. Este lesne de înțeles că, la rîndul lor, și bibliotecile își oferă cu prisosință o atare confruntare. Dar răsfoirea unor cărți care au aparținut cîndva lui Carol al IX-lea, lui Ludovic al XIV-lea, Mariei Antoaneta sau marilor damnitari de la curtea Franței, fie că te afli la Biblioteca Națională, la Biblioteca Arsenalului sau Mazarine, fie la bibliotecă municipale ca acele din Versailles sau Compiègne, nu te găsește nepregătît. Transferul acestor colecții, ca și al altor valori culturale, în folosința poporului, operat de revoluție acum 170 de ani, constituie obiceiul celor mai frumoase pagini din istoria bibliotecilor franceze. Cînd nume prestigioase îți apar în „ex-libris-uri“ de peste veacuri, ai senzația că istoria s-a comprimat. Fără să fie neapărat un joc, ci mai degrabă o anume emoție a cunoașterii, eviți să privești în stradă de la ferestrele aripei stîngi a celebrului Collège des Quatre Nations, care adăpostește nu mai puțin celebrele colecții ale bibliotecii Mazarine, pentru ca multe lucruri să te rețină în vraja secolilor scurse de la Gabriel Naudé pînă la Dl. Julien Cain sau Dl. Dennery, tot așa după cum, în încăperile Bibliotecii Arsenalului regăsești nu numai urme ale onaclului litorar al tinerei școli romantice, dar și biroul de lucru peste care s-a aplecat acum 150 de ani Charles No-

Toate acestea constituie, desigur, aspecte exterioare ale unor puternice tradiții pe care se sprijină bibliotecile franceze și sub o formă sau alta ele sînt prezente peste tot. Impresionează, de pildă, păstrarea și dezvoltarea tendințelor de largire a accesibilității populației chiar în bibliotecile specializate, științifice. Biblioteca Forney, cu un profil foarte specializat al colecțiilor, poate fi frecventată de oricine ba, mai mult, ea împrumută la domiciliu reviste, stampe, ilustrații, cataloage de expoziții și alte materiale de colecții speciale. Biblioteca centrală universitară Sainte Geneviève, un prototip al bibliotecii moderne la începuturile sale este deschisă, în egală măsură, studenților, cadrelor didactice și publicului larg.

O puternică tradiție își pune însă pecetea și pe deprinderile bibliotecare, pe normele tehnicii de lucru: ea conservă timp îndelungat un anume sistem o dată ales, lucruri, care în migăloasa economie de edificare a unei biblioteci, au o valoare deosebită, deseori ignorată. Nu am desigur intenția să pledez cu această ocazie pentru imobilism în organizarea, tehnica și activitatea bibliotecară, într-o epocă a cărei principală caracteristică o reprezintă mutațiile spectaculoase în toate domeniile, dar nici nu pot să nu subliniez că prea desele schimbări, în economia unei biblioteci, creează mai multe neajunsuri decît foloase, mai ales pentru cititor, fie că este vorba de noi coordonate în orientarea creșterii colecțiilor sau reprofilarea acestora, fie de introducerea unui nou sistem de informare (tipuri de cataloage, bibliografii etc.) sau chiar de schimbarea normelor de lucru cu publicul.

Nu mai așa mi-am explicat de ce bibliotecarii francezi cu care am discutat nu sînt prea stînjeniți de menținerea unor norme de tehnică bibliotecară mai vechi, mai puțin moderne. Mă refer mai ales la normele descrierii catalografice (introducerea autorului colectiv, descrierea completă și uniformă pe fișe standard), la structura cataloagelor, foarte diversă (sistemul C.Z.U. este surprinzător de puțin răspîndit în bibliotecile publice), la sis-

tematizarea așezării publicațiilor în sălile cu acces direct la raft etc. Fără îndoială că, și după opinia gazdelor, se impun unele măsuri de uniformizare a tehnicii de bibliotecă, a normelor bibliotecare în general, însă fără a se renunța prea ușor la practicile încetățenite, intrate în uzul și obișnuința cititorilor și care rezolvă corespunzător informarea publicului și dezvoltarea colecțiilor. Această viziune asigură continuitate în raporturile cu cititorul și o mare stabilitate a bibliotecii în viața socială. Pe bună dreptate îmi atrăgea atenția conducătorul bibliotecii publice din Montreuil, o bibliotecă foarte activă dintr-o suburbie muncitorească a Parisului, că simpla mutare a unei biblioteci dintr-un sediu în altul — fie acesta și mai corespunzător — creează un șoc în relațiile cu publicul, ducă la pierderea multor cititori și, în general, reduce frecvența col puțin 1—2 ani de zile. Consecvența, păstrarea tradițiilor au un efect mai mult decât salutar și în aplicarea unor principii referitoare la structura colecțiilor;

iar; aceasta dă o notă specifică fiecărei biblioteci, o anumită personalitate, iar în cazul marilor unități, ducă firesc la coordonarea achizițiilor. În această ordine de idei este ilustrativ următorul exemplu: începutul dotării cu publicații din țările nordice (inițial din Danemarca) a bibliotecii universitare St. Geneviève din Paris a fost prilejuit de o donație mai mult sau mai puțin întâmplătoare, dar, după acest început, urmărirea cu consecvență a acestei noi coordonate în completare a făcut din amintita bibliotecă cel mai important centru de documentare în literatura scandinavă nu numai din Franța, dar și din Europa, cu excepția țărilor nordice înseși.

Desigur că, în legătură cu fondurile de publicații din majoritatea bibliotecilor pe care le-am vizitat, alte aspecte, cu un caracter mai general, merită a fi împărtășite bibliotecarilor noștri. Este vorba de bogăția colecțiilor, de prezența literaturii majore și de aspectul editorial-poligrafic

Biblioteca Muzeului de istorie naturală.

frumos al publicațiilor, de varietatea literaturii de informare și a lucrărilor de referință. Toate acestea sînt determinate de ținuta înaltă a producției editoriale franceze, dar, mai ales, de exigența bibliotecarilor în achiziții. În completarea colecțiilor, în selecția publicațiilor necesare bibliotecilor, proces devenit din ce în ce mai complicat în condițiile creșterii vertiginose a industriei cărții, bibliotecarii francezi se bucură de o deosebită atenție din partea editorilor și librarilor; ei beneficiază de un sistem modern, bogat și divers de informare bibliografică pre- și post-editorială.

Atît producătorii de carte, editorii, tipograful, chiar autorii, cît și cei care participă la difuzarea ei (librării, anticarii) sînt foarte interesați în satisfacerea promptă și exactă a dezideratelor bibliotecilor, acestea constituind una din „piețele” care merită toată atenția, fie și din considerente pur comerciale. Pe lîngă numeroasele cataloage de edituri și de librării, bibliografii și diferite forme publicitare în jurul cărții, bibliotecarii sînt ajutați de orga-

nisme specializate care le recomandă literatura valoroasă, începînd cu cea destinată studiului și cercetării, interesînd bibliotecile științifice, și sfîrșind cu literatura pentru copii. Pentru exemplificare m-aș putea referi la excelența activitate a „Serviciului de informare bibliografică” din Paris — instituție condusă de d-ra Louise Noëlle Malclès, bibliograf de talie internațională — care editează buletine lunare sau anuale, pe materii, cuprinzînd lucrările propuse spre achiziție bibliotecilor universitare și altor biblioteci științifice. De asemenea, similare ca natură și scop, dar de o factură deosebită, *Buletinele de analiză a cărților pentru copii* recomandă bibliotecilor publice cele mai valoroase lucrări destinate micilor cititori. Editate trimestrial de „La joie par les livres”, aceste buletine sînt redactate de bibliotecari specializați, desemnați de Asociația bibliotecarilor francezi. Fiecare carte face obiectul unei fișe de format mare, care cuprinde datele descrierii catalografice, un scurt rezumat al acțiunii, indică vîrsta cititorilor cărora le este destinată

Biblioteca pentru copii din Clamart

lucrarea, caracterizarea personajelor, a cadrului și atmosferei, aprecieri asupra compoziției literare și stilului, a ilustrațiilor etc.; aceste fișe pot fi folosite și în organizarea unor cataloage special destinate copiilor. Și acum, câteva cuvinte despre activitatea cu cititorii.

Bibliotecarul român, obișnuit cu largă accesibilitate a publicului în bibliotecă, se va simți bine în bibliotecile din Franța, regăsind aici aceeași atmosferă. Chiar și marile biblioteci științifice sînt larg deschise celor care au nevoie de informare, cu maxima reducere a formalităților de rigoare. Biblioteca universitară St. Genevieve, de pildă, ține la calitate sa de bibliotecă publică, oferindu-și colecțiile tuturor interesatilor, în condiții identice cu cele care se cer studenților sau cadrelor didactice univensitare. Biblioteci publice, cum sînt cele din Tours, Chartres, Compiègne sau Montreuil-Paris, atrag în sfera lor de activitate o bună parte a populației și realizează indici înalți de frecvență și de citire.

Ca urmare a circulației intense a fondurilor de publicații, și în bibliotecile franceze apar probleme similare cu cele de noi: creșterea rapidă a gradului de uzură a colecțiilor, deosebit de acută în bibliotecile cu funcții stabile de conservare, grevarea circulației unor cărți din bibliotecile publice prin reținerea lor de către cititori peste termenele de împrumut, pierderi de cărți etc. Reproducerea fotografică sau electrofotografică, microfilmarea cărții rare, în vederea conservării exemplarelor originale, preocupă din ce în ce mai mult Biblioteca Națională și alte biblioteci mari. În legătură cu întîrzierile în restituirea cărții, peste termenele de împrumut, în bibliotecile publice e de semnalat aplicarea unui sistem de amenzi, proporțional cu numărul zilelor de întîrziere, avizarea operativă a cititorilor, prin scrisori tipizate, asupra întîrzierilor și a amenzilor pe care urmează să le suporte etc.

Ceea ce caracterizează însă activitatea cu cititorii, mai ales în bibliotecile publice, rămîne tendința modernă de diversificare a informațiilor bibliografice, spiritul activ de întîmpinare a cerințelor populației, de șlefuire a gustului pentru lectură, de propagandă a cărții. Bibliotecile — chiar și cele mai mici — editează buletine de creștere a colecțiilor, cataloage în volum, liste de recomandare, pe care le expediază la domiciliul cititorilor, organizează conferințe, concursuri, expoziții de cărți, audții muzicale, precum și alte acțiuni cultural-educative, înlocuind în bună

măsură activitatea caselor de cultură, acolo unde acestea lipsesc.

Pentru deservirea populației din mediul rural, în Franța se contează aproape exclusiv pe bibliobuze, care navetează între diferitele localități și bibliotecile centrale de împrumut — depozite de cărți — organizate în centrele departamentale. Deocamdată există astfel de biblioteci, dotate în general cu un bibliobuz (sînt unele și cu două), în jumătate din numărul departamentelor și se preconizează generalizarea lor în toată țara în anii următori. După o vizită prin 12 localități rurale cu bibliobuzul bibliotecii centrale de împrumut din Versailles, m-am convins că sistemul acesta, despre care s-a vorbit destul de mult, poate înlocui doar parțial lipsa unor rețele de biblioteci staționare în mediul rural. În schimb, același sistem este foarte eficient pe teritoriul unui oraș — așa cum se practică la Tours — pentru apropierea colecțiilor bibliotecii municipale de populația din cartierelor periferice, pentru împănarea fondurilor de publicații din bibliotecile filiale și de la punctele de împrumut, pentru deservirea directă a elevilor din școlile care nu dispun de biblioteci.

În încheiere, câteva impresii referitoare la noile construcții de biblioteci. Dacă în marea lor majoritate bibliotecile sînt adăpostite în clădiri vechi — multe monumente istorice — în care amenajările ca și introducerea unor mijloace de mecanizare și automatizare sînt infime, în ultimii ani s-au realizat din ce în ce mai multe construcții noi. M-a impresionat, văzînd cîteva dintre aceste clădiri, concepția nouă cu privire la arhitectonica bibliotecii moderne. Pentru mine, reprezentarea fizică a acestei concepții o constituie două biblioteci municipale: cea din Chartres și cea din Mantes la Ville, două construcții care se încadrează în efortul făcut pentru ștergerea unor adînci cicatrice provocate de ultimul război celor două orașe. Biblioteca din Mantes la Ville, abia dată în folosință, este o mică bijuterie din fier și sticlă, cu spații largi pentru lectură, împrumut și activitatea de prelucrare, dispuse pe două planuri orizontale, puternic luminate natural și nediferențiate modular, cu destinații apte a fi oricînd schimbate, transformate ori extinse și un depozit realizat pe patru nivele, pentru 250 000—300 000 de volume; biblioteca din Chartres, orașul care adăpostește geniul constructiv al vestitei catedrale, aparține modelului vechi, lipsit de îndrăzneală atît ca realizare arhitectonică, cît și ca funcționalitate. Idei noi, moderne, în construcția localurilor de biblioteci se regăsesc și

la Biblioteca universitară din Montpellier, ca și la biblioteca Muzeului de istorie naturală din Paris. De asemenea, un experiment interesant îl constituie — din acest punct de vedere — biblioteca de copii din Clamant (o suburbie a Parisului), concepută în forme ideale (cercuri, sfere) și cu un interior care sugerează poezie, aer familial, atractiv, păstrându-se însă o perfectă funcționalitate.

În ceea ce privește viitorul bibliotecilor, există acum preocupări serioase care an-

gajează cercurile cele mai înalte ale administrației de stat franceze. O comisie largă, în care au intrat și mulți bibliotecari experimentați, lucrează la un plan care vizează o relansare a activității bibliotecare, impulsivitatea construcțiilor de biblioteci, dezvoltarea rețelei, creșterea dotărilor cu echipament, perfecționarea formării cadrelor.

A. LUPU

BIBLIOGRAFIA SOVIETICĂ ÎN PRAJMA ANIVERSĂRII MARI REVOLUȚII SOCIALISTE DIN OCTOMBRIE

În vederea sărbătoririi celei de-a 50-a aniversări a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, bibliotecile sovietice au întocmit planuri amănunțite ale activității lor. În cadrul măsurilor care vor fi luate, un loc important îl ocupă publicarea bibliografiilor.

Pentru coordonarea activității bibliografice a bibliotecilor din U.R.S.S., Biblioteca de Stat „V. I. Lenin” din Moscova, împreună cu centrele de coordonare a activității bibliografice pe ramuri de specialitate, a centralizat și a generalizat planurile bibliotecilor, întocmind *Planul cumulativ al celor mai importante lucrări bibliografice cu caracter de informare științifică în cinstea celei de-a 50-a aniversări a Revoluției din Octombrie*. Planul, care cuprinde circa 100 de titluri ale lucrărilor bibliografice pregătite de bibliotecile sovietice și de camerele cărții, a

fost discutat în plenara Consiliului pentru problemele muncii de bibliotecă de pe lângă Ministerul Culturii din U.R.S.S. Lista lucrărilor arată direcțiile de dezvoltare a activității bibliografice în domeniul informării științifice din Uniunea Sovietică.

Prima diviziune a planului, *Marxism-leninismul*, cuprinde bibliografiile operelor lui Marx, Engels, Lenin apărute în limba rusă, în limbile popoarelor sovietice și în limbi străine. Au fost publicate bibliografiile ale operelor clasice ale marxism-leninismului, întocmite de către bibliotecile din Uzbekistan, Kazahstan, R.S.S. Moldovenească, Bielorusia, Ucraina și Lituania și de către camerele cărții din Armenia, Kazahstan, R.S.S. Tatară și R.S.S. Ciuvașă. Biblioteca de Stat a R.S.S. Bielorusă a întocmit indexul *Operele lui Marx, Engels, Lenin apărute în R.S.S. Bielorusă în perioada sovietică*. Biblioteca de Stat

a R.S.S. Letone a pregătit indexul *Fondatorii marxism-leninismului. Bibliografia operelor lui Marx-Engels-Lenin și a lucrărilor despre ei* (sfârșitul secolului al XIX-lea — 1965); Biblioteca de Stat a R.S.S. Estone, *Fondatorii marxism-leninismului. Indexul cronologic al publicațiilor pe anii 1905—1940*. Camera Cărții a R.S.S. Arme-ne a editat bibliografia *Lenin în presa sovietică armeană*; Camera Cărții a R.S.S. Kazahc — *Bibliografia lucrărilor lui Lenin apărute în Kazahstan, 1917—1967*; Camera Cărții a R.S.S. Tatarc — *Lucrările lui Lenin editate pe teritoriul R.S.F.S. Ruse în limba tătară*; Camera Cărții a R.S.S. Ciuvașc — *Bibliografia operelor lui Lenin apărute în limba ciuvașc*.

Lucrările bibliografice care se referă în mod direct la Marca Revoluție Socialistă din Octombrie ocupă cea mai mare parte din acest plan.

De asemenea, bibliotecile republicane ale republicilor unionale au planificat întocmirea unor bibliografii ample, consacrate istoriei Marii Revoluții sau bilanțului construcției socialiste pe teritoriul republicii respective. Bibliotecile din R.S.S. Lituaniană, R.S.S. Moldovenească, Ucraina și Azerbaidjan pregătesc și ele o seamă de bibliografii fundamentale privind istoria republicilor unionale în anii puterii sovietice. Publicarea unor astfel de bibliografii este de mare actualitate, deoarece majoritatea republicilor unionale nu posedă bibliografii fundamentale pentru aceste teme, în afara celor de recomandare publicitate la care de-a 40-a aniversare a Marelui Octombrie.

O parte importantă a *Planului cumulativ* o reprezintă capitolul *Istoria P.C.U.S.* Până în prezent, au ieșit de sub tipar bibliografiile privind istoria partidelor comuniste din Kazahstan, Tadjikistan, Lituania, Ucraina, R.S.S. Kirghiză și R.S.S. Moldovenească.

În plan sînt cuprinse și bibliografiile retrospective generale, la care lucrează Camera Unională a Cărții și camerele cărții din republicile unionale și autonome. Astfel, prezintă interes *Bibliografia fundamentală a ziarelor sovietice pe anii 1917—1960*, întocmită de Camera Cărții a U.R.S.S., Biblioteca de Stat a U.R.S.S. „V. I. Lenin” și Biblioteca Publică de Stat „M. E. Saltikov-Șcedrin” din Leningrad. Camerele cărții din Azerbaidjan, Bielorusia, Kazahstan, Kirghizia și Estonia au pregătit bibliografiile retrospective ale cărții sovietice.

În capitolul *Rezultatele construcției socialiste în U.R.S.S.*, au intrat lucrările care fac bilanțul dezvoltării diferitelor ramuri ale economiei naționale în decurs

de 50 de ani, al dezvoltării științei și culturii și al realizărilor în domeniul medicinei și al ocrotirii sănătății în diferite republici. Aici sînt cuprinse bibliografiile ca: *Dezvoltarea industriei chimice. Realizările științei sovietice în domeniul chimiei și al biochimiei albuminelor; Transportul feroviar sovietic, 1917—1967; Istoria științei istorice sovietice* etc.

În organizarea muncii bibliografice din U.R.S.S. apar unele trăsături caracteristice noi, care se reflectă și în *Planul cumulativ*. Una dintre acestea este cooperarea, pe scară mai largă, a bibliotecilor la întocmirea bibliografiilor generale sau pe teme complexe. În prezent, în practica muncii bibliotecilor sovietice există deja numeroase exemple ale acestei cooperări-colaborări. Ne vom rezuma să cităm câteva dintre bibliografiile elaborate în colaborare: indexul bibliografic *Siberia Apuseană în perioada Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, a intervenției armate străine și a războiului civil (1917—1920)*, întocmit de către Biblioteca regională din Novosibirsk și Biblioteca științifică a Universității de Stat din Tomsk, cu participarea bibliotecilor din Siberia Apuseană; bibliografia *Istoria societății sovietice în amintirile contemporanilor*, întocmită de către Biblioteca de Stat a U.R.S.S. „V. I. Lenin” și Biblioteca fundamentală de științe sociale „V. P. Volghin”; indexul *Istoria Partidului Comunist din Kirghizia*, întocmit de către Biblioteca republicană a R.S.S. Kirghize și Institutul de istorie a partidului din Kirghizia; bibliografia *Istoria. etnografia și arheologia Kareliei*, întocmită de către Biblioteca republicană a R.S.S. Karelă și Institutul de limbă, literatură și istorie al Academiei de Științe a U.R.S.S.

Lucrările bibliografice cuprinse în *Planul cumulativ* constituie, pe lângă numeroasele bibliografii de recomandare apărute în cinstea sărbătoririi marelui eveniment istoric, doar o parte a vastei activități bibliografice consacrate Marii Revoluții Socialiste din Octombrie. Alături de specialiști, cercetători și istorici, bibliotecarii și bibliografiile sovietici aduc o însemnată contribuție la istoria poporului sovietic, consemnînd laturile de primă importanță ale procesului de construire a noii societăți comuniste, în decursul celor 50 de ani. Împreună cu toți oamenii muncii, ei cîntesc prin activitatea lor înființat eveniment de importanță istorică mondială al epocii contemporane — victoria primei revoluții socialiste din lume.

Natalia PROTOPOESCU

ÎN cinstea celei de-a 50-a aniversări a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, la începutul lunii iulie a.c., s-a deschis la Moscova o expoziție internațională a cărții, sub denumirea Cartea — promotor al ideilor Marelui Octombrie, păcii și progresului. Exponatele au fost selectate din producția editorială sovietică — participă peste 50 de edituri centrale din U.R.S.S. și 130 de edituri din republicile unionale — și a 9 țări socialiste, printre care și România. Editurile românești au expus, la standul țării noastre, din Parcul Sokolniki, circa 1200 de cărți din domeniul literaturii social-politice, beletristice, științifice, tehnice, al literaturii pentru copii, precum și traduceri.

În cadrul expoziției, miercuri 12 iulie s-a desfășurat „Ziua României“. La adunarea care a avut loc cu acest prilej în pavilionul expoziției, au participat reprezentanți ai Comitetului de stat pentru tipărituri din U.R.S.S. și reprezentanți ai centralelor editurilor din țările socialiste prezente la expoziție. Din partea delegației române, Mihnea Gheorghiu, vicepreședinte al Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă, a vorbit despre dezvoltarea relațiilor culturale dintre România și U.R.S.S.

ÎN zilele de 8—9 iunie 1967, din inițiativa Centrului metodic pentru bibliotecile științifice (Methodisches Zentrum für Wissenschaftliche Bibliotheken beim Staatssekretariat für das Hoch- und Fachschulwesen), s-a organizat în sala Karl Marx din Biblioteca Germană de Stat o sesiune științifică internațională cu tema: *Raționalizarea muncii în bibliotecile științifice*. Au participat delegați din unele țări socialiste (R. P. Bulgaria, R. S. Cehoslovacă, R. P. Polonă, Republica Socialistă România, R. P. Ungară) și bibliotecari din țara gazdă. Dintre referatele prezentate în cursul sesiunii, amintim: *Contribuția con-*

ducerii de stat la raționalizarea bibliotecilor științifice; Bazele ideologice-teoretice ale raționalizării bibliotecilor științifice; Coordonarea și centralizarea activității de informare în bibliotecile din R. S. Cehoslovacă; Principii și posibilități de aplicare a normării în bibliotecile maghiare; Dispozitivele pentru prelucrarea electronică a datelor și bibliotecile științifice.

Delegata țării noastre, Angela Popescu-Brădiceni, directoarea Bibliotecii Centrale de Stat, a prezentat raportul: *Coordonarea și centralizarea activității de informare în Republica Socialistă România*. Raportul a informat asupra modului în care a fost rezolvată această problemă în România prin crearea Consiliului Național de Cercetare Științifică.

ÎN zilele de 22—24 iunie 1967 s-a ținut la Varșovia Reuniunea de lucru a directorilor bibliotecilor naționale din țările socialiste, în cadrul căreia s-a făcut un schimb reciproc de păreri în problemele: *Colaborarea dintre bibliotecile naționale ale țărilor socialiste* (schimburi de persoane, de publicații sau expoziții); *Organizarea muncii în bibliotecile naționale* (conducere, structură, organizare și raționalizare); *Dotarea și amenajarea bibliotecilor naționale, probleme de mecanizare*.

La lucrările reuniunii au luat parte directorii bibliotecilor naționale din R. P. Bulgaria, R. S. Cehoslovacă, R. D. Germană, R. S. F. Iugoslavia, R.S.S. Moldovencască, R.P. Polonă, Republica Socialistă România, R.P. Ungară, U.R.S.S.

La baza dezbaterilor au stat referatele întocmite de țara gazdă în problemele: *Schimbul de publicații dintre bibliotecile naționale; Problemele conservării cărților în R.P. Polonă; Organizarea muncii în bibliotecile naționale; Mobilierul și echipamentul tehnic în bibliotecile naționale; Schimbul de expoziții bibliotecare și de cărți.*

CARTEA ȘI BIBLIOTECA ÎN CREAȚIA LUI MONTAIGNE

(375 de ani de la moartea
marelui umanist)

„În anul de la Cristos 1571, la vârsta de treizecișopt de ani, în ajunul calendelor lui Marte, la aniversarea nașterii sale, Michail de Montaigne, de mult timp deja ostent de servitutea sa în parlament și de sarcinile publice ce i-au stat pe umeri, fiind încă în putere, s-a retras în sinul învățăturilor neprihănite, unde, în repaus și în pace, își va petrece zilele ce-i mai rămân a trăi. Facă soarta ca ele să desăvirșească acest lăcaș, loc de odihnă a străbunilor săi, pe care el îl consacră libertății sale, liniștii și răgazului“.

Rîndurile de mai sus reprezintă traducerea inscripției latine ce se află în biblioteca marelui gânditor al Renașterii, instalată în castelul de la Montaigne. De acolo vor porni spre tipar, nouă ani mai târziu, primele două cărți ale *Eseurilor*.

Aparținînd unei familii de negustori bogați din Bordeaux, Michel Eyquem de Montaigne s-a născut la 29 februarie 1533, la castelul Montaigne din Périgord, în departamentul Dordogne din sud-estul Franței.

Ca să șteargă definitiv urmele fostei sale îndelctniciri — negoțul de pește sărat — proaspătul înnobilit Pierre Eyquem, hotărăște să-i dea fiului său o educație aleasă.

Un profesor german cu nume latinizat, Horstanus, îl va învăța limba latină din fragedă pruncie; nimeni nu va avea voie să i se adreseze lui Michel în altă limbă, nici măcar slugile din castel. Va învăța astfel jucîndu-se, ceea ce alții se trudesc, ani în șir, să-și apropie. Face apoi studii secundare și superioare. Și fiindcă tatăl său voia să-l vadă magistrat, i se cum-pără, în 1554, slujba de consilier al Curții auxiliilor din Périgueux, absorbită mai târziu de Parlamentul din Bordeaux.

Iată-l deci magistrat la Bordeaux și apoi, de două ori, primar al aceluiași oraș.

Se căsătorește, are copii, își îndeplinește îndatoririle obștești cu conștiințiozitate, dar fără nici un entuziasm.

După șaptesprezece ani de viață artificială, ostentit, plictisit și conștient de faptul că, în fond, n-are nimic de-a face cu acest soi de îndelctniciri, se retrage în biblioteca din castelul său, justificîndu-și gestul, pentru cei ce-și puneau întrebări, prin cuvintele pe care le citam mai sus.

Și iată cum un om ou desăvirșire liber, în plină maturitate, pornește să examineze atenț, să analizeze cu multă grijă moștenirea intelectuală a trecutului, pentru a se folosi de ea în profitul său și al întregii omeniri. Își construiește un univers din cărți, dar acest univers coincide cu realitatea umană cea mai verificabilă.

Dragostea pentru cărți și pentru studiul lor nu s-a născut la Montaigne dintr-o fan-tezie, ca un capriciu de nobil plictisit de semenii săi. Făcuse școala la colegiul Guyenne, vestit în acea vreme, urmas cursurile facultății din Bordeaux, unde l-a avut profesor pe filozoful, binecunoscut pe atunci, Nicolas de Grouchy. La rugă-mintea tatălui său, absolvise și cursurile faimoasei universități din Toulouse, pentru a se specializa în legi.

Umanistul Montaigne, gânditorul înaintat, a fost timp de șaptesprece ani prizo-nierul lui Montaigne-consilier al Parla-mentului și primar al orașului Bordeaux, pînă cînd, într-o bună zi, s-a hotărît să se refugieze în lumoa cărților, nu numai pentru a-și trece timpul, ci și pentru a studia și învăța din ele. Ce-i ofereau căr-țile, ne-o spune chiar autorul *Eseurilor*:

„Nu cer cărților decît să petrec cîștit

fiindcă îmi plac, sau dacă învăț nu caut decât știința oinoasterii de mine însumi și învățătura să trăiesc și să mor bine^{*)}. Hac meus ad metas sudit oportet equus¹⁾.

Rodul muncii sale s-a văzut curînd și a dăinuit de-a lungul veacurilor; *Eseurile* au avut ecouri puternice în lumea în-
treagă.

Clasicii francezi — deși, pentru început, își manifestaseară indignarea, surprinși fiind de sinceritatea autobiografică a lui Montaigne — îi folosesc nu o dată scrierile, ca sursă de inspirație. La Rochefoucauld, Molière, La Fontaine, La Bruyère și chiar Pascal scot din *Eseuri* cugetări și învățăminte. În veacul al XVIII-lea, spirite luminate ca Voltaire și Diderot îl admiră fără rezerve pe autorul celei mai moderne lucrări din Franța secolului al XVI-lea.

Și Shakespeare citise *Eseurile* în traducerea lui Florio. Ele îi descoperă marelui dramaturg englez *Uiețile paralele* ale lui Plutanh, din oare va scoate la lumină o serie de fapte din trecutul îndepărtat.

Montaigne și-a scris lucrarea cu o modestie mărturisită, atrăgînd mereu atenția cititorului că nu urmărește să dea o operă științifică sau să revoluționeze gîndirea: „Iată — spune el în cuvîntul de început — o carte a bunei eredințe, cititorule. Din capul locului îți dă de știre că nu mi-am pus în gînd alt să izbutesc decît la vatra mea și întru ale mele. Nu am avut cu ea niciun în vedere slujirea tă sau faima mea...” „...Așa dar, cititorule, sînt eu însumi aluatul cărții mele; nu-i cu cale să-ți tulburi tihna cu o pricină atît de ușuratică și deșartă...”

În ciuda celor spuse mai sus, trebuie să înțelegem că, de fapt, Montaigne continuă eforturile marilor umaniști, pe care pare să le concentreze — ca razele soarelui prînse într-o lupă — sintetizîndu-le, realizînd pe deplin dorința atîtor generații de a pune gîndirea antică, tezaurul filozofic și moral al lumii vechi, în serviciul lumii moderne.

Rezultat al culturii laice a Renașterii, fără să fie alcu, Montaigne reprezintă, cu o forță pe oare i-a dat-o adevărata cunoaștere, un puternic bastion îndreptat împotriva spiritului obscurantist medieval și a culturii scolastice, clericale.

Etica lui Montaigne nu urmărește decît libertatea omului. Stoicismul l-a învățat pe Montaigne stăpînirea de sine, scepti-

cismul l-a îndepărtat de orice prejudecată, de orice idee înapoiată, epicurianismul l-a convins că omul trebuie să trăiască din plin, căutînd să evite suferințele inutile.

Toate aceste concepții filozofice s-au împletit în gîndirea lui Montaigne, pentru a da o singură și măreață „filozofie morală” care-i cere omului să trăiască în armonie cu legile firii. Tot ceea ce se opune naturii generează greșeli și vicii. Și Montaigne își ia sarcina să demonstreze — ca și Rabelais, alt gigant al Renașterii franceze — că necazurile și tulburările societății timpului său sînt urmări directe ale unei îndepărtări de natură.

Michel de Montaigne proclamă dreptul la îndoiala filozofică, îndreptîndu-și însă scepticismul său nu împotriva științei și a rațiunii, ci împotriva dogmatismului scolastic, a teologiei.

În *Eseurile* sale arată cu mult curaj — făcînd apel la cei mai diferiți gînditori și istorici din antichitate și contemporaneitate — diversitatea și variabilitatea părerilor omenești, subminînd astfel prejudecățile medievale în legătură cu veșnicia puterii absolute. El zdruncină încrederea oarbă în „autorități”, deschizînd astfel drum liber gîndirii critice și progresului științelor.

Consideră că educarea omului — începînd din copilărie — trebuie să se facă conform înclinațiilor sale naturale, îmbinînd educația intelectuală cu cea fizică. În Juvenal (*Satire*, X) găsește principiul atît de drag antichității, *mens sana in corpore sano*, care îl făcuse să înțeleagă că omul înțelept nu poate concepe o minte sănătoasă fără un trup sănătos; iar o minte sănătoasă este o minte care judecă bine. Cît de departe sîntem de buchiseala sterilă a școlii medievale!

Montaigne reușește să dea în *Eseuri* unul din cele mai reprezentative monumente ale Renașterii, o operă a cărei valabilitate este și astăzi recunoscută.

Anii de lecturi diverse, din cele mai variate domenii, anii de viață l-au dus pe Montaigne la concluziile de mai sus. A citit mult, în dorința de a afla adevărul asupra ființei umane, s-a studiat și analizat pe sine însuși, pentru a ajunge la cunoașterea omului în general.

Putem spune că Montaigne a pregătit secolul clasic francez orientînd spiritele spre analiza sentimentelor, spre studierea sufletului omenesc.

Înțelepciunea lui Montaigne e o înțelepciune surizătoare, lipsită de excese, căci se bazează pe sentimentul măsurii și pe dorința umană, legitimă, de a trăi fericit.

*) Pentru textele traduse din franceză s-a folosit ediția: Montaigne, Michel de. *Eseuri*. I. Buc., Editura științifică, 1966. 529 p.

1) Iată tînta pe care va trebui să o aibă calul meu fugînd cu toată tuteala.

De ce au jucat cărțile un rol atât de mare în viața, în creația gânditorului Montaigne?

În primul rând, i-au fost un refugiu sigur atunci cînd lumea îl obosise. Apoi va găsi în ele, în expresia tipărită a altor minți de geniu, drumul spre adevăr, spre cunoaștere. El va folosi experiența acumulată în tomurile pe care le va citi, în folosul său și în folosul umanității:

„Eu, scrie Montaigne, nu călătoresc niciodată fără cărți, nici în vreme de pace, nici în vreme de război... [lectura]. Este cea mai bună nutriție pe care am găsit-o în această călătorie a vieții”.

Rar găsim în memoriile vreunui scriitor pagini scrise cu atîta dragoste și căldură, pagini închinatăe cărților sau bibliotecii în care — mărturisește Montaigne — își potrece „cea mai mare parte a zilelor vieții”.

Cititul nu trebuie să pară nimănui o corvoadă: „Greutățile întîlnite la citire nu mă fac să-mi rod unghiile... dacă aș stăruir, m-aș pierde în ele și aș pierde timpul”. Lectura trebuie să ne învețe și să ne încante totodată; ea nu trebuie să devină pentru noi o obligație plictisitoare pe care să o îndeplinim formal.

Montaigne se deolară și împotriva cărților prea „savante” în care scriitorii pedanți se înfășoară și se împietresc „ca viermii de mătase în gogoșile lor”, pentru că fac erudiție de dragul erudiției, nu pentru a cuceri noi adevăruri în folosul omului.

Scriind *Eseurile*, Montaigne își împărtășește și experiența sa în domeniul lecturii; le anată contemporanilor cum să citească și, respectiv, ce să citească.

Nu întîmplător spiritele cele mai avansate din secolul al XVII-lea l-au considerat pe Montaigne un fel de șef de școală. Cei mai bănuitori au văzut însă că aparentul lui conservatorism ascunde gemenele unor idei extrem de îndrăznețe. Și de aceea nimeni nu a fost surprins atunci cînd Biserica catolică, sootînd *Eseurile* o operă subversivă, le-a trecut la *Index*, interzicînd lectura lor.

Montaigne nu a fost un combatant activ, un om care să-și proclame gălăgios teoriile. Dar în *Eseuri* a lăsat să se întrevadă o critică profundă și generală a moravurilor, a instituțiilor retrograde, fără a căuta soluții și aplicarea lor imediată.

Lectura *Eseurilor* ne face să iubim viața, să iubim oamenii, învățînd să-i cunoaștem. Dar pentru a atinge acest țel trebuie să ne cunoaștem mai întîi pe noi înșine, cu slăbiciunile și limitele noastre. Pentru fericirea oamenilor să luptăm împotriva oricărui lucru care ne îndepărtează

energiile de la acest minunat univers în care trăim: iluziile metafizice, superstițiile și toate născocirile nocive ale minții noastre.

Iată ce învățăm, fără nici un efort, citind *Eseurile*.

Și mai aflăm că, dacă omul vrea să-și ia în mîini soarta, trebuie în primul rînd să priceapă că viitorul nu-i stă scris în astre sau în zborul păsărilor, că nu poate spera în minuni sau în ajutorul cerului. Omul — „stăpin al universului” — trebuie să-și făurască singur fericirea.

Cu certitudinea că nu pune pe hîrtie decît niște simple păreri, scrie la voia întîmplării, lipsite de autoritate științifică, Montaigne îndeamnă omul să cugete la ideea de independență, de libertate.

A fost partizanul non-violenței, pentru că disprețuia violența, formă brutală de manifestare a prostiei și a răutății. Un om înțelept trebuie să-și folosească energia cu maximum de randament, evitînd eforturile inutile. Așa a făcut și Montaigne; atacurile lui au fost mai subtile, mai rafinate decît niște banale lovituri de spadă. Și au fost și mai eficace.

În marea lui dragoste pentru viață și în dorința de a o face cit mai plăcută, Montaigne a condamnat prostia celor ce se simt bine cînd sînt triști și consideră viața o desertăciune. Sfătuiește oamenii să-și înalte privirile spre cer, nu temători și plini de umilintă, ci ca niște ființe care și-au regăsit demnitatea pierdută.

La început, *Eseurile* au fost simple comentarii pe marginea unor cărți, a unor pasaje citite de Montaigne. Apoi, încetul cu încetul, s-au îmbogățit cu reflecțiile, cu experiența cugetătorului. Marea artă a lui Montaigne este aceea de-al face pe cititor să gîndească alături de el, să participe la căutările sale, să ducă mai departe făclia cunoașterii. Iată de ce *Eseurile* sînt una din acele cărți pe care le recitești mereu cu plăcere; de fiecare dată îți pun noi probleme, legate de ființa umană, îți deschid noi orizonturi de cercetare, prin lectură.

Stilul său reflectă direct mobilitatea gîndirii care se caută și acea realitate colorată, palpantă, savuroasă care i-a fost atât de aproape lui Montaigne.

Opera lui Montaigne nu este un rezumat steril al celor citite, ci o interpretare constructivă a marilor idei din trecut. Este adaptarea înaltului spirit antic la realitățile Renașterii, la realitățile umane permanente, verificate în cei trei sute șaptezeci și cinci de ani care s-au scurs de la moartea sa.

lector univ. Sorina BERGESCU

NICOLAE IORGA ȘI CULTURA POPORULUI *)

Savant de notorietate națională și universală, Nicolae Iorga a fost, în același timp, și un mare tribun, un luminător al poporului român. Opera sa științifică, de dimensiuni uriașe, onorează astăzi toate bibliotecile lumii; dar alături de tomurile savante, cu păienjenişul de subsoluri și trimiteri bibliografice, Iorga a dăruit poporului însuși sufletul său mare și generos.

De la înălțimea catedrei universitare sau din biroul său de lucru, adevărat templu al culturii, simțea necontenit o sfântă chemare către cei mulți: „*mă chema poteca mîncată de huruieni sălbatice, care ducea la mușunoițele amestecate, înfrățite, semănate cu strîmbe cruci fără urme de slove, sub care dormeau covârșiți de uitare cei foarte mulți, gloatele umile prin care a trecut însă, ca și prin cei aleși și norocoși, sufletul timpului lor*”. Împlinind necontenit această chemare, Nicolae Iorga a realizat cu genialitate și pasiune, o uriașă operă de culturalizare a poporului.

În cartea pe care o prezentăm, profesorul Barbu Theodorescu, bibliograf și colaborator apropiat al marelui savant, încearcă să reînvie, din scrieri, documente și fapte de viață, profilul de educator național al acestui titan al culturii românești.

O succintă introducere biografică prezintă plastic și relevant primele zboruri spre înălțimi ale tinărului cărturar Nicolae Iorga. Apoi, autorul urmărește modul de formare a conceptului de cultură populară în opera savantului, care, înțelegînd cerințele epocii moderne, nota: „*să nu ni ascundem marele lucru care se petrece astăzi în lume: școala iese din școală. Ea se răspîndește pretutindeni, amestecîndu-se în societate spre a o domina*”.

Cultura cea bună a generațiilor trecute și prezente se cerea răspîdită în cercuri din ce în ce mai largi, pentru a antrena, în final, întreaga națiune pe calea progresului. „*Cînd un popor se ridică numai prin cîțiva oameni — scria cîndva Nicolae Iorga —, ceea ce îndeplinește acest popor nu este trainic; poporul însuși trebuie să se ridice cu toate forțele sale*”.

Pentru a răspîndi cultura în rîndul maselor, Nicolae Iorga a folosit cu succes presa, a fondat un așezămint de propagandă: *Liga culturală*, a creat o universitate populară la Vălenii de Munte, a tipărit, și a îndemnat pe alții să tipărească, cărți și broșuri de popularizare, a colîndat toate plaiurile românești, ducînd pretutindeni forța și vibrația cuvîntului viu.

În cantea profesorului Barbu Theodorescu, toate aceste forme de răspîndire a culturii în popor prind contururi și dimensiuni veridice. Cititorul de astăzi află cu uimire și plăcere că Nicolae Iorga este, de fapt, cititorul căminului cultural, așezămint intrat definitiv în conformația spirituală a satului românesc, că universitățile populare, răspîndite în multe orașe ale țării, pornesc din gîndul și fapta savantului, că miile de biblioteci de la sate poartă în ele o sărîmă din strădania marelui nostru înaintaș.

Pe lingă valoarea ei informativă, luorarea profesorului Barbu Theodorescu mai are și marea calitate, nu prea des întîlnită în literatura destinată activiștilor culturali, de a fi scrisă *cu talent*. În fiecare frază, aproape, recunoaștem pana unui scriitor, care știe să dea cuvîntului o valoare emoțională, dar și temeinicia omului de știință, care își bazează afirmațiile pe izvoare și documente.

La căsuța tipografică, cifra tirajului e plină de speranțe pentru cititori: 10 000 de exemplare. Din păcate, lucrarea nu a ajuns în vitrinele librăriilor, ci s-a difuzat pe nevăzute, fără preț și publicitate, numai activiștilor culturali. Sperăm că pe viitor, alte cărți din colecția *Biblioteca activistului cultural*, tot așa de meșteșugit concepute, vor lua și drumul librăriilor.

C. Dima-Drăgan

*) Theodorescu, Barbu, *Nicolae Iorga și educația maselor*. Buc., Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă. Consiliul așezămintelor culturale, 1967. 183 p. cu ilustr. (Biblioteca activistului cultural).

Encyclopaedia of Librarianship [Enciclopedia biblioteconomiei]. Edited by Thomas Landau. 3rd revised edition. London, Bowes & Bowes, 1966, 484 p.

Cea de-a treia ediție a *Enciclopediei biblioteconomiei* reprezintă o lucrare de bază în domeniul bibliologiei și vine să îmbunătățească în mod evident edițiile aceleiași lucrări din anii 1958 și 1961.

Necesitatea unei lucrări cuprinzătoare, care să îmbrățișeze toate aspectele muncii de bibliotecă, l-a determinat pe Thomas Landau, ale cărui preocupări în domeniul terminologiei bibliologice se întind cu mulți ani în urmă, să pornească la elaborarea acestei enciclopedii. După ce a discutat proiectul cu mai mulți colegi de profesie, autorul a hotărât ca lucrarea să se prezinte sub forma unei simple aranjări alfabetică, în genul unei enciclopedii, cu capitole și titluri, care să expună în puține cuvinte definițiile termenilor. Au fost incluse și scurte biografii pentru acei bibliotecari de profesie, editori și alții ale căror nume pot fi legate de o inovație tehnică sau de o fază de activitate profesională sau istorică. În unele cazuri, atunci când s-a considerat oportun, au fost intercalate și referințe bibliografice, dar, din păcate, acestea se referă numai la literatura anglo-saxonă apărută în ultimii ani.

Intinderea subiectelor tratate urmează foarte de aproape prescripțiile (syllabus-ul) examenelor profesionale ale Asociației Bibliotecarilor din Marea Britanie și ale cursurilor speciale ASLIB.

Termenii pe care îi lămurește sînt luați din *Glosarul A.L.A., Codul A. A., Glosarul bibliotecarului, Glosarul de termeni întrebunțați frecvent în documentarea științifică (American Institute of Physics), Glosarul de termeni pentru microfotografie și reproduceri făcute din microimagini (National Microfilm Association)* etc. și din multe alte lucrări referitoare la tipar, hirtie și industriile apropiate.

În cazul în care autorul dă o definiție dezvoltată, este introdusă, la sfîrșitul noțiunii, și sursa care poate să completeze ideea de bază.

Foarte utile sînt capitolele cu privire la prescurtările și istoricul unor instituții și asociații ca: IFLA (FIAB), FID, ABTAPL, SCOTAPLL, ASLIB, ABIS, ALA, HULTIS, dar nu sînt prezentate unele organisme naționale, cunoscute pe plan mondial, ca VINITI sau Deutsche Forschungsgemeinschaft.

O serie de noțiuni sînt amplu dezvoltate: Clasificarea Bibliotecii Congresului, Clasificarea bibliografică, Clasificarea zecimală universală, Clasificarea Colon, administrația bibliotecilor, arhitectură, arhive, bibliotecă-istoric, bibliotecă naționale, publice, de spital, educarea bibliotecarului, indexarea coordonată, planul Farmington (dar lipsesc cu desăvîrșire planurile scandinave și germane cu privire la coordonarea achizițiilor), precum și numeroase noțiuni din domeniul documentării.

La elaborarea celei de-a treia ediții a *Enciclopediei*, și-au dat concursul 50 de specialiști în bibliologie. Aceștia și-au pus la dispoziție timpul și competența lor pentru a prezenta diferite subiecte, în ramurile pe care le cunosc foarte bine, aducînd astfel o valoroasă contribuție. În introducere, este prezentată o listă a prescurtărilor și numelor corespunzătoare numeroșilor specialiști care au colaborat la realizarea acestei lucrări.

Ediția de față a *Enciclopediei biblioteconomiei* prezintă o serie de scăderi, datorate caracterului de enciclopedie limitat la caracteristicile unei enciclopedii a biblioteconomiei anglo-saxone. Cu toate acestea, pentru studenții din învățămîntul bibliotecar și pentru bibliotecarii experimentați, ea poate fi de un real ajutor. De asemenea, această enciclopedie, expresie a unei colaborări fructuoase și de înaltă ținută științifică, poate oferi un exemplu în privința modului de a concepe o astfel de lucrare, realizabilă pe planul unei vaste colaborări între specialiști, exemplu de care să se țină seamă la definitivarea ediției românești a *Vocabularului de bibliologie*.

Simona Nistor

BELETRISTICĂ

Ncagu, Fănuș. *Vară buimacă*. Buc., Editura pentru literatură, 1967. 128 p.

După trei ani de la apariția *Cantonului părăsit*, Fănuș Ncagu publică un nou volum — *Vară buimacă*. În nuvelele care alcătuiesc recenta culegere, atenția cititorului nu este atrasă în special de acțiune. Nu există conflicte sau rezolvări spectaculoase și povestile, bucățile nu stărnesc, poate, un interes deosebit. Accentul cade pe crearea atmosferei, de multe ori cu mijloace ce aparțin mai degrabă poeziei decât prozei.

Foarte în largul său se simte scriitorul când investighează mediul rural, unde înflințește, aidoma lui Sadoveanu, oaze de depozitare de eresuri, de obiceiuri străvechi. Ploaia e invocată cu patimă să fertilizeze ogoarele și „caili griului”, minăți pe sub pământ, se crede că favorizează recolte bogate: iarna se pornesc sărbători vesele, socotite de bun augur pentru zilele întregului an; două piersici descântate de mîna meșteră a babei Anica pun sub ascultarea lui George fulgerole; moartea e anunțată de semne al căror tîlc îl cunosc numai cei inițiați.

Dragostea, privită ca o permanență, emoționantă prin trăinicia ei, constituie substanța nuvelei *Vară buimacă*, poate cea mai izbită din întreg volumul. Înainte de căsătoria sa cu Mihai Droc, Aurelia iubise pe Danacu. Revenit în sat după ispășirea unei detențiuni de șase ani, Danacu își așteaptă iubita cu credința neștrămutată că timpul nu i-a putut schimba sentimentele față de el. Într-adevăr, Aurelia îl va urma, ascultînd de chemarea dragostei sale, mai puternică decît strînsoarea conveniențelor. Soțul, Mihai Droc, nu acționează, convins că nu are dreptul să schimbe destinele celor doi. Nădăjduind însă într-o eventuală reîntoarcere a soției, încearcă zadarnic să-și ușureze așteptarea, sărămițînd timpul, punînd deasul să sune din oră în oră.

În aceeași nuvelă, autorul înregistrează și ultimele clipe ale babei Anica. Bătrîna se stinge pe neobservate, în liniște. Fișese primește sfîrșitul și bătrîna Gherghina din nuvela *Acasă*, revenită în satul ei numai pentru a nu muri printre străini ei în casa natală, după obiceiul rămas din bătrîni. Ideea acceptării senine a sfîrșitului aparține filozofiei oamenilor care au populat în vechime aceste locuri. În cele două nuvele e ceva din alitudinea ciobanului *Mioriței* precum și din atmosfera tulburătorului *De-a v-ați ascuns*. Prezența nepoților la moartea celor două bătrîne sugerează continuitatea generațiilor, curgerea neîntreruptă a vieții.

Cu totul altă optică adoptă scriitorul în nuvela *Luna, ca o limbă de ciine*. Moartea vine de astă dată absurd, frîngînd existente în fază incipientă. Doi copii cad într-un puț și sînt mîncăți de niște cîini sălbatici. Sfîrșitul acesta nu mai este fișec, ordinea obișnuită a lucrurilor este contrazisă și oamenii, îngroziiți și îndurerăți, au o izbucnire de revoltă aruncînd o ploaie de bolovani asupra animalelor.

Și cînd sondează medii diferite de cel țărănesc, autorul apare tentat tot spre observație psihologică. Descoperă nuanțe de mare finețe în legătură cu repercusiunile singurătății asupra sufletului omeneș (*Doi saci de poștă*), urmărește involuția unor ratați (*Zgomotul, larbă vînătă*).

Cu excepția nuvelei *Luna, ca o limbă de ciine* în care autorul folosește la un moment dat un ritm mai rapid, derulînd faptele mai precipitat, celelalte proze se desfășoară molcom, fără grabă. Personajele au gustul rememorărilor, ce strecoară cu ele o undă ide lirism. V vorba eroilor lui Fănuș Ncagu păstra în *Cantonul părăsit* ceva din umorul de bonom al lui Moromete. În *Vară buimacă*, eroii capătă gravitate în vorbire, iar cînd sînt ironici, sînt de o ironie rea, crudă.

Reușitele volumului sînt rezultatele eforturilor spre concentrare ale scriitorului, condeiul său avînd uneori tendințe spre divagare. Culegerea de nuvele *Vară buimacă* își află unitatea, nu în tematică, ci în concepția generală a prozatorului care, față de lucrările precedente, propune aici o viziune mai dură, mai bărbătească, asupra vieții.

G. Mareș

Delavrancea, Cella. *Vraja*. Buc., Editura pentru literatură, 1967. 240 p.

În anul 1946, critica literară, prin cei mai de seamă reprezentanți ai săi — Perpessicius, M. Ralea, Șerban Cioculescu, Vladimir Streinu — saluta cu entuziasm volumul de proză al celebrei pianiste, omagiată, la vîrsta copilăriei, de I. L. Caragiale.

La douăzeci de ani depărtare, scrierile Cellei Delavrancea își păstrează suavitatea de „compuneri muzicale”, cum le definește D. Micu, prefăcătorul actualei ediții.

Povestirile scriitoarei-muziciene au un caracter predominant romantic — cu oameni frumoși pînă la perfecțiune, fără existență reală, vorbind în cadență de poem, pradă unor stări sufletești inefabile și bizare; cu descrieri ale unei naturi paradisiace, de basm: „Pergole încărcate cu trandafiri, grupuri de chiparosi, tufisuri opreau privirea. Treceai sub bolți de plante urcătoare, se desfăcea umbra și, în schirpa soarelui, se zărea marea nemișcată în pulberca luminoasă a dimineții. Potecile de piatră urmau un fir de apă care se topea în cite un bazin minuscule. Bânci, ici și colo, poșteau la un popas lingă arbuști de iasomie cu flori albe ca orezul”. Narațiunea se infiripă în jurul unor elemente fantastice și senzaționale: în *Uraja*, risul unei femei nebune destramă farmecul tesut o olipă între doi îndrăgostiți, idila distrugîndu-se pentru totdeauna, căci chipul iubit va evoca — de aici înainte — risul „de strigoi”. În centrul povestirii *Semul* se află figura unei femei — „piază-rea”, care împrăștie în jur nenorocire. În *Geamăna*, bizareriei de fabulație (asemănarea a doi frați gemeni cu o fată străină lor) se adaugă bizareria psihologică.

Mai aproape sensibilității moderne par a fi povestirile de fapt divers, discrete și delicate; *Broasca* este dedicată descifrării unei psihologii feminine printr-o simplă conversație; *Aperitiv* cturează o stare sufletească profund umană pe parcursul unei scurte plimbari; *Recreație* crează o atmosferă foarte sugestivă și citeva siluete feminine.

Oarecum deosebită este povestirea scrisă în ultima vreme *Bal în strada Eldorado-1890*, mai realistă, cu oameni parcă mai precis conturați.

Proza Celcii Dolavrancea este o lungă introspecție, prin excelență feminină. Scriitoarea este o abilă creatoare de atmosferă, stăpînește cu siguranță arta compoziției și a trecut în scrierile sale un crîmpei din muzica căreia și-a dedicat viața.

M. F.

Răcăciuni, Isaiia. *Amintiri*. Buc., Editura pentru literatură, 1967, 158 p.

Cu rare excepții, amintirile lui Isaiia Răcăciuni sînt legate de anii dintre cele două războaie mondiale cînd, ca secretar literar de editură, a avut prilejul să cunoască pe cei mai mulți dintre scriitorii noștri. El însuși romancier, autor dramatic și cronicar teatral, a frecventat cenele literare, redacțiile gazetelor, sălile de spectacol în focul repetițiilor și al premierelor, a trăit printre actori și regizori, critici de artă și scriitori. Despre această lume, în mijlocul căreia îi plăcea să fie prezent, a păstrat o imagine inedit pitorească, vie, conștinnd împrejurări și reacții semnificative, fără să-i scape nimic din ceea ce putea să-i servească la reconstituirea atmosferei caracteristice vieții noastre literar-artistice din perioada amintită. Dacă în ceea ce comunică despre o persoană anume, nu aduce întotdeauna un plus de informație, așa cum face — de exemplu — Camil Baltazar într-o carte similară ca tematică, intitulată *Contemporan cu ei*, meritul lui Isaiia Răcăciuni este de a fi reușit să reinvie o epocă prin stringența realistă a amănuntelor. Căci, după o experiență îndelungată, el este printre cei mai în măsură să scrie despre modul cum se editau cărțile la noi, despre tirajul și difuzarea lor, să cunoască preferințele cititorilor, să comenteze repertoriile teatrelor, să dezvăluie combinațiile de culise ori cauzele reale care au provocat polemicele în presa vremii. Astfel de precizări, interesante pentru expresivitatea și nuanțarea epocii, se găsesc răspîndite în toată cartea, concepută ca o suită de istorisiri despre oamenii pe care i-a întîlnit și care au însemnat ceva pentru literatura și teatrul românesc.

În cuvîntul introductiv, Isaiia Răcăciuni își lămurește cititorii că nu vor găsi în acest volum de amintiri nici „aprecieri cu potenție de critică literară, nici portretele unor personalități”. În ciuda modestiei autorului, tocmai portretele unor scriitori ca Al. Macedonski, Tudor Arghezi, Ion Minulescu, Camil Potrescu, George Călinescu, Gala Galaction, N. D. Cocea, I. Peltz se rețin, simțindu-se în ele trăsătura de condei a romanțierului. În aceeași măsură au farmec însemnările despre întîlnirile lui Ion Minulescu cu Liviu Rebreanu sau spirituala evocare a trecerii scriitorilor debutanți prin pasajul Macca, unde, în 1929, a luat ființă editura „Cultura națională”. Fugare „puneri în scenă”, ele amintesc pe autorul dramatic, altădată prețuit de G. M. Zamfirescu și Victor Ion Popa, prieteni apropiați, reinviați pentru o olipă prin rememorarea pasiunii lor pentru teatru, ca și Mihail Sebastian, a cărui creație dramatică Isaiia Răcăciuni a definit-o printr-o formulă expresiv cuprinzătoare: „teatrul de evaziune”. Dintre actori, Marici Ventura și lui Louis Jouvet le-a schițat cite un portret, individualizînd pe cea dintîi prin finețea spiritului și eleganța dezinvoltă și pe cel de-al doilea prin arta ssonică și puterea de dăruire interpretativă.

Sînt însă și pasaje în care scenele de viață surprinse nu trec dincolo de anecdoticul îmbîcsit și naiv, de narațiunea mărunță. În însemnările despre I. Slavici, Al. Davilla, Matei Caragiale, Luchian, Arthur Enășescu, Ioachim Botez, respirația artistică este stînjinită de obsesia unor noutăți șocante. De asemenea, unele portrete, la un moment dat, își pierd din spontaneitatea inițială pentru că autorul, contrar propriilor sale principii enunțate în cuvîntul introductiv, adaugă considerații de ordin critic referitor la operă. Este cazul analizei nuvelei *Unul de viață lungă* de N. D. Cocea. Comentariul critic rămîne exterior portretului, Isaiia Răcăciuni negăsind expresia fericită care să dea înțeles profund acestei părți pentru a o face să adere firesc portretului atît de viu al scriitorului.

Amintirile lui Isaiia Răcăciuni sînt însemnările unui om sincer legat de viața noastră cultural-artistică, pioasă rememorare a unor vechi prieteni și, mai presus de orice, un omagiu adus celor care, prin entuziasmul lor, au contribuit la promovarea culturii noastre.

C. S.

Cazimir, Ștefan. Caragiale — universul comic. Buc., Editura pentru literatură, 1967. 280 p.

Universul comic al operei lui Caragiale, care a devenit într-atît patrimoniul publicului încît intră, organic aproape, în atitudinea critică a oricărui cetățean ca factor component de catalogare a oamenilor și a fenomenelor înconjurătoare, a suscitată de-a lungul anilor un nerelaxat interes. Dintre clasicii noștri, Caragiale a generat dezbateri multiple în jurul activității sale din timpul reprezentării pentru prima oară a pieselor lui și pînă astăzi. Dacă discuțiile pentru recunoașterea valorii operei și duratei acesteia s-au prelungit deosebit de mult, pînă în preajma celui de-al doilea război mondial, paralel, în focul polemicilor, cei mai de seamă exegeți ca I. Ibrăileanu, Călinescu, Vianu, Zarifopol, Șerban Cioculescu, Pompiliu Constantinescu au contribuit la aprofundarea și subtilitatea unor strălucite interpretări. Continuător al multora dintre opiniile lor, Ștefan Cazimir vrea să definească esența comicului caragialian într-o lucrare, menită să reprezinte stadiul actual al recepționării operei marelui clasic. În ultima vreme, au existat sfioase tentative de a lega comicul lui Caragiale de comicul absurdului din piesele lui Eugen Ionescu, de a vedea în autorul *Scrisorii pierdute* un precursor al scriitorului francez de origine română. Fără a combate mai pe larg asemenea păreri, cartea lui Ștefan Cazimir indică lipsa de amărăciune a comicului lui Caragiale. Aceasta nu exclude, firește, vehementa satiră, dar elimină ideea primordială în dramaturgia contemporană a absurdului, de dezarmare a omului însingurat într-o lume iremediabil ostilă și de neînțeles, o lume schimonosită caricatural care-l împinge la ridicolul catastrofic. Forța critică a lui Caragiale e tonică, încrezătoare în rațiunea umană capabilă să sesizeze deformări, defecte, neconcordanțe, stupidități și să protesteze împotriva lor. Insuși cunoscutul aforism „Nimic nu arde pe ticăloși mai mult ca risul” conține, cum arată Ștefan Cazimir, sensul „victoriei spirituale obținute pe calea risului asupra răului social temporar inexpugnabil”.

Înainte de a configura universul comic al lui Caragiale, autorul cărții ne oferă cîteva *Repere teoretice* despre comic. După enumerarea principalelor opinii și teorii din antichitate și pînă astăzi, sînt extrase cîteva date fundamentale pentru înțelegerea problemei risului, date axate pe contrastul între pretenție și realitate, între aparență și esență „care se dezvăluie fără știrea celui în cauză sau împotriva voinței lui”.

În capitolul al II-lea al primei părți se succed, prezentate critic, investigațiile mai însemnate în creația lui Caragiale. Se pune accentul pe locul deținut azi în literatura noastră de marele clasic, cînd i-au fost înțelese patriotismul și profunzimea realistă a mesajului artistic. Apoi se expun sursele operei caragialiene de la precursori recunoscuți, ca Alessandri, la influențe, înrudiri, contacte de moment ce au lăsat urme în creația sa. În însurirea izvoarelor prozei lui Caragiale și raportarea lor la opera marelui clasic, Ștefan Cazimir aduce o meticuloasă precizie, o mare bogăție de informații și o siguranță în olasarea și în alegerea materialului proprii, de altfel, întregii lucrări.

Parcurerea tipologiei din piese, schițe și nuvele prilejuiește un spor considerabil de aspecte în caracterizarea personajelor față de cele discutate pînă acum. Reluînd exegezele cele mai nuanțate — în special ale lui Călinescu, Zarifopol, Cioculescu — Ștefan Cazimir subliniază clasicismul ca gen proxim și realismul ca diferență specifică în

viziunea caragialiană asupra omului. Ca motor principal al vieții eroilor, autorul pune în lumină vanitatea și o analizează în diversele ei ipostaze, începînd cu *O noapte furtunoasă* și încheind cu *D-ale carnavalului*. Acesteia din urmă îi sînt descoperite noi și interesante semnificații. Cercetător mai vechi al parodiei în literatura noastră, Ștefan Cazimir discerne intențiile parodice ale piesei, dîndu-le cuvenita interpretare.

În partea finală a volumului, care se ocupă de considerații tehnice în afara de analizarea limbajului și a dicțiunii ca mijloace de expresie ale comioului, o serie de observații originale se referă la compunere, la simetria de construcție a schițelor și a operelor dramatice.

Minuția cercetării bibliografice, fără să ducă la împovărarea expunerii, organizarea judicioasă a materialului, solida sistematizare, gradația logică și bine înlănțuită a argumentării, ilustrată cu exemplificări convingătoare, contribuie la plăcerea de a citi lucrarea. De asemenea stilul olar, evitînd incoerentele, tautologia sau demonstrația încărcată, greoaie — înfîlțite, din păcate, încă destul de des în critica literară — ne convinge că exegetul comicului caragialian știe să se păzească de afectare și să satisfacă, și pe acest plan, cerințele marelui clasic pe care-l analizează.

S. R.

Piru, Al. G. Ibrăileanu — viața și opera. Buc., Editura pentru literatură, 1967. 434 p.

Activitatea lui G. Ibrăileanu — personalitate hotărîtoare în dezvoltarea criticii românești — deși a suscitat multiple discuții și a fost obiectul a numeroase studii, nu s-a bucurat pînă acum de o amplă prezentare monografică. Publicarea volumului, datorat prof. dr. Al. Piru, satisface, de aceea, o cerință majoră a exegezei noastre literare.

Interesul cercetătorului pentru contribuția lui Ibrăileanu la cultura noastră nu este de recentă dată. Analiza operei lui critice și biografice constituie — după cum se menționează în prefață — o teză de doctorat și trebuia să apară la scurtă vreme după biografia conducătorului *Vieți românești* în cursul anilor 1935—1947. Reluarea și îmbogățirea materialului fac din carte un rod mai urziu al istoriografului, un rod de maturitate. Și în prezentul volum se păstrează compartimentarea exegezei în „viață” și „operă”. Aceasta nu se explică printr-o respectare a proiectului inițial, ce prevedea două lucrări separate, ci convingerii autorului că o asemenea despărțire e necesară, „monografia de tip mixt” fiind adesea tributară unei determinări mecanice a producției artistice de către episodul biografic.

Minuind degajat, în spirit călinescian, o informație deosebit de bogată, coroborată cu erudiția sa cunoscută, Al. Piru retracează în liniile ei directorie viața lui Ibrăileanu. El reușește mai ales să surprindă în succesiunea amintirilor, relatărilor, evenimentelor, trăsăturile caracteristice și natura intimă a omului. Ibrăileanu ne apare în atmosfera blîndă a Iașului, cu firea lui visătoare și agitată, cu pedanteria profesorului și ingenuitatea îndrăgostitului, zgîrcit cu somnul și generos cu plimbările nocturne, cărora le aduce fillirea de aripă a veșniciei lui pelorine și zborul avîntat al gândurilor și ideilor îndrăznețe, umaniste.

Biograful insistă asupra anilor de adolescență ce au marcat formația criticului. Un capitol intitulat *Ibrăileanu și femeia* abordează cu discreție și sensibilitate viața erotică a lui Ibrăileanu arătînd cum se leagă ea de atitudinea scriitorului în problema psihologiei feminine, atît de des analizată în studiile despre Turgheniev, Tolstoi și redată cu nespusă comprehensiune în romanul *Adela*.

Partea a doua a monografiei, pornind de la o prezentare evolutivă a concepției ideologice a lui Ibrăileanu, se ocupă de principiile sale estetice și critic-literare. După ce discută rolul moștenirii lui Gherea în reperele estetice ale lui Ibrăileanu, Al. Piru se oprește asupra accepției date de criticul ieșean termenilor de „tendenționism” și „tezism”. El scoate în evidență că tendința în artă e văzută mai nuanțat de Ibrăileanu ca atitudine generală a oricărui creator față de societate. Apoi Al. Piru se referă pe larg la teoria „selecției” și problema specificului național. Cercetătorul, menționînd lucrările de estetică străine lecturate de Ibrăileanu, delimitează clar aportul personal al criticului de la *Viața românească*. Cu multă obiectivitate științifică, Al. Piru arată cum alături de

observații surprinzătoare de judicioase, în ce privește problema specificului național, la Ibrăileanu dăinuie, atât în *Spiritul critic în cultura românească*, cât și într-o serie de articole, de regionalism pro-moldovean deformat. În genere, căldura față de activitatea neobosită a lui Ibrăileanu nu imprimă lucrării o tendință apologetică. Chiar în legătură cu ideile poporaniste, autorul monografiei nu rupe, ca alți exegeți, opera de istorie și critică literară a conducătorului *Vieții românești* de credințele lui politice. În pofida unei poziții eclectice a revistei, aceste idei își fac loc în analiza unor scrieri și selectarea unor creatori ca, de exemplu, în cazul lui Spiridon Popescu.

Combătînd părerea alunecării spre estetism a lui Ibrăileanu spre sfîrșitul vieții, Al. Piru consideră că linia „onoretismului” se continuă în opera sa.

Urmărind de-a lungul activității criticului aplicarea principiilor estetice și criteriile criticii literare este subliniat și comentat cu atenție rolul lui Ibrăileanu în editarea și analizarea clasicilor, mai ales a lui Eminescu, în stabilirea unui contact strîns cu literatura universală și în promovarea tinerelor talente.

Alte capitole din pantea a doua a monografiei sînt consacrate romancierului și moralistului.

Dînd ample citate din cugetările lui Ibrăileanu strînse în *Privind viața*, autorul ne dezvăluie, prin sentințele uneori amare ale literatului, dar fără să-i umbrească echilibrul, optimismul, noi laturi menite să întregescă imaginea criticului ieșean.

Ultimele pagini cuprind notații asupra stilului operei critic-literare a lui Ibrăileanu, stil funcțional care-și schimbă arsenalul în conformitate cu tema dezbătută, stil pus în slujba ideilor care au dăruit atîta efervescență existenței marelui om de cultură și vieții noastre literare.

Plină de farmec în relatarea biografică ce realizează un portret viu și convingător, sistematică, precisă, clară în prezentarea operei, fundamentată pe o mare bogăție documentară, monografia lui Al. Piru despre G. Ibrăileanu este o contribuție foarte importantă în cunoașterea și înțelegerea activității criticului *Vieții românești*.

Sanda Radian

Vladimov, Gheorghe. *Marele zăcămint*. Buc., E.P.L.U., 1967. 151 p.

Cititorul român face cunoștință prin nuvela *Marele zăcămint* cu Gheorghe Vladimov, unul dintre tinerii reprezentanți ai prozei sovietice. Tradusă în numeroase țări, nuvela a fost înregistrată favorabil de critici, fiind considerată un succes al literaturii contemporane.

Acțiunea se consumă la cariera Loznea, din regiunea anomaliilor magnetice Kursk. Aici, de cităva vreme, se caută cu înverșunare minereu de fier. Însă „marele zăcămint” rămîne ascuns, undeva, sub straturile de argilă cleioasă, refuzînd să se dăruie oamenilor, oare încep să se îndoiască de existența lui.

Pe tînărul șofer Viktor Proneakin, protagonistul nuvelei, îl caracterizează o sete grozavă de muncă, ceea ce îl face să exclame entuziasmat, privind forfota colosală din carieră: „Aici știu că e de lucru, măiculiță”. Viktor concepe viața ca o permanentă luptă cu inerția, cu compromisul, socotind că nu trebuie să-și cruțe forțele pentru a se realiza deplin. De aceea, nu acceptă un trai liniștit, searbăd, ci preferă să străbată drumuri lungi, în cabinele alăturate de familiare ale autocamioanelor, oriunde se deschide un nou șantier.

Ajuns la Loznea, e primit în brigada lui Mațuev. Nerăbdător să arate cât mai curînd tot ce poate, avînd convingerea că în aceste locuri se află din belșug minereu „pînă în centrul pămîntului, așa că o să ai ce scormoni o mică de ani”, Viktor nu ascultă de sfatul tovarășilor săi și, efectuînd curse sub bătaia necruțătoare a ploii, se prăbușește cu mașina în prăpastie. Jertfa lui Proneakin apare inutilă. Cariera n-ar fi pierdut nimic dacă exploatarea filonului ar fi început cu o zi sau două mai tîrziu. Dar, expunîndu-se conștient primejdiilor drumului mustind de apă, Viktor și-a exprimat bucuria sinceră că mașina lui e prima care transportă bucăți din prețiosul zăcămint și că el, Proneakin, nu este un oarecare, ci un adevărat as al volanului.

Cantea e populată cu personaje uimitor de tinere. Oamenii, strînși laolaltă din diferite unghiuri ale țării, nu sînt nici mai buni, nici mai răi decît alții. Autorul sugerează că adevărata bogăție, „marele zăcămint” se găsește, de fapt, în sufletele lor.

Eroii cărții visează deseori, fascinați de o lume viitoare, pe care o făuresc cu mîinile lor aspre, puternice. Muncesc cu pasiune, discută mult despre fericire, dansează, dormici să trăiască cît mai din plin. E impresionant să descoperi cîtă gingășie se ascunde sub aparenta duritate a acestor tineri.

Trăind intens viața, ei n-au timp să se gîndească la eventualitatea morții, și accidentul lui Pronceakin nu-l iau în serios, nevenindu-le să creadă că prietenul lor, atît de îndrăzneț și puternic, ar putea pleca definitiv.

Ultimele pagini ale cărții se citesc cu amărăciune. În carieră, excavatoarele mușcă cu lăcomie din vîna albăstruiă a zăcămintului, autobasculantele gonesc cu motoarele încinse pe serpentine, numai Viktor Pronceakin va lipsi de aici pentru totdeauna.

Stilul lui Gheorghe Vladimov se remarcă prin sobrietate, perfect adecvată la întîmplările cărții. Autorul, probabil bine familiarizat cu pulsul marilor șantiere, schitează în trăsături sigure panorama vastă a exploatării miniere.

Vladimov a surprins cîteva secvențe admirabile cum ar fi de pildă cea a alunecării încete și implacabile a mașinii lui Viktor, sub privirile îngrozite ale muncitorilor care asistă neputincioși, fiecare sperînd că tînărul cam teribilist, dar simpatic, de la volan, printr-o mișcare măiestră, va evita prăbușirea. După pagini în care narațiunea se desfășoară obișnuit, „tradițional”, aici e folosit un procedeu des uzitat de proza „modernă” — „suspensul”.

Memorabile sînt și clipele întîlnirii șoferului, care duce la spitalul din oraș corpul lui Viktor pentru disecție, cu soția acestuia. Discuția celor doi se desfășoară pașnic, cu întrebări și răspunsuri banale, care însă, proiectate pe fondul nenorocirii, apar teribile. Șoferul nu știe cine-i femeia care-i vorbește, iar aceasta nu bănuiește catastrofa și își deagă în continuare nădejtile de șantier, unde crede că o așteaptă omul drag.

Autorul nu insistă mai mult, nu dorește să arate modul cum a reacționat femeia cînd a auzit îngrozitoarea veste, și novela se încheie brusc și simplu, întîmplările urmînd să se deruleze încă în mintea cititorului.

Cartea lui Vladimov e dramatică, totuși nu deprimantă, scriitorul pornind relatarea faptelor de la o înțelegere superioară a vieții.

G. A.

Gulian, C. I. **Omul în folclorul african.** Buc., Editura pentru literatură universală, 1967. 376 p.

Realizat pe baza unei bogate documentări de specialitate, dar în același timp cu evidente calități literare care-l fac foarte accesibil publicului larg, volumul înfățișează trăsăturile esențiale ale folclorului literar african. Punînd în lumină caracterul profund umanist al creației folclorice literare aparținînd popoarelor africane, autorul dă totodată cititorului posibilitatea să cunoască pagini atrăgătoare de evidentă valoare literară: considerațiile teoretice sînt bogat exemplificate (uneori integral, alteori fragmentat) cu povestiri, basme, legende, fabule, zicale, ghicitori și versuri. Datorită izbitelilor traducerii semnate de Maria Banuș, acestea din urmă aduc din plin în fața cititorului farmecul poeziei africane.

Georgescu, P. A. **Teatrul spaniol clasic.** Buc., Editura pentru literatură universală, 1967. 320 p.

Volumul este consacrat, în primul rînd, perioadei de maximă înflorire a teatrului spaniol — Renașterea și secolul de aur — dar, într-un capitol introductiv, se studiază și originile literaturii dramatice precum și puținele texte și mărturii privitoare la manifestările acesteia în evul mediu. Cititorii vor afla lucruri noi despre dramaturgi relativ cunoscuți în țara noastră (Lope de Vega, Cervantes, Calderón de la Barca, Tirso de Molino) și vor avea surpriza descoperirii altor autori, mai puțin cunoscuți la noi, dar nu mai puțin atrăgători (Gil Vicente, Lope de Rueda, Alarcón, Moreto și alții).

French, Warren. Frank Norris. Buc., E.P.L.U. 1967, 301 p.

Publicată în 1962, monografia închinată de Warren French, profesor la Universitatea statului Kansas, lui Frank Norris, autorul romanului *Caracatița*, apărut la noi în colecția „Clasicii literaturii universale”, prezintă și sistematizează rezultatele ansamblului cercetărilor critice privind opera acestui scriitor care a contribuit în mod hotărîtor la reorientarea romanului american, deschizînd calea pe care auveau să pășească Jack London, Upton Sinclair și Theodore Dreiser. Monografia are meritul că ne permite să urmărim, în aplicațiile ei concrete la scrierile lui Norris, evoluția criticii americane de-a lungul ultimilor 50—60 de ani. De asemenea, întrucît cele mai multe dintre cercetările asupra operei lui Norris sînt foarte recente, ea ne îngăduie să cunoaștem tendințele și metodele criticii literare americane actuale.

1 OCTOMBRIE 1949. *A fost proclamată Republica Populară Chineză.*

6 OCTOMBRIE. Cu 75 de ani în urmă, în 1892, s-a stins din viață poetul englez ALFRED TENNYSON (n. 1809).

7 OCTOMBRIE 1949. *A fost proclamată Republica Democrată Germană.*

11 OCTOMBRIE. Acum 155 de ani, în 1812, s-a născut EUDOXIU HURMUZAKI, istoric și om politic român (m. 1874).

Eudoxiu Hurmuzaki s-a preocupat de adunarea documentelor latine și germane referitoare la români. Colecția de documente intitulată *Colecția Hurmuzaki*, cuprinde documente externe privitoare la istoria românilor. Are 44 de volume și a fost publicată de Academia Română începând din 1887. La această colecție au colaborat mai mulți istorici, însă documentele pentru primele 11 volume (1874—1899) au fost adunate de Eudoxiu Hurmuzaki.

12 OCTOMBRIE. Se împlinesc 475 de ani de când CRISTOFOR COLUMB, navigator genovez, a debarcat pe insula San Salvador. Continentul nou descoperit de Columb a căpătat mai târziu numele de America (1492).

Jurnalul de bord al lui Cristofor Columb. Buc., Edit. științifică, 1961. 232 p.
Aderca, Felix. *Amiralul oceanului, Cristofor Columb.* Ed. a 2-a. [Buc.] Ed. tineretului, 1963. 664 p.

14 OCTOMBRIE. În urmă cu 190 de ani, în 1777, s-a născut scriitorul român COSTACHI CONACHI (m. 1849).

Conachi, Costachi. *Scrieri alese.* Buc., E.P.L., 1963. 324 p.
Primii noștri poeți. Culegere de versuri. Buc., E.S.P.L.A., 1954. 180 p.

18 OCTOMBRIE. Se împlinesc 60 de ani de la nașterea (1907) scriitorului român MIHAIL SEBASTIAN (m. 1945).

Sebastian, Mihail. *Opere alese.* Vol. 1-2. [Buc.], E.P.L., 1962. Vol. 1. Teatră. Cronici dramatice. Vol. 2. Proză. Publicistică; Accidentul. Roman. [Buc.], E.P.L., 1962. 256 p.; *Jocul de-a vacanța — Steaua fără nume — Ultima oră.* [Buc.], E.P.L., 1965. 392 p.
Elvin, B. *Teatrul lui Mihail Sebastian.* Buc., E.S.P.L.A., 1955. 108 p.

25 OCTOMBRIE. Ziua Forțelor Armate ale Republicii Socialiste România.

26 OCTOMBRIE. Comemorarea a 10 ani de la moartea (1957) lui NIKOS KAZANTZAKIS, dramaturg și romancier grec de orientare umanistă (n. 1883).

1 NOIEMBRIE. Se împlinesc 80 de ani de când a apărut la Iași primul număr al gazetei *Muncitorul*, purtind subtitlul „Organ al Partidei muncitorilor” (1887).

3 NOIEMBRIE. Se împlinesc 85 de ani de la moartea (1882) pictorului român ION ANDREESCU (n. 1850).

I. Andrescu. [Plănt. Prezentare de Paula Constantinescu]. Buc., Muzeul de artă al R.P.R., 1962. 8 p.
Ion Andrescu. [Album]. Text de Radu Bogdan. Buc., Edit. Meridiane, 1962. 10 p.

6 NOIEMBRIE. Cu 80 de ani în urmă, în 1887, s-a stins din viață poetul revoluționar francez EUGENE POTTIER, autorul textului *Internaționalăi* (n. 1816).

— Se împlinesc 85 de ani de la nașterea (1882) lui AUREL VLAICU, strălucit pionier al aviației românești (m. 1913).

Aurel Vlaicu (1882—1913). [Bibliografie]. [Buc.], Edit. Academiei R.P.R., 1955. 56 p.
Carafoli, Elie. *Aurel Vlaicu — pionier al aviației românești.* Ed. a 2-a. Buc., 1960. 63 p.
Gheorghiu, Constantin C. *Aurel Vlaicu, un precursor al aviației românești.* [Buc.], Edit. tehnică, 1960. 272 p.
Milorian, Sergiu. *Aurel Vlaicu.* [Buc.], Edit. tineretului, 1962. 255 p.

7 NOIEMBRIE. SE SĂRBĂTORESCE 50 DE ANI DE LA VICTORIA MARI REVOLUȚII SOCIALISTE DIN OCTOMBRIE (1917).

— Acum 100 de ani, în 1867, s-a născut fiziciană și chimista franceză de origine poloneză MARIA CURIE-SKŁODOWSKA, laureată a Premiului Nobel (m. 1934).

Cotton, Eugénie. *Cei patru Curie și radioactivitatea.* [Buc.], Edit. științifică, 1965. 200 p.

8 NOIEMBRIE 1901. S-a născut GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ, fiu credincios și conducător de seamă al partidului și poporului român, militant eminent al mișcării comuniste și muncitorești internaționale (m. 1965).

10 NOIEMBRIE. Ziua mondială a tineretului.

16 NOIEMBRIE. Se împlinesc 250 de ani de la nașterea (1717) lui JEAN D'ALEMBERT, filozof iluminist și matematician francez (m. 1783).

Materialiștii francezi din veacul al XVIII-lea. [Antologie]. Buc., Edit. de stat pentru literatură științifică, 1954. 415 p.

17 NOIEMBRIE. Ziua internațională a studenților.

— În urmă cu 50 de ani, în 1917, a murit AUGUSTE RODIN, sculptor și pictor francez (n. 1840).

18 NOIEMBRIE. Se împlinesc 15 ani de la moartea (1952) lui PAUL ELUARD, poet francez, unul dintre scriitorii de seamă ai Rezistenței franceze (n. 1895).

Eluard, Paul. *Frații care văd.* Scrieri despre artă. [Buc.]. E.S.P.L.A., 1957. 96 p.; *Poeme pentru toți.* Culegere de poeme 1917—1952. Buc., E.S.P.L.A., 1955. 231 p.

19 NOIEMBRIE. Acum 20 de ani, în 1947, s-a stins din viață savantul român EMIL RACOVITĂ, specialist în domeniul răscolului, explorator al Antarcticii (n. 1868).

Racoviță, Emil. *Opere alese.* [Buc.], Edit. Academiei R.P.R., 1964. 811 p.; *Speologia. O știință nouă a străvechilor taine subpământestii.* Buc., Edit. științifică, 1963. 88 p.; *Spre Sud.* Prin Patagonia și spre Polul Sud, Ed. a 2-a. [Buc.], Edit. tineretului, 1959. 104 p.; *Albu, Paula. Emil Racoviță și concepția sa biologică.* Buc., Edit. agro-silvică de stat, 1956. 159 p.

21 NOIEMBRIE. Se împlinesc 80 de ani de la moartea (1887), lui Petre Ispirescu, folclorist și scriitor român (n. 1830).

Ispirescu, Petre. *Basme.* [Antologie]. [Buc.], Edit. tineretului, 1965. 223 p.; *Basme.* [Cuvint înainte de Eusebiu Camilar]. me. Ed. a 2-a adăugită. [Buc.], Edit. tineretului, Edit. tineretului, 1959. 184 p.; *Basretului,* 1965. 152 p.; *Basme, legende, snoave.* [Buc.], E.S.P.L.A., 1960. 360 p.

Petre Ispirescu povestind copiilor. [Buc.], Edit. tineretului, 1960. 144 p.

Ispirescu, Petre. *Povești.* [Buc.], Edit. tineretului, 1966. 64 p.; *Prislea cel voinic și merele de aur.* [Buc.], E.P.L., 1965. 296 p.

22 NOIEMBRIE. În urmă cu 125 de ani, în 1842, s-a născut JOSE MARIA DE HEREDIA, poet francez de origine cubană, reprezentant al școlii parnasiene (m. 1905).

27 NOIEMBRIE. Anul acesta se împlinesc 1975 de ani de la moartea (8 i.c.n.) lui HORATIU (QUINTUS HORATIUS FLACCUS), mare poet latin (n. 65 i.c.n.).

Horatius Flaccus. Quintus. [Opere alese]. [Buc.], Edit. tineretului, 1961. 188 p.; *Sătre și epistole.* [Buc.], E.S.P.L.A., 1959. 232 p.

Călinescu, G. *Studii și conferințe.* Horațiu — Tasso — Cervantes. — Cehov. Buc., E.S.P.L.A., 1956. 263 p.

28 NOIEMBRIE. La 28 noiembrie 1820 s-a născut FRIEDRICH ENGELS.

— Se împlinesc 115 ani de la moartea (1852) lui NICOLAE BĂLCESCU, mare om politic, istoric și gânditor democrat-revoluționar român (n. 1819).

Bălcescu Nicolae. *Opere.* Vol. 1—4. Buc., Edit. Academiei R.P.R., 1953—1964; *Opere alese.* Vol. 1-2. Buc., E.S.P.L.A., 1960; *Scrieri alese.* Buc., Editura tineretului, 1961. 208 p.; *Românii sub Mihai-Viteazul Viteazul.* Vol. 1-2. [Buc.], Edit. tineretului, 1965; *Scrieri militare alese.* Buc., Edit. militară, 1957. 611 p.

Almas, Dumitru. *Bălcescu, democrat-revoluționar.* Ed. a 2-a. Buc., Edit. științifică, 1962. 72 p.; *Un om în furtund.* [N. Bălcescu]. [Buc.], Edit. tineretului, 1965. 312 p.

Călinescu, George. *Iubita lui Bălcescu.* [Catină damnată — Noi vrem pământ! Narațiuni]. [Buc.], Edit. tineretului, 1955. 112 p.

Jebelleanu, Eugen. *Bălcescu* [Poem]. [Buc.], Edit. tineretului, 1963. 100 p.

Paș. Ion. *Încămplări cu Bălcescu.* Ed. a 3-a. Buc., Edit. tineretului, 1963. 248 p.

Petrescu, Camil. *Bălcescu.* [Buc.], Edit. tineretului, 1961. 276 p.

Petrescu, Camil. *Un om între oameni.* [Nicolae Bălcescu]. Roman. [Vol.] 1—5. [Buc.], Edit. pentru literatură, 1962. (Biblioteca pentru toți).

29 NOIEMBRIE 1945. *Proclamația Republicii Populare Federative Iugoslavia (din 1963 — Republica Socialistă Federativă Iugoslavia).*

— Se împlinesc 45 de ani de la moartea (1922) lui VASILE LUCACIU, om politic român care a desfășurat o largă campanie în favoarea unirii Transilvaniei cu România (n. 1852).

30 NOIEMBRIE. Se sărbătorește 300 de ani de la nașterea (1667) scriitorului irlandez JONATHAN SWIFT (m. 1745).

Swift, Jonathan. *Călătoriile lui Gulliver.* Ed. a 3-a. [Buc.], Edit. tineretului, 1964. 352 p.

Gheorghiu, Mihnea. *Orientări în literatura străină.* Buc., E.S.P.L.A., 1958. 403 p.

1 DECEMBRIE. Ziua Africii.

— Se împlinesc 85 de ani de la nașterea (1882) lui GEORGE PASCU, lingvist și istoric literar român (m. 1949).

— Acum 75 de ani, în 1898, s-a născut scriitorul român CEZAR PASCU (m. 1961).

Petrescu, Cezar. *A Viahuță și epoca sa*. [Buc.], E.S.P.L.A., 1954. 44 p.; *Ajun de revoluție 1848*. [Buc.], E.S.P.L.A., 1954. 204 p.; *Apostol*. [Roman]. [Buc.], E.P.L., 1963. 408 p.; *Aurul negru* [Roman]. [Buc.], E.P.L., 1961. 560 p.; *Calea Victoriei-Duminica orbului*. [Romane]. [Buc.], E.P.L., 1965. 623 p.; *Cele dinții povestiri*. Buc., E.S.P.L.A., 1958. 252 p.; *Drumul cu plopi*. [Nuvele]. [Buc.], E.P.L., 1961. 678 p.; *Fram, ursul polar*. [Buc.], Edit. tineretului, 1964. 184 p.; *Intunecare*. Roman. [Vol. 1-2. Ed. a 2-a. Buc.], E.P.L., 1965; *Moara de la Cotul Dracului*. [Buc.], Edit. tineretului, 1961. 232 p.; *1907*. [Vol. 1-3]. (Buc.), E.S.P.L.A., 1957; *Oameni de ieri, oameni de azi, oameni de mâine*. [Buc.], Edit. tineretului, 1956. 627 p.; *Oraș patriarhal*. Buc., E.S.P.L.A., 1961. 482 p.; *Vino și vezi*. [Buc.], Edit. tineretului, 1954. 398 p.; *Vladim sau Drumul pierdut*. [Buc.], E.P.L., 1962. 536 p. Gafița, Mihal. Cezar Petrescu. [Buc.], E.P.L., 1963. 324 p.

5 DECEMBRIE. Se împlinesc 95 de ani de la nașterea (1872) pictorului român GHEORGHE PETRAȘCU, reprezentant de seamă al picturii românești contemporane (m. 1949).

Crăciun, Eugen. *Gh. Petrașcu*. [Buc.], E.S.P.L.A., 1956. 36 p. Oprescu, George. *Gheorghe Petrașcu*. [Monografie]. Buc., Meridiane, 1963. 79 p.

9 DECEMBRIE. Cu 250 de ani în urmă, în 1717, s-a născut J.J. WINCKELMANN, arheolog și istoric de artă german, primul care a studiat în mod științific monumentele antichității (m. 1768).

10 DECEMBRIE. În urmă cu un secol, în 1867, s-a născut GRIGORE ANTIPA, biolog darvinist român (m. 1944).

Grigore Antipa. (1867-1944) [Buc.], Edit. Academiei R.P.R., 1961. 84 p.

12 DECEMBRIE. Acum 175 de ani, în 1792, a murit D. I. FONVIZIN, scriitor satiric rus (n. 1745).

Fonvizin, Denis Ivanovici. *Neisprăvitul*. [Buc.], Cartea rusă și E.S.P.L.A., 1953. 127 p.; *Teatru*. [Buc.], Cartea rusă, 1953. 162 p.

14 DECEMBRIE. Se împlinesc 95 de ani de la nașterea (1872) criticului literar român ILARIE CHENDI (m. 1913).

17 DECEMBRIE. Acum 55 de ani, în 1912, a murit SPIRU HARET, matematician, pedagog și om politic român (n. 1851).

27 DECEMBRIE. Se împlinesc 70 de ani de la nașterea (1897) lui TUDOR VIANU, estetician, istoric literar, filozof al culturii și scriitor român (m. 1964).

Vianu, Tudor. *Alexandru Odobescu*. [Buc.], E.S.P.L.A., 1960. 164 p.; *Arghezi, poet al omului. Cântare omului în cadrul literaturii comparate*. [Buc.], E.P.L., 1954. 247 p.; *Artă prozatorilor români*. Vol. 1-2. [Buc.], E.P.L., 1966; *Cervantes*. [Buc.], E.S.P.L.A., 1955. 40 p.; *Despre stil și artă literară*. [Buc.], Edit. tineretului, 1965. 247 p.; *Dicționar de maxime comentat*. Buc., Edit. științifică, 1962. 296 p.; *Goethe*. [Buc.], E.P.L., 1962. 108 p.; *Idelle lui Stendhal*. Buc., E.S.P.L.A., 1959. 140 p.; *Jurnal*. Buc., E.P.L., 1961. 328 p.; *Literatura universală și literatura națională*. Buc., E.S.P.L.A., 1956. 303 p.; *Postume*. Buc., E.P.L., 1966. 224 p.; *Probleme de stil și artă literară*. [Buc.], E.S.P.L.A., 1955. 228 p.; *Problemele metaforei și alte studii de stilistică*. [Buc.], E.S.P.L.A., 1957. 264 p.; *Schiller*. Buc., Edit. tineretului, 1961. 220 p.; *Studii de literatură română*. [Buc.], Edit. didactică și pedagogică, 1965. 700 p.; *Studii de literatură universală și comparată*. Ed. a 2-a. [Buc.], Edit. Academiei R.P.R., 1963. 688 p.; *Tudor Arghezi*. Buc., Edit. didactică și pedagogică, 1964. 59 p.; *Versuri*. [Buc.], E.S.P.L.A., [1958]. 101 p.; *Voltaire*. [Buc.], Edit. tineretului, 1955. 102 p. Biberi, Ion. *Tudor Vianu*. [Buc.], E.P.L., 1966. 272 p.

30 DECEMBRIE. Se împlinesc 45 de ani de la constituirea Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste (1922).

— SĂRBĂTORIREA A 20 DE ANI DE LA ABOLIREA MONARHIEI ȘI PROCLAMAREA REPUBLICII POPULARE ROMÂNE (1947). LA 21 AUGUST 1965. ȚARA NOASTRĂ A DEVENIT REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA.

CATALOGAREA (III)

1.215 *) *Descrierea la titlu.*

În consultația anterioară s-a arătat că descrierea principală este de două feluri: *descrierea la autor și descrierea la titlu.*

Descrierea la titlu se face pe baza schemei indicate mai jos**). Descrierea începe pe primul rînd, plecînd de la prima linie verticală. Ca vedetă sorvește titlul cărții. Observațiile și adnotarea se trec în același mod ca în descrierea la autor.

	Titlul și subtitlul.	Datele
		publicării. Caracterizarea cantitativă. (Antetitlul. Colecția). Observațiile .... Adnotarea ....

Schema descrierii la titlu

Se descriu la titlu următoarele categorii de publicații :

a) Cărțile *anonime* (înțelegîndu-se prin acestea cărțile al căror autor nu este indicat în carte și care nu a putut fi stabilit cu ajutorul altor izvoare):

	Exploatarea	centralelor	electrice.	Biblio-
		grafie.	București, 1966.	(Institutul central de documentare tehnică).

Descrierea unei cărți anonime la titlu

*) Numerotarea este dată în continuarea celei din : *Catalogarea (II)*, apărută în numărul 8/1967 al revistei noastre.

***) Schema descrierii la titlu folosită pînă în prezent de șeșele tipărite diferă de schema de mai sus.

b) Cărțile de patru autori :

Numele tuturor celor patru autori se notează în descriere după locul pe care-l ocupă pe pagina de titlu: în *observații*, dacă ele figurează pe pagina de titlu înaintea titlului; în *datele de subtitlu*, dacă ele figurează pe pagina de titlu după titlu, menținându-se în ambele cazuri, forma și ordinea de pe pagina de titlu.

Pentru autori se fac descrieri complementare, cu libertatea pentru bibliotecile mici de a face numai o singură descriere complementară (pentru primul autor):

	Cartea crescătorului de animale.	Bucu-
	rești, Editura agro-silvică, 1965.	
	248 p.	
	p. Înaintea titl. aut.: Stelian Dinescu,	
	Igor Hăjdău, Vasile Șuță, Traian Negruțiu.	

Descrierea unei cărți de patru autori, indicați înaintea titlului

	Cultura porumbului în podișul Sucevei,	
	de M. Cristea, D. Scurlu, I. Reichbuch, D. Catargiu	
	București, Editura agro-silvică, 1965.	
	56 p. cu fig.	(Statul popular al regiunii
	Suceava. Consiliul agricol).	

Descrierea unei cărți de patru autori, indicați după titlu

c) Cărțile de cinci sau de peste cinci autori :

Se urmează regulile indicate mai sus, cu deosebirea că se reproduc în descriere numai numele primilor trei autori, urmate de semnul omisiunii (...) trei puncte, care înlocuiesc numele celorlalți autori, nemenționate în descriere.

d) *Culegerile* de lucrări independente, de mai mult de trei autori și cu un titlu colectiv :

	Probleme ale construcției de stat în	
	Republica Socialistă România. /Culegere de studii/.	
	București, Editura politică, 1966.	
	320 p.	

Descrierea unei culegeri cu titlu colectiv

e) *Enciclopediile* (dicționare, lexicoane, apărute fără nume de autor), *revistele*, *ziarele*. În bibliotecile mici revistele și ziarurile pot fi oglindite în liste alfabotice.

1.216 *Descrierea lucrărilor în mai multe volume*. Prin lucrări în mai multe volume se înțeleg lucrările apărute în două sau în mai multe volume, cărți, fascicule, părți separate unite printr-un titlu colectiv și alcătuit un tot unitar, spre deosebire de colecții și de reviste.

Potrivit regulilor generale, lucrările în mai multe volume pot fi descrise *la autor* sau *la titlu*.

Există două metode pentru descrierea lucrărilor în mai multe volume :

a) *descrierea centralizată* a întregii lucrări, pe o singură fișă, cu continuarea pe altele, dacă descrierea nu încapă numai pe o fișă;

b) *descrierea separată* a fiecărui volum, ca pentru orice lucrare apărută într-un singur volum.

Descrierea centralizată a lucrărilor în mai multe volume cuprinde două părți: *partea generală și specificația*.

În *partea generală* se notează numele autorului, titlul, subtitlul (dacă fiecare volum nu are un subtitlu distinct), indicația volumelor, părților etc. existente în bibliotecă, numărul de ordine al ediției, datele publicării, antetitlul.

Dacă în bibliotecă există toate volumele, în descriere se indică numai primul și ultimul volum, legate printr-o linioară (Vol. 1—3). Dacă din lucrare nu s-a primit decât o parte din volume, celelalte urmând a fi primite pe măsura apariției lor, numărul ultimului volum se notează cu creionul, pentru ca atunci când sosește un alt volum, să se poată șterge însemnarea și să se noteze numărul noului volum. Când sosește cel din urmă volum, însemnarea se definitivează cu cerneală.

Dacă volumele au apărut în ani diferiți, în descriere se indică primul și ultimul an, legați printr-o linioară (1960—1965).

În locul caracterizării cantitative se notează numărul total al volumelor.

Specificația, adică indicația informațiilor privind fiecare volum separat, urmează după partea generală.

Descrierea fiecărui volum începe pe al doilea rând, de la a doua linie verticală și se continuă pe rândurile următoare, de la prima linie verticală.

În specificație se indică numerele și titlurile (sau subtitlurile) diferitelor volume, dacă acestea au un titlu (sau un subtitlu) independent. Anul publicării se indică în cazul când diferitele volume au apărut în ani diferiți. Se indică de asemenea numărul paginilor și existența ilustrațiilor.

Dacă volumele nu au titluri independente, se notează numărul fiecărui volum, anul publicării (dacă este diferit pentru fiecare volum) și numărul de pagini. În asemenea cazuri bibliotecile mici pot renunța la specificație.

	Anania, George	
		Corsarul de fier. Vol. 1—2. București, Editura tineretului, 1965.
		2 vol. (Clubul tinerarilor. 2—3).
		Vol. 1. 64 p.
		Vol. 2. 64 p.

Descrierea unei lucrări în mai multe volume la autor

În descrierea unei lucrări în mai multe volume în curs de apariție, specificația începe pe o fișă nouă pentru a face posibilă introducerea diferitelor însemnări după partea generală: schimbarea denumirii editurii etc.

Fiecare fișă se numerotează, iar pe recto fișei a doua și a celor următoare se înscriu pe primul rând, de la prima linie verticală, numele autorului și titlul prescurtat al lucrării, urmat de semnul omisiunii (...) trei puncte și, între paranteze rotunde, de mențiunea „urmare” în formă prescurtată: (urm.).

După cum am arătat în consultația anterioară, lucrările în mai multe volume au, de obicei, două pagini de titlu, cea din stînga — *generală*, conținînd datele privitoare la întreaga lucrare, cea din dreapta — *specială*, cuprinzînd informații referitoare numai la volumul respectiv. Datele pentru partea generală a descrierii se iau din pagina de titlu generală, iar cele necesare pentru specificație — din pagina de titlu specială a fiecărui volum.

	Lenin, Vladimir Ilici	
București, de marxism-	Opere complete. Ediția a 2-a. Vol. 1 — 6. Editura politică, 1961 — 6 vol. (Institutul leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).	(Vezi fișa urm.)

*Descrierea unei lucrări în mai multe volume în curs de apariție.
Partea generală*

Lenin, V. I.	Opere complete . . .	(urm.)
facș. + 2 f.	Vol. 1. 1893—1894. portr. + 3 f. facș.	1960. 632 p. cu
p. cu facș.	Vol. 2. 1895—1897. + 1 f. portr. + 1 f. pl.	1960. XIII + 666
1961. + 4 f. diagr.,	Vol. 3. Dezvoltarea capitalismului în Rusia. XV + 771 p. cu facș. și diagr. + 1 f. portr. facș. și tab.	(Vezi fișa urm.)

*Descrierea unei lucrări în mai multe volume în curs de apariție.
Specificația*

Cînd volumele unei lucrări în mai multe volume nu intră toate deodată în bibliotecă, ci pe măsura apariției lor, se poate face pentru fiecare volum o descriere separată, urmînd ca, la încheierea lucrării, descrierile să fie unificate după modelul de mai sus.

	Lenin, Vladimir Ilici	
Vol. 7 Septembrie 1902—septembrie 1903. reșți, Editura	Opere complete. Ediția a 2-a. politică, 1962.	Bucu-
	XIX + 616 p. + 6 f. facș.	

Descrierea separată a unui volum dintr-o lucrare în mai multe volume

1.217 *Insemnările bibliotecarului pe fișa de catalog.* Fișele de catalog sînt completate cu diferite însemnări cu rol organizatoric. Aceste însemnări constau din: *cota cărții, numărul de inventar, informația despre descrierile auxiliare, indicele de clasificare zecimală complet.*

Cota cărții se alcătuiește în bibliotecile publice din indicoale de clasificare zecimală prescurtat, extras din *Tabelele prescurtate*, anexă la manualul *Clasificarea zecimală* și din semnul de autor, compus din inițiala numelui autorului și din cifra indicînd prima silabă a numelui autorului, luată din *Tabelele de autori*, a două anexă la același manual. Cota se notează în fișa cu descrierea principală în felul următor:

Indicele de clasificare zecimală prescurtat se scrie în colțul de sus din stînga al fișei, deasupra primului rînd, iar semnul de autor dedesubt, pe al doilea rînd.

Celelalte însemnări se notează pe verso fișei cu descrierea principală din catalogul alfabetic, întoarsă cu perforația în sus. Astfel:

Numărul de inventar se notează în colțul de jos din stînga. Dacă sînt mai multe numere de inventar, ele se scriu unul deasupra altuia, de jos în sus, în ordine descrescîndă.

Numele persoanelor pentru care se fac descrieri auxiliare se menționează la mijlocul fișei, unul sub altul sau sub forma pe care o indicăm mai jos. *Indicele de clasificare zecimală complet* se trece în colțul de jos din dreapta, iar pe fișa conținînd descrierea pentru catalogul sistematic, acest indice se notează pe recto fișei, în colțul de jos din stînga, pe rîndul al treilea.

78	Vicol, Ion D.
V 55	<p>Cîntăm pe note. București, Editura muzicală, 1967. 256 p. cu note muzicale.</p>

- I) Coaut.   Indicele de clasificare zecimală
 II)   complet, de exemplu:
 III) Titl.   9 (498) 92 Bălcescu, N.
           sau:

- 2015   I) Coaut.
           II)
 1013   III) Anal.
 1012

Verso unei fișe cu descrierea principală

În descrierea unei publicații în mai multe volume, înaintea fiecărui număr de inventar, se specifică numărul de ordine al volumului respectiv. De exemplu :

Vol. 2 2056

Vol. 1 2055

Este necesar ca toate aceste date să figureze în fișa conținând descrierea principală din catalogul alfabetic, pentru a se face legătura între toate descrierile din diferitele cataloage ale bibliotecii.

În fișele tipărite sînt trecute pe recto atît cota, cît și informația și indicele de clasificare zecimală complet.

GETTA ELENA RALLY

POȘTA REDACȚIEI—POȘTA REDACȚIEI

În urma publicării consultației Evidența colecțiilor (II) în nr. 7/1967 al revistei noastre, am primit numeroase scrisori din partea bibliotecarilor, cerînd lămuriri suplimentare în problema înregistrării periodicelor. Publicăm mai jos scrisoarea Ministerului Finanțelor nr. 96.070/16 iunie 1967 adresată Consiliului așezămintelor culturale din Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă pe baza căreia s-a procedat la simplificarea evidenței anuale a periodicelor :

„La adresa dv. nr. 31345/1967 vă facem cunoscut următoarele :

Propunerea dv. se referă la eliminarea înregistrărilor în inventare a colecțiilor de ziare și reviste de la bibliotecile comunale, sătești, școlare și sindicale, pe motiv că pentru acestea se mai fac înregistrări în alte documente și evidențe.

În principiu sîntem de acord cu eliminarea oricăror paralelisme în evi-

dente și cu găsirea celor mai simple forme de urmărire a valorilor gestionate.

Apreciem că organizarea unor evidențe cît mai simple pentru bibliotecile respective care au un volum redus de activitate se poate realiza prin elaborarea pentru acestea a unei evidențe specifice simplificate mult — comparativ cu „Minimum de tehnică de bibliotecă“ valabil pentru bibliotecile mari.

Considerăm utilă examinarea problemei în acest sens, adică a tuturor evidențelor, nu numai a unei părți — inventarul.

În privința inventarului, părerea noastră este că acesta, într-o formă simplificată, trebuie să fie principala formă de evidență la bibliotecile respective, urmînd ca să fie eventual eliminate celelalte paralelisme și să fie date indicații tehnice corespunzătoare.“

POȘTA REDACȚIEI — POȘTA REDACȚIEI

BIBLIOGRAFIA REPUBLICII SOCIALISTE ROMANIA, publicație bilunară, întocmită de Biblioteca Centrală de Stat, reprezintă bibliografia națională curentă și cuprinde seriile :

1. CĂRȚI, ALBUME, HĂRȚI, NOTE MUZICALE;
2. ARTICOLE DIN PUBLICAȚII PERIODICE ȘI SERIALE.

Prima serie înregistrează anual peste 4 000 titluri de cărți, broșuri, albume și alte categorii de publicații, cuprinzând astfel producția reprezentativă de carte tipărită pe teritoriul țării noastre.

În cea de-a doua serie, ca urmare a bibliografierii exhaustive a revistelor și selective a ziarelor sînt inserate peste 50 000 titluri de articole, studii, referate, recenzii etc.

Prin aceste două serii, **BIBLIOGRAFIA REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA** înregistrează lucrările de interes general, social-politice, științifice, literar-artistice și de popularizare, lucrările originale, traducerile sau prelucrările apărute în limba română, în limbile naționalităților conlocuitoare și în limbi de circulație internațională.

Toate aceste categorii de tipărituri, cuprinse în bibliografia națională curentă, sînt redade prin descrieri bibliografice complete, însoțite de indici de clasificare zecimală și grupate pe domenii de cunoștințe, constituite în 34 de diviziuni tematice.

Fîind o sursă bogată și multilaterală de informare în toate domeniile de cunoștințe, **BIBLIOGRAFIA REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA** este utilă tuturor categoriilor de biblioteci din țara noastră (biblioteci științifice, publice, școlare, specializate etc.), ca și specialiștilor (cercetători științifici, ingineri și tehnicieni, cadre didactice, medici, economiști, activiști de partid și de stat etc.).

Ambele serii ale bibliografiei pot fi procurate prin abonamente înaintate oficiilor poștale din Capitală și din țară.

В Н О М Е Р Е

<p>Шербан ЧОКУЛЕСКУ: 100-летие Библиотеки Академии Социалистической Республики Румынии . . . . .</p>	<p>Константин МЭТУШОУ: Библиологическое образование (Замечания и предложения в связи с высшим библиологическим образованием) . . . . .</p>
<p>Джордже БАЙКУЛЕСКУ: Этапы развития Академии Социалистической Республики Румынии . . . . .</p>	<p>А. ЛУПУ: Традиция и новое в библиотеках (Впечатления от поездки по Франции) . . . . .</p>
<p>Беатриса АРИОН, Атанасе ЛУПУ: Актуальные вопросы (Проблемы научной организации деятельности, рационализации работы в публичных библиотеках и профессионального формирования и совершенствования библиотечарей) . . . . .</p>	<p>Наталья ПРОТОПОЕСКУ: Советская библиография пакауну 50-летия Великой Октябрьской социалистической революции . . . . .</p>
<p>513</p> <p>515</p> <p>526</p>	<p>532</p> <p>549</p> <p>553</p> <p>Сорина БЕРЧЕСКУ: Книги и библиотека в творчестве Монтанья. (375 лет со смерти великого гуманиста) . . . . .</p> <p>556</p>

EXTRAIT DU SOMMAIRE

S U M M A R Y

<p>Serban CIOCULESCU: Le Centenaire de la Bibliothèque de l'Académie de la République Socialiste de Roumanie . . . . .</p>	<p>Serban CIOCULESCU: The Library of the Academy of the Socialist Republic of Romania at its 100th anniversary . . . . .</p>
<p>George BAICULESCU: Les étapes du développement de la Bibliothèque de l'Académie de la République Socialiste de Roumanie . . . . .</p>	<p>George BAICULESCU: Developing Stages of the Library of the Academy of the Socialist Republic of Romania . . . . .</p>
<p>Beatrice ARION, Atanase LUPU: Préoccupations actuelles. (Problèmes de l'organisation scientifique de l'activité, de la rationalisation du travail dans les bibliothèques publiques et de la formation et de perfectionnement professionnel des bibliothécaires) . . . . .</p>	<p>Beatrice ARION, Atanase LUPU: Current activities. (Aspects of the Scientific organization and of the rationalization in public libraries. The professional training and perfecting of librarians) . . . . .</p>
<p>Constantin MATUSOIU: L'enseignement bibliologique. (Observations et propositions concernant l'enseignement supérieur bibliologique) . . . . .</p>	<p>Constantin MATUSOIU: The bibliological training. (Notes and proposals concerning high bibliological training) . . . . .</p>
<p>Atanase LUPU: Traditionnel et nouveau dans les bibliothèques. (Impressions d'un voyage en France) . . . . .</p>	<p>A. LUPU: Tradition and new elements in libraries. (Travelling impressions from France) . . . . .</p>
<p>Natalla PROTOPODESCU: La bibliographie soviétique à la veille de l'anniversaire de la Grande Révolution Socialiste d'Octobre . . . . .</p>	<p>Natalla PROTOPODESCU: The Soviet Bibliography on the eve of the anniversary of the Great October Revolution . . . . .</p>
<p>Sorina BERCESCU: Le livre et la bibliothèque dans l'oeuvre de Montaigne. (375 ans depuis la mort du grand humaniste) . . . . .</p>	<p>Sorina BERCESCU: The role of the book and of the library in Montaigne's work. (The great humanist died 375 years ago) . . . . .</p>
<p>513</p> <p>515</p> <p>526</p> <p>532</p> <p>549</p> <p>553</p> <p>556</p>	<p>513</p> <p>515</p> <p>526</p> <p>552</p> <p>549</p> <p>553</p> <p>556</p>

COLEGIUL DE REDACȚIE: BAICULESCU George, CORVATESCU-TOFAN Antoneta, GRUIA Ștefan (redactor șef), GRÜNBERG Aron, IOVANOV Eugen, LUPU Atanase, MIRONESCU Nicolae, POPESCU-BRADICENI Angela, TOMESCU Mircea

IN NUMARUL URMATOR :

Informarea in biblioteca publica.

Literatura Marii Revoluții Socialiste din Octombrie.

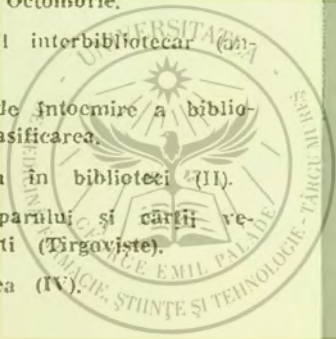
Imprumutul interbibliotecar (anchetă).

Metodele de întocmire a bibliografiilor. Clasificarea.

Reprografia în bibliotecă (II).

Muzeul tiparului și cărții vechi românești (Tîrgoviște).

Catologarea (IV).

41 000